

LE GLUNĒ' BÖNNI' GBAZ NASÖLĒ'Ē CRISTO

Le gzxì' lu nè'ë Dios, gsölë'ë Dios Bö' La'y

1 Cati' buzuja' quiu' lu guich zi'al, li', Teófilo, neda', Lucas, buzuja' lu guich yúgu'të le gzu lahuë' runë' Jesús len rusëdnë' ²ga bdxintë dza buëpë' yehua' yubá. Cati' zi'a huëpë' yehua' yubá Jesús, dzaguë' Lë' Dios Bö' La'y, gna bë'ë ca ral-la' lunë' gbaz queë', bönni' na' gröczë' lequë'. ³Gdöd gzxaca' gdi'ë Jesús, gutië'. Ni'r bubanë' len buluí' lahuë' lauquë' gbaz queë' na'. Buluí'inë' lequë' zian le glac bë' zoë' nabanë', le cugác nu tá'baga'. Zian lzu buluí' lahuë' lauquë' gdu ca choa' dza, len bé'lenë' lequë' didza' ca rna bë'ë Dios.

⁴Cati' ni' nacu'ë tsaxxón, gna bé'inë' lequë' culuzé'ë Jerusalén. Gudxë' lequë' Jesús, rnë':

—Gul-cóz ni' le gzxì' lu nè'ë gsölë'ë queëli' Xuza' ca na' chgdíxjöi'czda' lbi'ili'.

⁵Gnë' ca':

—Le nactë buquile' bunách nis Juan lu nis, ati' cutu tseytsqui gac queëli' le ruluí' yöl-la' rdil nis ni, dusóalenë' lbi'ili' Dios Bö' La'y.

Ruhuëpë' Jesús yehua' yubá

⁶Ni'r gulanabnë' Jesús bönni' ta'yëjlë'ë Lë' nudubquë' ni', ta'né':

—Xan, ¿naru' gunu' ga la'ná bë' leyúbl bunách Israel dza ni zoaru' na'a?

⁷Jesús gudxë' lequë':

—Cutu naqui queëli' gnózili' bizxa dza o bizxa dzö' gunë' Dios Xuz le nuzóë' lu na'czë'. ⁸Si'li' yöl-la' huac cati' guidë' Dios Bö' La'y dusóalenë' lbi'ili'. Ni'r gunli' lna' lau quia' neda' lu yödz Jerusalén, len gdu luyú Judea, len luyú Samaria, len ga gdxíntëli' gdutë yödzlyú.

⁹Cati' budx bé'lenë' lequë' didza' ni, tsal ni' tu'yuzë' ca' Lë', la' buëptë' xtsa' ga rö' böaj le bucachi' Lë', ati' cutur gulalé'inë' Lë'. ¹⁰Tsal ni' tu'yúë' luzxbál cati' ni' buëpë' Jesús, gululuí' lauquë' ga na' nacu'ë chopë' gbaz la'y, nácuquë' lari' chguichdau'z. ¹¹Glë' lequë' chopë' ni, ta'né':

—Bönni' Galilea, ¿bizx quië ruyuli' luzxbál? Lëczë' Jesús ni zi'a gzë'ë ga zoali', buëpë' yehua' yubá, lëzca' cni huödë' leyúbl ca na' chblé'ili'-në' zhuöjë' yehua' yubá.

Ta'böö' Matías tsaзиë' xlatjë' Judas

¹²Ni'r gulazé'ë guí'adau' na' nazí' lei Gui'a Ga Rö'gac Yag Olivo, yhuöjqüë' Jerusalén. Dë gal-la'z

ga dë Jerusalén gu'adau' ni, tsca nazi'quë' latj ta'zë'è dza la'y quequë'. ¹³Cati' guludxinë' yödznì', gulabenë' ga nac buróp cuia lu yu'u, ga nì' ta'cu'è Pedro len Jacobo len Juan len Andrés len Felipe len Tomás len Bartolomé len Mateo len Jacobo, zxi'në' Alfeo, len Simón, bönni' na' rui' ladxë'è ladxë', len Judas, böchë'è Jacobo. ¹⁴Tsaxón tu'lidzë' Dios yúgu'të bönni' ni, ati' nunquë' lequë' tsaxón yugu' böchë'è Jesús, len María, xnë'è Jesús, len yela'cnu ngul ca'.

¹⁵La' dza na'z gzuinë' Pedro gatsj lahui'l ga nacué böchi' lza'ru' na' ta'yejlë'è Cristo. Glac gdu ca xoplalj bunách nup nudubgac nì'. ¹⁶Gudxë' lequë' Pedro, rnë':

—Böchi' lza'adau'. Ben bayúdx butság le nayúj lu guich la'y, ca na' gnë' zí'atël Dios Bö' La'y, le buzujë' lu guich David, ca guc queë' Judas, bönni' na' bchë'è nup nì' gulazón Jesús. ¹⁷Gbáblenë' rë'u Judas na', len bënlenë' rë'u tsaxón dxin ni. ¹⁸Gulazi'në' tu la' yël lazxj qui dö' na' bi'è bönni' ni. Gbixë' bröza' lë'è Judas ni, ati' gularúj yúgu'të le dzö' lë'è. ¹⁹Cati' gulayöni lë ni bunách nacua' Jerusalén, glu'è lei la' yël na' Acéldama, tu didza' hebreo le rna lu didza' xidza': “La' Yël Qui Rön”.

²⁰Cni guc queë' Judas, ca na' nayúj lu guich la'y nazí' lei Salmos, le rna:

Ugá'n ca'z lidxë',

Len cutu gdzöl nu soa yu'u na'.

Rna ca':

Nu yubl tsax xlatjë'.

²¹⁻²²'Run bayúdx na'a cöru'-në' bönni' gunë' rë'u tsaxón quië gunë' lna' lau queë' Jesús, ca guc, bubanë' lu yöl-la' gut. Ral-la' gaquë' bönni'

nutsë'è ladj bönni' nì' gulacua'lenë' rë'u dza nì'të cati' nì' gdálenë' rë'u Xanru' Jesús, gulazú lauquë' nacua'lenë' rë'u cati' nì' buquile' bunách nis Juan, ga bdxintë dza buëpë' Jesús yehua' yubá, gzë'è ga zoaru'.

²³Nì'r gululu'è chopë', José len Matías. José na' lë' ca' Barsabás, len zoa yetú lë' Justo. ²⁴Nì'r gululidzë' Dios, ta'né':

—Xantu' Dios, núnbë'czu' icj ládi'dau'gac yúgu'të bunách. Buluí'i netu' nulquë' chopë' ni chgröczu' Li' ²⁵quië tsazië' lu dxin ni quië gaquë' gbaz quiu', tsazië' xlatjë' Judas, bönni' nì' bnitië' xlatjë' le benë' dul-la', ati' gyijë' xlatjczë' latj chul.

²⁶Nì'r guluzujë' yugu' lu guich laquë', tu queë' José len yetú queë' Matías. Gulugútsi'në' lza'gac len gulubijë' tu, ati' bruj le nayúj lë' Matías. Cni guc, gbáblenë' yechineajë' gbaz queë' Cristo Matías na'.

Dusóalenë' lequë' Dios Bö' La'y

2 Cati' chbdxin dza Pentecostés, tsaxón nudubquë' yúgu'të bönni' ta'yejlë'è Cristo. ²Tu tsalz byön bö bruj luzxbá, byön ca ryön cati' reycj bö' bdunu', ati' byön gdu'të lu yu'u ga na' rök'quë'. ³Gululu' lahui' lauquë' lu bö'z yugu' blul gui'dau', ati' gulaguís qui queëquë', yajsóalengac lequë'. ⁴Dusóalenë' yúgu'të' Dios Bö' La'y, ati' gulazú lauquë' tu'è didza' yubl, tsca nac le bë'è qui queëquë' Dios Bö' La'y lu'è didza' yubl na'.

⁵Nacu'è Jerusalén dza na' bönni' judío, nacquë' bönni'

ta'yíj ládxi'què' Dios, len za'què'
narujquè' yúgu'tè yödž gdu yödžlyú
ni. ⁶Cati' gulayönnè' bö na',
guludubè' bönni' zian, ati' szxöni
gulabö'è baguí'i, le gulayönnè', ca
nac xtídza'què' qui queèquè', tu'è
didza' bönni' na' ta'yejllè'è Cristo.
⁷Gulaná' badxè' yúgu'tè', len
gulubannè', ta'né':

—Gul-yutsca'. ¿Naru' clèg bönni'
Galilea yúgu'tè bönni' ni tu'è
didza'? ⁸¿Nacxzc nac ryóniru' tu'è
xtídza'ru' ca nac didza' rui'ru' tu
turu'? ⁹Rè'u ni nacru' bönni' zian
yödž, bönni' narujquè'

luyú Partia,
len luyú Media,
len luyú Elam,
len luyú Mesopotamia,
len luyú Judea,
len luyú Capadocia,
len luyú Ponto,
len luyú Asia,

¹⁰len luyú Frigia,
len luyú Panfilia,
len luyú Egipto,
len luyú África, le nacr zi'tu' ga
zoa luyú Cirene.

Lèzca' nacu'è ni bönni' yödž
Roma. La'què' nacquè' bönni' judío
len yela'què' nazí' lu na'què' le
ta'yejllè'è Dios bönni' judío. ¹¹Lèzca'
nacu'è ni bönni' narujquè' Creta,
len luyú Arabia. Ryóniru' tu'è didza'
rui'ru' qui queèru', ta'guíxjò'è
yugu' le zxön benè' Dios, le run ga
rubániru'.

¹²Cni guc, gulubannè' yúgu'tè',
len szxöni gulabö'è baguí'i. Glè
lza'què' tu'è yetúè', ta'né':

—¿Bizxa caz lè ni?

¹³Gulutitjè' la'què', ta'né':

—Ta'zúdxinè'.

Lban benè' Pedro laugac bunách

¹⁴Ni'r Pedro gzuílenè' yechineajë'
gbaz na' nasólè'è Cristo, ati' gzu
lahuè' ru'è zidzj didza', rè' lequè':
—Lbi'ili', bönni' Judea, len
yúgu'tèli' zoali' Jerusalén. Lè ni
ral-la' gnózili'. Gul-zé nagli' le
gyèpa' lbi'ili'. ¹⁵Netu' ni cutu
rzúdxitu' ca na' ráquili' lbi'ili', le ni
zoaru' zi'a gal-la' xsil, ati' nutu nu
rzudxi hora cni. ¹⁶Lè ni nac le gnè'
Joel, bönni' bè'è didza' uláz queè'
Dios, gnè':

¹⁷Cni rnè' Dios:

Lè ni le gac dza tsajséytégac.
Gsöla'a Bö' La'y quia'
Tsajsóalenè' yúgu'tè bunách.
Lui'bi' didza' uláz quia' zxi'nli',
bönni' len ngul.
La'lé'ibi' bi'i ra'bán le ulu'a
lahui,
Ati' la'neynè' yèl bönni' gul.

¹⁸Cati' gdxin dza ni' quisia' Bö'
La'y quia'
Tsajsóalenè' huen dxin quia',
bönni' len ngul,
Ati' lu'è didza' uláz quia'.

¹⁹Ulu'a luzxbá xtsa' le lun ga
lubani bunách,
Ati' yödžlyú ulu'a le lac bè',
Rön len gui', len dzön ca böaj.

²⁰Gchul gbidz
Ati' gac xna beo' ca nac rön.
Cni gac cati' zi'a gdxin dza ni'
chbulu'è Dios.

Gac dza ni' ca gatga rlé'iru'.

²¹Lulá yúgu'tè nup ni' lulídz Lè'
Xanru',

Lu yöl-la' rejllè' quequè' Lè'.

²²Gul-zé nagli' lè ni gyèpa' lbi'ili',
bönni' Israel. Dioscz benè' ba la'n
ga zoali' Jesús, bönni' Nazaret.

Dios bë'è Lè' latj benè' le tun ga rubániru', yugu' yöl-la' huac, len le tac bë'. Yúgu'tè lè na' benè' Dios lu në'è Jesús, ca na' chnózcizli'.²³Lëzca' cni, Dios bë'è latj nu budód Jesús lu na'li'. Cni guc, ca na' chgna ladxè'è Dios gunè', len ca nac le chbucözè' dza ni'tè. Lbi'iczi' gzxönlí'-nè' Jesús, len budödlí'-nè' lu na'què' bönni' xöhuí' tua'dò', bönni' guludöddè' Lè' cati' ni' guluda'què' Lè' lè'i yag cruz. ²⁴Ni'r Dioscz buspanè' Jesús na', buslé' Lè' lu yöl-la' gut, le cutu guc uga'nè' tsaz lu yöl-la' gut na'. ²⁵Ca nac lè ni, bë'è didza' uláz queè' Dios David ca nac queè' Jesús, gnè':

Blé'iteczda'-nè' Xanru', zoè' lahua'.

Lè' zoè' cuit lè'a yubél, rzönè' neda',

Cui gac nu bi gun quia'.

²⁶Qui lè ni na' budziji ladxa'a, Ati' lu yöl-la' rudziji quia' bil-la'. Qui lè ni na' guna' löz Lè' Cati' gdxin dza gatia'.

²⁷Xantu' Dios, nözda' cutu uca'nu' neda' latj chul quegac nup natgac.

Cutu gu'lu latj nit gdu ca nayá' nabana',

Naca' bönni' nadxi'icznú' Li'.

²⁸Buzéjnu'nu' neda' ca ral-la' guna' Quiè gdél-li'da' yöl-la' na'bán gdu.

Gunu' ga udzijda' le zóalenczu' neda'.

²⁹'Na'a, böcha'a. Nac bë' gutiè' xuz xtau'ru' David, len bgachè'è yeru ba, ati' dè ga zoaru' ba queè' na' ga rdxintè na'a dza. ³⁰Bè'è didza' uláz queè' Dios David na', len gnöznè' David, benè' tsutsu didza'

Dios le gzxi' lu në'è queè', gunè' ga galjè' Cristo ladj zxi'n xsoè', ati' Cristo na' gna bë'è, tsaziè' xlatjè' David na'. ³¹Le blé'inè' lè ni zi'al David, bë'è didza' ca guc, bubanè' Cristo, len ca guc, cutu buga'nè' latj chul quegac nup natgac, ati' cutu gnit le gya' gbanè'. ³²Dios buspanè' Jesús lu yöl-la' gut, len ca guc lè ni yúgu'tètu' runtu' lna' lau qui. ³³Cni guc, len yöl-la' huac queè', Dios buchisè' Lè' xtsa' ga ni' náctèrè' zxön. Na'a, Cristo chbsölè'è ni Dios Bö' La'y, rac ca na' gzxi' lu në'è Dios gunè' lu në'è Cristo, ati' Dios Bö' La'y na' runè' yugu' lè ni rlé'ili' len ryönili'. ³⁴Cutu buèpè' yehua' yubá David na', san lëczè' David na' gnè':

Xanru' Dios gudxè' Xana':

“Grö' cuit lè'a yubél ga nac blau

³⁵Cati' gunra' ga luzechu zxibgac lau' nup ta'dá'baga' Li'.”

³⁶'Na'a, bunách Israel, le nacz ral-la' gnözili'. Dios benè' ga naquè' Xanru' len Bönni' Ruslá, Lëczè' Jesús ni, bönni' na' buda'li'-nè' lè'i yag cruz.

³⁷Cati' gulayönnè' lè ni bönni' ni', gulabö'è bagu'í'i, ati' glè' Pedro len yezíca'rè' bönni' gbaz queè' Cristo, ta'né':

—Bóchi'tu', é'nacx gúntsatu'?

³⁸Ni'r Pedro gudxè' lequè':

—Gul-b'í'i ládxi'li', len gdil-li' nis tu tuli' lu lè' Jesucristo quiè unít lahuè' Dios dul-la' nabága'li', ati' dusóalenè' lbi'ili' Dios Bö' La'y, Nu gsölè'è queè'li' Dios. ³⁹Queè'li' naqui le gzxi' lu në'è Dios, len quegac zxi'nli', lenca' quegac yúgu'tè bunách gza'a, yúgu'tè bönni' ni' ulidzè' lequè' Xanru' Dios.

⁴⁰Yugu' didza' ni len yela'gac zian didza' benè' Ina' lau Pedro, bchiziè' icj nagquè', gnè':

—Gul-gún ga ulali', gcuitli' ga nacua' bunách tua'dò' nacua' dza ni zoaru' na'a.

⁴¹Cni guc, guladíl nis nup ni' gulazí' lu na'gac didza' na' bè'è Pedro. Dza na' glun tuz lequè' ca chi uruá' gayuá' bunách. ⁴²Glunè' yúgu'tè' gdu'tè le gulusèdnè' lequè' gbaz nasölè'è Cristo. Glaquè' tuz tuè' len yetúè', len tsaxón glahuè' le rusá' ládxi'ru' ca gutiè' Jesús, atí' glunè' tsaxón, gululidzè' Dios.

Ca tun bunách queè' Cristo

⁴³Zian le run ga rubániru' len zian le tac bè' glunè' gbaz queè' Cristo, san gladxi guladzöbi yezica'r bunách. ⁴⁴Tuz glac yúgu'tè nup na' ta'yèjlè' Cristo, atí' guluúnè' tuz yúgu'tè le dè quequè'. ⁴⁵Catí' gulalé'inè' ta'yadzji nup nútsa'gac ladjquè', ni'r bönni' bi dè quequè' glúti'è lei, atí' gulaguisiè' dumí na' qui queègac nup ni' bi ta'yadzji.

⁴⁶Yugu' dza guludubè' tsaxón nchil gdau', atí' gap nac lu yu'u glahuè' le rusá' ládxi'ru' ca gutiè' Xanru'. Tsaxón glahuè', atí' guludzijnè' len glac gdu ládxi'què'. ⁴⁷Gulagu'è Dios yöl-la' ba, atí' glun lequè' ba la'n yúgu'tè bunách. Tu tu dza buzanè' Xanru' nup tu'dúb queè', nup na' tu'lá.

Ruhuöaquè' bönni' curzè'è

3 Dza ni' gulabenè' zjaquè' tsaxón nchil gdau' Pedro len Juan, catí' tu'dúb ni' tu'lídz Dios bunách, le nac gdu rdöd xhuö. ²Ga ni' ta'dödè' zoè' bönni' curzè'è

dza ni'tè ni' naquè' bi'idau'. Yugu' dza rjua'què' lè' ni', ta'bequè' lè' ra' gdau' ga nazí' lei Ga Nu Ryaz Lach, quiè gnabè' nu bi unódzjz queè' ladj nup ni' ta'yáz nchil gdau'.

³Bönni' ni, catí' blé'inè' Pedro len Juan zjaquè' ta'yaziè' nchil gdau', gúta'yuè' lauquè' bi lunódzjzè' queè'. ⁴Ni'r guluyúè' lè' Pedro len Juan, atí' gudxè' lè' Pedro:

—Byu netu'.

⁵Ni'r buzètsca naguè' lequè' bönni' na' le runè' löz bi lunódzjzè' queè'. ⁶Pedro gudxè' lè':

—Cutu dè quia' dumí plata ni oro, san le dèz quia' gunna' quiu'. Ni'a qui yöl-la' huac qui lè' Jesucristo, bönni' Nazaret, gyas len gzè'i.

⁷Ni'r gdel-lè'è nè'è yubél bönni' huè' na' Pedro, len bchisè' lè', atí' la' böactè ni'è len bugu'tjz beycj ni'è bönni' na'. ⁸Ni'r gzuinè' bönni' na' atí' gxíti'è len gzè'è. Gyázlenè' tsaxón Pedro len Juan nchil gdau', rzè'i ni'è len rxíti'è, len rgu'è Dios yöl-la' ba. ⁹Yúgu'tè bunách nacua' ni' ta'le'i lè' rzè'i ni'è len rgu'è Dios yöl-la' ba. ¹⁰Cni guc, gládxinè' len gulubannè' ca nac lè na' guc, le guluúnbè'è lè', naquè' bönni' na' rbò'è ra' gdau' ga nazí' lei Ga Nu Ryaz Lach, r nabè' nu bi unódzjz queè'.

Didza' bè'è Pedro nchil gdau'

¹¹Tsal ni' zönè' na'què' Pedro len Juan bönni' na' cugzè'è atí' böaquè', guludúb yúgu'tè bunách ga na' nacu'è nchil gdau' nazí' lei: Nchil Queè' Salomón, atí' gulaná' badxè'. ¹²Catí' blé'inè' lè ni Pedro, gudxè' bunách na':

—Lbi'ili', bönni' Israel, çbizx quiè rubánili' ca nac lè ni? ¿Bizx quiè

ruyuli' netu', ráquitsali' netu'z buntu'-nè' bönni' ni, bentu' ga gzè'i ni'è ni'a qui yöl-la' huac queèztu', o ni'a qui le rej ládxi'tu'-nè' Dios? ¹³Nac lè ni le benè' Dios, naquè' Dios quequè' xuz xtau'ru' Abraham len Isaac len Jacob, béntèrè' Jesús, Zxi'nè', ba la'n. Jesús ni, lbi'iczli' budödili'-nè' lu na'què' bönni' ta'ná bé'inè' lbi'ili'. Cati' gu'nne' Pilato usanè' Jesús, gdá'baga'li'-nè'. ¹⁴Gdá'baga'li'-nè' Bönni' Tshui' len La'y, ati' gnabli' gsanè' queèli' bönni' gdödi bunách. ¹⁵Cni guc, budödili'-nè' Bönni' runnczè' queèru' yöl-la' na'bán gdu. Ni'r Dios buspanè' Lè' lu yöl-la' gut, ati' ca nac lè ni runtu' lna' lau qui. ¹⁶Le gyejllè' Jesús, böac ni'è bönni' ni, rlé'ili'-nè' len núnbè'li'-nè'. Le rejllè'è Jesús, Lè' bunè' dxí'adai' bönni' ni, ati' rlé'ili' yúgu'tèli' le nac' na'. ¹⁷'Na'a, böcha'a, nözda' benli' cni, budödili'-nè' Jesús le cutu gyéjni'li', len cutu gulayéjni'nè' bönni' ta'ná bé'inè' lbi'ili'. ¹⁸Cni buschinè' Dios didza' na' bè'è' zi'al, le gulané' bönni' glu'è didza' uláz queè' ca ral-la' saca' qui'è Cristo. ¹⁹Qui lè ni na', gul-bí'i ládxi'li', len gul-huóac queè' Dios, quiè ugúè' dul-la' nabága'li', len gunè' ga huóac ládxi'li'. ²⁰Ni'r gsölè'è leyúbl Jesús, Bönni' na' dza ni'tè' buzóè' quiè gaquè' Cristo, Nu na' gna be'i lbi'ili'. ²¹Na'a, run bayúdx uga'nè' ni' yehua' yubá cati' gdxinr dza duhuenè' tshui' yúgu'tè le rac, gac ca na' chgnaczè' Dios, lè na' gulané' bönni' glu'è didza' uláz queè', bönni' ni' gulacu'è dza ni'tè. ²²Lèzca' cni gudxè' xuz xtau'ru' Moisés, gnè': "Xanru' Dios gsölè'è queèli' bönni'

galjè' ladjac di'a dza queèli'. Gaquè' bönni' gu'è didza' uláz queè' Dios. Gsölè'è Lè' queèli' ca na' bsölè'è neda'. Run bayúdx uzé nagli'-nè' ca nac yúgu'tè le guiè' lbi'ili'. ²³La'nít len lula'alén bunách queè' Dios yúgu'tè nup culuzé naggac bönni' ni' gu'è didza' uláz queè' Dios."

²⁴'Ca nac dza ni zoaru' na'a, gulaguíxjö'è yúgu'tè bönni' glu'è didza' uláz queè' Dios ga gdél-la'tè zoè' Samuel len gdöd ni'. ²⁵Lbi'ili' nacli' zxi'n xsoaquè' bönni' glu'è didza' uláz queè' Dios, ati' naqui queèli' didza' rucá'n tshui', le bénlenè' xuz xtau'ru' Dios, cati' ni' gudxè' Abraham: "Ni'a qui le gunè' zxi'n xsu' lac bica' ba yúgu'tè bunách yödzlyú." ²⁶Cati' Dios buspanè' Zxi'nè' lu yöl-la' gut, bsölè'è Lè' zi'al queèli' quiè gunè' ga gacli' bica' ba, uca'nli' le cunác runli'.

Ta'dxinè' Pedro len Juan lauquè' bönni' gdau' ta'bequi xbeynè'

4 Tsal ni' tuí'lenè' bunách na' didza' Pedro len Juan, tu tsalz guladxinè' ga na' nacu'è yugu' bxuz judío len yugu' bönni' gdau' saduceo, len bönni' nacua' lu nè'è ni'a na'què' bönni' gdau'. ²Gulaleyne' bönni' ni le tu'sèdnè' bunách Pedro len Juan, len ta'guíxjö'è lubán nup chnatgac le bubanè' Jesús. ³Ni'r gulazönè' Pedro len Juan, ati' gulagu'è lequè' lidx guia ga gdxinr dza yubl le chrdzò' dza na'. ⁴Gulayèllè' Cristo zian nup ni' gulayöni didza' glu'è Pedro len Juan. Na'a, bönni'z ta'yejllè'è Cristo nacquè' gdu chián gayu'è.

⁵Dza buróp ni', guludubè' Jerusalén yugu' bönni' uná bè', len bönni' gul tu'zejni'nè' bunách judío, len bönni' gda'u tu'sèdi. ⁶Guludubè' ca' ni' Anás, bxuz blau, len Caifás, len Juan len Alejandro, lenca' yúgu'tè bönni' di'a dza quequè' bxuz blau. ⁷Ni'r gulach'é Pedro len Juan, ati' guluschinè' lequè' gatsj lahui'l ga na' nacu'è, len gulanabnè' lequè', ta'né':

—¿Bizxa yöl-la' uná bè' dè lu na'li' runli' lè ni? ¿Nuzxa budód lu na'li' yöl-la' uná bè' ni?

⁸Ni'r gudxè' lequè' Pedro, zóalenè' lè' Dios Bö' La'y, rnè':

—Lbi'ili', nul-li' rna bé'ili' netu', bunách Israel, len lbi'ili' bönni' gul. ⁹Na'a, òrnábitsali' netu' ca nac dxin dxi'a bentu' queè' bönni' huè' ni, len nacx guc, böaquè' bönni' ni? ¹⁰Rguíxjöi'tu' lbi'ili' quiè la'nözi yúgu'tè bunách Israel. Zoè' ni lauli' bönni' ni, nuhuöaquè' le ben dxin yöl-la' huac queè' Jesucristo, bönni' Nazaret, Bönni' ni' buda'li'-nè' lè'i yag cruz, san Dios buspanè' Lè' lu yöl-la' gut. ¹¹Dios bè'è didza' ca nac queè' Jesús ni, cati' ni' gnè': “Guiöj na' gru'nli' lbi'ili', rucua'li' zö'ö, san guiöj ni gröcza' neda' quiè gac guiöjlen zö'ö.” ¹²Nutur nu zoa nu gac uslá bunách, le cutu ca' zoa yödzyú ni yetuè' bönni' nuzóè' Dios, nu gac uslá rè'u.

¹³Cati' gualé'inè' nacquè' rugu ladxi' Pedro len Juan, len gláquibe'inè' cunazèdquè' qui gda'u len nacquè' bönni' ca'z, gulubannè' ati' jajneycnè' gulacua'lenè' Jesús Pedro len Juan na'. ¹⁴Lèzca' gualé'inè' ni' bönni' na' böaquè', zuinè' lauquè', ati' cutu ca' guc bi

la'né' quequè'. ¹⁵Ni'r gulaná bé'inè' nup lubíj lequè' lö'al yu'u ga na' nudubquè', ati' glun xtídza'què' la' légaczè'. ¹⁶Gulané':

—¿Nacx gúntsaru' quequè' bönni' ni? Le nactè glunè' tu le run ga tu'bani bunách, ati' nózigac cni yúgu'tè bunách nacua' Jerusalén. Cutu gac tá'baga'ru' lei. ¹⁷Na'a, cui sèr didza' la'yöni zianr ca' bunách, uzeyru' ba nadx lequè' cui luí'lenrè' bunách didza' ca nac queè' Jesús na'.

¹⁸Ni'r gululidzè' Pedro len Juan, ati' guluzeynè' ba nadx lequè' cui luí'lenrè' bunách didza', len cui lusèdnè' lequè' ca nac queè' Jesús. ¹⁹Ni'r gulubi'è didza' Pedro len Juan, glè' lequè':

—Gul-bequi xbey lbi'ili' chqui' nac tsahui' lahuè' Dios uzèr nagtu' xtídza'li' lbi'ili' ca xtidzè'è Dios. ²⁰Cutu gac soa dxitu'. Run bayúdx güi'tu' didza' qui le blé'itu' len le byönitu'.

²¹Ni'r guluzeynè' ba nadx lequè' bönni' gda'u ta'bequi xbey, san gulusanè' lequè' le cutu guludzölnè' nacx lunè' lequè' zxguia'. Cni glunè' le gládxinè' bunách lu yödzyú ni, le ta'gu'è Dios yöl-la' ba yúgu'tè' ni'a qui lè na' guc. ²²Bönni' na' böaquè', guc queè' lè na' run ga rubániru', chyurè' ca choa' iz.

Ta'nabnè' Dios gunè' ga lacquè' rugu ladxi'

²³Cati' gulusanè' lequè', guludxinè' Pedro len Juan ga na' nacu'è lza'què', ati' galaguíxjöi'nè' lequè' yúgu'tè lè na' glè' lequè' yugu' bxuz uná bè' len bönni' gul tu'zèjni'nè' bönni' judío. ²⁴Cati'

gulayönnë' lë ni, tsaxón gululidzë' Dios, gulané':

—Xantu' Dios, náctëru' blau. Li' nacu' Dios, benu' luzxbá. Benu' luyú. Benu' nis zxön. Benu' yúgu'të le nacua' tu tu latj na'. ²⁵Uláz quiu' Li' bë'ë didza' David, bönni' huen dxin quiu', gzóalenë' lë' Dios Bö' La'y, gnë':

¿Bizx quië tun rusbó bunách
Len ta'zá' ládxi'gac le cunác?

²⁶Glunë' rusbó bönni' ta'ná bë'ë
yödzyú ni

Ati' glaquë' tuz bönni' uná bë'.

Guladá'baguë'ë Xanru' Dios,

Lenca' Cristo, bönni' gröczë' Lë'.

²⁷Le nactë glaquë' tuz lu yödzyú ni Herodes len Poncio Pilato len yugu' bönni' gza'a len yugu' bönni' Israel. Guladá'baguë'ë Jesús, Zxi'nu' la'y, Nu na' buzú' queëtu'. ²⁸Glunë' yúgu'të le bucözu' zí'atël ca gzxí' lu na'u ati' guc ca na' benu' tsutsu xtidzu'u ca ral-la' gac. ²⁹Na'a, Xantu', byu le tu'zeynë' ba nadx netu', len ben ga gactu' rugu ladxi', güi'tu' xtidzu'u, netu' bönni' huen dxin quiu'. ³⁰Ben ga gac úngactu' nup te'i, soalen netu' yöl-la' huac quiu', len ben ga gac gúngactu' le lun ga ubánitu' len le lac bë', gac cni le zóalenë' netu' Jesús, Zxi'nu' la'y. Ca' gac.

³¹Cati' budx gululidzë' Dios, gzxiz latj ga na' nacu'ë, ati' gdu gzóalenë' yúgu'të' Dios Bö' La'y, ati' len yöl-la' rugu ladxi' quequë' glu'ë xtidzë'ë Dios.

Tu'únë' tuz le dë quequë'

³²Bunách zian na' ta'yejlë' Cristo, tuz ca rö' icjuë' len tuz ca glunë'. Cutu gnë' naqui queëzë'

le dë queë' nitúë' bönni' nutsë'ë ladjquë', san guluúnë' tuz le dë quequë'. ³³Len yöl-la' huac zxön gulaguíxjö'ë ca bubanë' Xanru' Jesús gbaz na' nasölë'ë Lë', ati' guclen yúgu'të' le buzá' ladxë'ë quequë' Dios. ³⁴Nutu nu bi byadzj nu nutsa' ladjquë'. Yúgu'të bönni' bi dë quequë', xyuquë', o lidxquë', glúti'ë lei, ati' dumí qui na' yjua'quë' ³⁵len guludödë' lei lu na'quë' gbaz na' nasölë'ë Cristo, ati' lequë' gulaguisië' lei qui queëgac nup bi byadzj quegac. ³⁶Zoë' ni' José, bönni' guluzóë' yetú lë' Bernabé gbaz na' nasölë'ë Cristo, le rna lu didza' xidza', Bönni' Ruhuí' Zxönë'. Nabáblenë' zxi'n xsoë' Leví, len guljë' luyú Chipre. ³⁷Béti'ë tu cö' xyuë' bönni' ni, ati' yju'ë dumí qui na', len budödë' lei lu na'quë' gbaz na' nasölë'ë Cristo.

Dul-la' glunë' Ananías len Safira

5 Zoë' bönni' yubl lë' Ananías, béti'ë tu cö' xyuë', ati' bennu tsaxón lë' Safira, ngul queë'. ²Bucáchi'lanë' dumí qui yu na' Ananías na', ati' nózinu ca' ngul queë'. Le bugá'nz yju'ë len glu'ë lei lu na'quë' gbaz nasölë'ë Cristo, rnë': —Tscaníz gzxí'a.

³Pedro gudxë' lët:

—Ananías, ¿naru' gyaztsa Satanás tu' xöhui' lu icj ládxi'da'u len ben ga rzi' yé'inu' Dios Bö' La'y, ati' bucachi' lanu' dumí qui xyu' na'? ⁴Tsal ni' nagá'n lu na'u yu na', ¿naru' cu naqui quizi quiu'? Gdöd béti'u lei, ¿naru' cu dëcz lu na'u dumí qui na'? ¿Bizx quië grö' icju' gunu' cni? Dioscz gzxí' yé'inu', clëgz bunách.

⁵⁻⁶Cati' byönnë' didza' ni Ananías, gdzö'ë len guttë'. Ni'r gulabíga'tëbi' bi'i ra'bán, ati' guluchólibi' lë' lari' len glua'bi' lë' yajcáchi'cbi' lë'. Gladxi guladzöbi yúgu'të nup ni' gulayöni ca guc lë ni.

⁷Ca tsonn hora gdöd ni', bdxinnu ni' ngul queë' Ananías na', len cutu nózinu lë na' guc queë' bönni' queënu. ⁸Ni'r Pedro gudxë'-nu: —Gdixjöi' neda'. ¿Naru' gzxii'li' tscaníz xyuli' na'?

Gnanu:

—Ja, tscaníz gzxii'tu'.

⁹Ni'r Pedro gudxë'-nu: —¿Bizx quië ben tuz xtídza'li' gzxii' bë' xóhui'li' Dios Bö' La'y? Byutsca'. Chzoa ludxinbi' bi'i gulucáchi'bi'-në' bönni' quiu', ati' lubijibi' ca' li'.

¹⁰Ni'r la' gdzö'tënu xni'ë Pedro len gúttënu. Cati' gulayazbi' bi'i ra'bán na', gulalé'ibi'-nu chnatnu. Ni'r gulubijibi'-nu, ati' yajcáchi'cbi'-nu cuit lë'ë bönni' queënu. ¹¹Qui lë ni na' gladxi guladzöbi yúgu'të bunách queë' Dios, ati' gladxi ca' yúgu'të nup gulayöni ca guc lë ni.

**Tunë' zian le tac bë' bönni'
gbaz nasölë'ë Cristo**

¹²Zian le tac bë' len yugu' yöl-la' huac zxön glunë' laugac bunách lu yöd bönni' gbaz na' nasölë'ë Cristo. Guludubë' tsaxón yúgu'të' ga nac nchil gdau' nazí' lei Nchil Queë' Salomón. ¹³Ladj nup ni' cuta'yejlë' Cristo, nutu nu burugui tsajtá' lequë', ati' glun lequë' ba la' bunách lu yöd ni'. ¹⁴Ni'r gulayejlë' Cristo yela'gac bunách zian ca', bönni' len ngul. ¹⁵Cati' gulale'i bunách yugu' le tunë' bönni' ni' ta'yejlë'ë Cristo, yjua'gac gap nac

la' nöz nup te'i, ati' gulaxóë' lequë' lu da'a yag len yela'gac lu da'az, quië cati' tödë' ni' Pedro, tsa xzulz queë' cu'u xzul la'gac bunách huë' na', quië luhuóac. ¹⁶Lëzca' gularúj bunách yugu' dzag yöd, guladxinë' Jerusalén, nua'quë' nup te'i len nup ta'zaca' ta'gu'í, yu'ugac lequë' bö' xóhui', ati' guluhuóaquë' yúgu'të'.

**Ta'bía ládxi'gac bönni' gbaz
nasölë'ë Cristo bunách gdau'**

¹⁷Qui lë ni na' guluzxé'inë' Pedro bxuz blau len yugu' bönni' gdau' saduceo na' da'quë' bxuz blau.

¹⁸Ni'r gulazönë' yugu' gbaz na' nasölë'ë Cristo bxuz blau na' len bönni' na' da'quë' lë', ati' gulagu'ë lequë' lidx guía. ¹⁹Ni'r chdzö'l bdxinë' gbaz la'y queë' Xanru', ati' bsaljë' lidx guía na' len bubijë' lequë'. ²⁰Gudxë' lequë' gbaz la'y na', rnë':

—Gul-tséaj, gul-tsajsóa nchil gdau' len gul-tsjë'llen bunách ni' didza', quíxjöi'li' lequë' ca nac yöl-la' na'bán gdu ni len ca gac la'dél-li'në' lei.

²¹Cati' gulayönnë' didza' ni ru'ë gbaz la'y na', len cati' za' rení' zildau' gulayazië' nchil gdau', len gulusëdnë' bunách.

La' ni'z guludubë' bxuz blau len nup nacua'len lë' tsaxón len bönni' gdau' ta'bequi xbey len bönni' gul tu'zëjni'në' bunách Israel, ati' gulasölë'ë nup tsjac lidx guía tsajxi'cquë' gbaz na' nasölë'ë Cristo, táquinë' ni' nacu'ë lidx guía na'.

²²Cati' guladxinë' ni' ni'a na'quë' bönni' gdau' na', cutu yajxáca'quë' lequë' lu yu'u lidx guía na', ati' ni'r guluhueycjë' dutíxjö'quë' ca'. ²³Glë'

bönni' gdau' ta'bequi xbey na', ta'né':

—Le nactè yajxáca'tu' nayeyjtè lidx guia, ati' nacuá' ra' lidx guia na' nup tun chi'i, san cati' bsaljtu', nutu nu yajxáca'tu' lu yu'u na'.

²⁴Cati' gulayönnè' didza' ni bxuz blau len yugu' bxuz uná bè' len bönni' nacuá' lu në'è ni'a na'gac bunách gdau', gulabò'tsquè' baguí'i le cutu nözcne' gazx gdxintè lè na' rac. ²⁵Ni'r bdxinë' ni' bönni' gdxjoi'nè' lequè', rnè':

—Gul-yutsca'. Nacu'è nchil gdau' tu'sèdnè' bunách bönni' na' glú'gacli'-nè' lidx guia.

²⁶Ni'r gyijè' bönni' na' nacu'è lu në'è ni'a na'gac bunách gdau', dzagquè' lè' ni'a na'què' na', ati' gulaché'è yugu' gbaz na' nasölè'è Cristo, san cutu bi glunè' quequè', le gládxinë' luladxi' lequè' guioj bunách nacuá' ni'. ²⁷Cati' chnachè'què' yugu' gbaz na', guluschinè' lequè' lauquè' bönni' gdau' ta'bequi xbey na', ati' gnabnè' lequè' bxuz blau, ²⁸rnè':

—¿Naru' cu gúdxtsca'tu' lbi'ili' cu usédili' bunách ca nac queè' bönni' na'? Na'a, chgdisli' zxba ni gdutè yödZ Jerusalén, len ré'nili' uspága'li' netu' zxguia' ni'a qui yöl-la' gut queè' bönni' ni.

²⁹Ni'r gulubi'è didza' Pedro len yezíca'rè' gbaz na' nasölè'è Cristo, ta'né':

—Run bayúdx uzér nagtu' xtidzè'è Dios ca xtídz'a'gac bunách. ³⁰Lbi'ili' budódili'-nè' Jesús cati' ni' buda'li'-nè' lè'i yag cruz, san Dios quequè' xuz xtau'ru' buspanè' Lè'. ³¹Jesús ni, Dios buzoaczè' Lè' ga náctèrè' blau cuit lè'è yubél, quiè

gaquè' Bönni' Blau len Bönni' Ruslá, len gunè' ga lubí'i ládxi'gac bunách Israel, quiè gac unít lahuè' dul-la' nabága'què'. ³²Ca nac lè ni, runtu' lna' lau qui netu', ati' lèzca' runè' lna' lau qui Dios Bó' La'y, Nu na' rsölè'è Dios quegac nup tun ca rna xtidzè'è.

³³Cati' gulayönnè' lè ni bönni' gdau' ta'bequi xbey na', gulaleynè' len glè'nnè' ludödcdè' lequè'.

³⁴Ni'r gzuinë' lauquè' bönni' gdau' ta'bequi xbey na' Gamaliel, bönni' gdau' fariseo. Ractsquè' zxba queè' Moisés bönni' ni, ati' tun lè' ba la'n yúgu'tè bunách. Gna bélinè' nup lubíj lö'al tu chi'idau' yugu' gbaz na' nasölè'è Cristo. ³⁵Ni'r gudxè' bönni' gdau' ta'bequi xbey na', gnè':

—Lbi'ili', bönni' Israel, gul-yutèz queèli' ca nac le ré'nili' gunli' quequè' bönni' ni. ³⁶Ral-la' tsajneyli' ca guc zí'atèl zi'a gdxin dza ni zoaru'. Gyasè' Teudas, ati' ben cuinë' ca bönni' náctèrè' blau. Glaquè' bönni' yajta'què' lè' gdu tap gayu'è bönni'. Guludöddè' lè' bönni' rjaquè' gdil-l, ati' glaslas yúgu'tè nup ni' yajta'gac lè', ati' gnitz ca' yúgu'tè le benè' bönni' na'. ³⁷Gdöd guc lè ni, gyasè' ca' Judas, bönni' Galilea. Benè' cni cati' ni' nac dza ta'yáz lu guich bunách, ta'guíxj lazquè', ati' yajta'gac lè' bunách zian. Lèzca' guludöddè' bönni' ni, ati' glaslas yúgu'tè nup ni' yajta'gac lè'. ³⁸Qui lè ni na' rëpa' lbi'ili': Gul-sán-què' bönni' ni, len cutu bi gunli' quequè'. Chqui' nac quegac bunách lè ni ta'né' o lè ni tunè', nitcz, ³⁹san chqui' nac queè' Dios, cutu gac usnitli' lei. iQui nadxi tíl-lenli'-nè' Dios!

⁴⁰Ni'r glunë' tuz didza' len lë'. Gululidzë' yugu' gbaz na' nasölë'ë Cristo, ati' gulaguinë' lequë' len guluzeynë' lequë' ba nadx cui luí'lenrë' bunách didza' ca nac queë' Jesús. Ni'r gulusanë' lequë'.
⁴¹Gularujë' lauquë' bönni' gdau' ta'bequi xbey na' gbaz na' nasölë'ë Cristo, tu'dzijne' le bë'ë lequë' latj Dios gulazaca' gulagui'ë le da'quë' Jesús. ⁴²Yugu' dza gulusédtecznë' bunách len glunë' lban queë' Jesucristo nchil gdau' len gap nac lu yu'u lidxgac bunách.

**Tu'cu'ë gadx bönni' láclenë'
 bunách queë' Cristo**

6 Dza ni', le gulayán bunách ta'yejlë' Cristo, gulané' quequë' bönni' judío tu'ë didza' hebreo yugu' bönni' judío tu'ë didza' griego, ni'a qui le rac cati' ta'guisië' le lágunu ngul uzéb, nutu nu rui' le lágunu ngul uzéb quequë' bönni' ni' tu'ë didza' griego. ²Ni'r gulutubë' yúgu'të bunách ni' ta'yejlë' Cristo idxínnutë' gbaz na' nasölë'ë Cristo, ati' të' lequë':
 —Cutu nac dxi'a soa dxitu' cuguntu' lban qui xtudzë'ë Dios quië guntu' dxin cu'tu' le lagu bunách. ³Qui lë ni na', böchi' lza'tu', gul-có-quë' gadxë' bönni' ladjli' quië ugu'ru' lu na'quë' dxin ni. Yugu' bönni' na' run bayúdx lacquë' bönni' tun lequë' ba la'n yúgu'të bunách, len nacquë' bönni' ta'yejni'i, len nac bë' zóalenë' lequë' Dios Bö' La'y. ⁴Netu' ni ulídztecztu'-në' Dios, len uséditu' bunách xtudzë'ë Dios.
⁵Guladzág ládxi'quë' didza' ni yúgu'të, ati' gulabóë' Esteban, bönni' rejle'ë Cristo gdu ladxë'ë len

gdu zóalenë' lë' Dios Bö' La'y. Lëzca' gulabóë' Felipe, len Prócoro, len Nicanor, len Timón, len Parmenas, len Nicolás, bönni' yödZ Antioquía, zi'al butsé'ë ca runë' quië tsej ladxë'ë Dios ca tunë' bönni' judío. ⁶Ni'r guluschinë' nup na' gulabóë' lauquë' gbaz na' nasölë'ë Cristo. Gulaxóa na'quë' lequë' bönni' gbaz na', tu'lidzë' Dios.
⁷Gzër xtudzë'ë Xanru', ati' gulayantsca bunách ta'yejlë' Cristo nacuá' Jerusalén. Lëzca' gulazí' lu na'quë' le réjlë'ru' Cristo zian bxuz judío.

Ta'zönë' Esteban

⁸Benë' le tun ga rubániru', len le tac bë' laugac bunách lu yödZ Esteban, gdu zoalen lë' yöl-la' huac queë' Dios le buzá' ladxë'ë queë'. ⁹Ni'r gulayasë' la'quë' bönni' nababquë' yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío, nazí' lei Yu'u Quegac Bönni' Nadzangac. Glunë' lequë' tsaxxón bönni' narujquë' Cirene len Alejandría, len luyú Cilicia, len luyú Asia. Bönni' ni guladíl-lenë' Esteban didza'. ¹⁰Cutu guluxicjë' didza' ru'ë, le bë'ë didza' Esteban len yöl-la' rejni'i, le zóalenë' lë' Dios Bö' La'y. ¹¹Ni'r gulaguixjje' bönni' la'zí' yë'ë, la'né': “Netu' byónitu' didza' ru'ë Esteban, rnë zi'ë queë' Moisés len queë' Dios.” ¹²Cni guc, gulagu'ë xla ládxi'gac bunách bönni' ni. Gulagu'ë xla ládxi'quë' ca' bönni' gul tu'zejni'i, len bönni' gdau' tu'sëdi. Gulabía di'ë Esteban bönni' ni. Gulazönë' lë' len gulachë'ë lë' lauquë' bönni' gdau' ta'bequi xbey. ¹³Lëzca' gulucu'ë lauquë' nup gulaguixjjo' le cunácZ, bönni' na' gulanë':

—Cutu zoè' dxiz bönni' ni rnè' zi'è' qui gdaul' la'y ni, len qui xzba queè' Dios. ¹⁴Byónitu' didza' bè'è' bönni' ni ca gunè' Jesús, bönni' Nazaret, rnè' usnitiè' gdaul' ni, len uts'é' yugu' le nalébiru' runru', yugu' lè' na' gna bé'inè' rè'u Moisés.

¹⁵Ni'r guluyúè' Esteban bönni' gdaul' ta'bequi xbey len yúgu'tè nup rō'gac ni', ati' gulalé'inè' lahuè', rna' ca rna' lahuè' gbaz la'y queè' Dios.

Didza' bè'è' Esteban, gnè' uláz queè'

7 Ni'r gnabnè' Esteban bxuz blau, rnè':

—¿Naru' nacz cni?

²Bubi'è' didza' Esteban, rnè':

—Lbi'ilì, bönni' gul, len lbi'ilì, böcha'a. Gul-zé' nagli' le gyèpa' lbi'ilì. Dios, Nu nactèr blau, buluí' lahuè' ga zoè' Abraham, xuzru' gul gdöd, cati' ni' zoè' luyú Mesopotamia, cati' zi'a tsajsóè' yöd'z Harán. ³Dios gudxè' lè': “Bruj ladzu' len bla'alén dí'a dza quiu', ati' gyeaj luyú ni' ului'ida' li'.” ⁴Ni'r brujè' Abraham luyú Mesopotamia le nac xyugac bunách Caldea, ati' yajsóè' Harán. Lu yöd'z ni' gutiè' xuzè' Abraham na', ati' lè' buzé'è' ni', ati' Dios bch'è'è' lè' latj ni, ga ni zoaru' na'a. ⁵Dios cutu bè'è' lè' latj gaqui queè' luyú ni. Ni lati' bunöd'zjè' queè' ga soè' luyú ni, san gzxì' lu nè'è' Dios unöd'zjè' queè' luyú ni, ati' töd' gatiè' Abraham gaqui quegac zxi'n xsoè' luyú ni, zal-la' cutu nacuí'nibi' bi'i queè'.

⁶Lézca' cni gudxè' Abraham Dios: “Tsjaquè' zxi'n xsu' lu xyugac bunách gza'a, ati' ni' lacquè' ca bunách zi'tu'. Lunè' bönni' luyú ni' ga lacquè' bönni' nadá'ugac

zxi'n xsu'. Lusaca' zi'è' lequè' gdu ca tap gayuá' iz.” ⁷Lézca' gudxè' lè' Dios: “Neda' usyudxa' bunách luyú ni', ga ni' lacquè' bönni' nadá'ugac zxi'n xsu', ati' töd' ni' lurujè' ni', ati' lunè' xchina' luyú ni.” ⁸Dios bénlenè' Abraham didza' rucá'n tsahui' len gna bé'inè' lè' gchuguè' lu xpéla'què' bönni' nacu'è' lidxè' tu le gac bè' nazí' lu na'què' didza' na' rucá'n tsahui'. Gdöd' ni' guquè' Abraham xuzbi' bi'i Isaac, len cati' chgúquibi' xunu' gbidz, bchuguè' lu xpéla'bi' lè' na' nac bè'. Isaac na', lézca' cni benè' queè'bi' bi'i Jacob, zxi'nè', len cni benè' ca' Jacob quegac idxínnutè'bi' bi'i bönni' queè', nup ni' glac xuz xtau'gac idxinnu cō' di'a dza quegac bunách Israel.

⁹Xuz xtau'ru' na', lu yöl-la' ruzxe'i quequè', glúti'è-bi' bi'i José, bóchi'què', lu na'què' bönni' ni' yjua'què'-bi' luyú Egipto. Dios gzóalenè'-bi' bi'i José na' ¹⁰len buslé'-bi' lu le glac queè'bi'. Dios bè'è'-bi' yöl-la' rejni'i, le ben ga bdzag ladxè'è-bi' Faraón, bönni' rna bé'inè' bunách Egipto, ati' Faraón na' budödè' lu na'bi' bi'i José yöl-la' uná' bè' gna bé'ibi' luyú Egipto len yúgu'tè bunách nacuí' lidxè'.

¹¹Ni'r guetsca gbin gdu luyú Egipto, len luyú Canaán ni, ati' gulazaca' gulagu'i' yúgu'tè bunách dza ni'. Cutu bdzöli le lahuè' xuz xtau'ru'. ¹²Cati' byönnè' Jacob dè' zxo'a' xtil luyú Egipto, bsöl'è'è' ni' yugu' zxi'nè', bönni' ni' nacquè' xuz xtau'ru'. Cni guc le zi'al lzu yjaquè' ni'. ¹³Cati' le buróp lzu yjaquè' luyú Egipto, benè' José ga guluúnb'è'è' lè' böch'è'è'. Cni guc, gnöznè' Faraón nup nacgac dí'a dza queè' José.

¹⁴Ni'r bsölë'ë didza' José, benë' ga bdxinë' ni' Jacob, xuzë', dzaggac lë' di'a dza queë', glac gdu tsonnlalj yu chinu bunách. ¹⁵Cni guc, bdxinë' Jacob luyú Egipto, ga ni' gutië' lë', ati' glatië' ca' ni' xuz xtau'ru' cati' bza'a dza quequë'. ¹⁶Cati' glatië' tu tu xuz xtau'ru' yjua'quë' lequë' luyú Siquem yugu' zxi'n xsoaquë', ati' ni' gulucachë'ë lequë' yeru ba lu bloj na' gu'ue' Abraham lu na'gac zxi'në' Hemor, bönni' Siquem.

¹⁷Gdöd zian iz, cati' bdxin dza ral-la' gac le gzxi' lu në'ë Dios, lë na' benë' tsutsu xtudzë'ë gunë' queë' Abraham, gulayán bunách yugu' cö' zxi'n xsoë' Israel, glac bunách zian cati' ni' gulacua' luyú Egipto. ¹⁸Ni'r gyazië' bönni' yubl gna bë'ë luyú Egipto na', len gatga byönnë' ca nac le benë' José, gúclenë' bunách Egipto. ¹⁹Gzxi' yé'inë' bunách uládz queëru' bönni' na' rna bë'ë. Busaca' zi'ë xuz xtau'ru' na' len benë' ga lusanë'-bi' bi'i bönni' huë'ndau' qui queëquë', quië latbi'. ²⁰La' dza ni'z guljbi' ca' bi'idau' Moisés, ati' bdzag ladxë'-bi' Dios. Gdu ca tsonn beo' guluscul-lë'-bi' xuz xna'bi' lidxquë'. ²¹Cati' bdxin dza lusanë'-bi' xuz xna'bi' quië gatbi' bi'idau' Moisés na', bdxinnu ngul zxi'në' Faraón ga ni' guluca'në'-bi', ati' yajxi'nu-bi' len buscul-lnu-bi' ca bi'i queëcznu. ²²Cni guc, bzëdbi' bi'i Moisés yúgu'të le taquë' bönni' Egipto len gúctërbí' zxon ca nac didza' bë'bi' len ca nacgac le benbi'.

²³Cati' chyu'ubi' choa' iz bi'i Moisés, gna ládxi'bi' tsajyubi' bunách uládz queëbi', bunách Israel. ²⁴Cati' bdxinbi' ga na' nacu'ë, blé'ibi'-në' bönni' Egipto, rusaca'

zi'ë bönni' uládz queëbi'. Ni'r gúclenbi'-në' bönni' uládz queëbi' na' len budódibi'-në' bönni' Egipto na'. Cni guc, buzí' labi' bönni' na' bi'i Moisés uláz queë' bönni' uládz queëbi'. ²⁵Gúquibi' Moisés hualayéjni'në' bönni' bóchi'bi' gunë' Dios ga uslabi' lequë' lëczbi', san lequë' cutu gulayéjni'në'. ²⁶Yetú dza ca' yajxáca'bi' yechopë' bönni' Israel, ta'dil-lë', ati' gú'nibi' cuequi dxibi' lequë', len gudxbi' lequë': “Lbi'ili', bóchi'li' nac. ¿Bizx quië rua'li' lza'li' dö'?” ²⁷Ni'r bönni' na' ru'ë dö' qui lzë'ë budxiguë'-bi' bi'i Moisés, gnë': “¿Núzxatë buzóa li' gna bé'inu' netu', len cuequi xbeynu' le runtu'?” ²⁸¿Naru' ré'nitsanu' gdöddu' ca' neda' ca benu' nij, budöddu'-në' bönni' Egipto na'?” ²⁹Cati' byónibi' didza' ni bi'i Moisés, buzxundjbi' ni', yajsoabi' luyú Madián ga ni' gzoabi' ca bönni' zi'tu'. Luyú Madián na' butság ná'lenbi'-nu ngul lu yödz ni', ati' guljcbi' chopbi' bi'i bönni' queë'.

³⁰Cati' chgdöd choa' iz zoë' ni', buluí' lahuë' ga zoë' gbaz la'y queë' Dios lu gui' qui yag yótsi'dau' regui, ga ni' nac lu latj ca'z, le zoa lu gui'a nazí' lei Sinaí. ³¹Cati' blé'inë' gui' na' Moisés, bubannë', ati' gbiguë'ë gal-la' quië glé'inë' dxi'a, ati' ni' byönnë' chi'ë Xanru'. ³²Cni gudxë' lë' Xanru': “Neda' naca' Dios quequë' xuz xta'u. Naca' Dios queë' Abraham, len Dios queë' Isaac, len Dios queë' Jacob.” Ni'r lu yöl-la' radxi queë', gzxi'ztsquë' Moisés, len cutur burúguinë' uyúë'. ³³Gudxë' lë' Xanru': “Bleycj lölu' nuda'u, le nac la'y ga ni zu' le zoacza' ni neda', naca' Dios. ³⁴Le nactë chblé'ida' le

ta'zaca' ta'gui'i' bunách quia' nacua'
luyú Egipto, len chbyönda' ta'bódx
yechë'ë. Bötja', zoa' ni quië uslá'
lequë'. Gda na'a, gsöla'a li' luyú
Egipto.”

³⁵Zal-le guluca'në' lë' ca'z
bönni' uládz queë' Moisés, gulané':
“¿Núxatë buzóa li' gna bé'ínu' netu',
len cuequi xbeynu' le runtu'?”; Dios
bsölë'ë lë' quië gaquë' bönni' uná
bë', len bönni' ruslá, ca na' gudxë'
Moisés gbaz la'y na' queë' Dios,
bulu' lahuë' lu yag yótsi'dau' regui
ga na' zoë'. ³⁶Moisés ni bubijë' luyú
Egipto bönni' uládz queëru', guc
cni gdöd benë' le glun ga gulubani
bunách ni', len le tac bë' benë' luyú
ni'. Lëzca' cni benë' lu nis zxön
nazí' lei Nis Xna. Cni benë' lauquë'
gdu ca choa' iz lu latj ca'z. ³⁷Lëczë'
Moisés na' gudxë' bunách Israel ni',
gnë': “Xanru' Dios gsölë'ë queëli'
bönni' galjë' ladj di'a dza queëli',
gaquë' bönni' gu'ë didza' uláz
queë' Dios. Gsölë'ë lë' queëli' ca na'
bsölë'ë neda'. Lëczë' run bayúdx uzé
nagli'-në'.” ³⁸Lëzca' lëczë' Moisés
na' gzóalenë' bunách nudubgac
queë' Dios lu latj ca'z, ati' bdzaguë'
lë' gbaz la'y queë' Dios, nu na'
bë'len lë' didza' lu gui'a Sinaí na'.
Gzóalenë' xuz xtau'ru' Moisés, ati'
Dios budödë' lu në'ë zxba la'y queë',
le rui' didza' ca gac la'del-li' yöl-la'
na'bán bunách, ati' zxba ni budödë'
Moisés lu na'gac zxi'n xsoaquë' ga
rdxintë queëru' rë'u.

³⁹Cutu glë'nnë' xuz xtau'ru'
lunë' ca rna xtádzë'ë Moisés, san
guluzóë' lë' tsla'l, len glë'nnë'
tshuójquë' luyú Egipto. ⁴⁰Cati'
ni' zoë' lu gui'a Sinaí na' Moisés,
lequë' glë' Aarón, böchë'ë Moisés

na', gulané': “Ré'nitu' gunu' yugu'
dios queëtu', bdau' guiöj bdau' yag,
quië la'nór lautu'. Cutu nózitu' bi
guc queë' Moisés, bönni' na' nubijë'
netu' luyú Egipto.” ⁴¹Ni'r glunë' tu
bdau' oro le nac ca tu bëdxdu', ati'
guludödcde'-ba' bö'cu' zxíla'dau',
len gulagu'quë'-ba' lau bdau' oro
na', ati' glunë' lni lau bdau' na'
nunquë'. ⁴²Qui lë ni na' buca'në'
lequë' Dios len bubíj ladxë'ë lequë'.
Ni'r gulayíj ládxi'quë' le ta'yép
luzxbá. Ca nac lë ni nayúj lu guich
le gulané' bönni' glu'ë didza' uláz
queë' Dios, rna:

Lbi'ili', bunách Israel,
¿Naru' glú'gactsali'-ba' quia'
neda' böa' bëdx ni'
Budódigacli'-ba' len
buzégui'gacli'-ba',
Lë na' benli' lu latj ca'z gdu ca
choa' iz?

⁴³Cutu glú'gacli'-ba' quia' neda',
San bia'li' nich qui Moloc, bdau'
guiöj queëli'.
Bia'li' ca' tu le nac ca bölj
luzxbá nazí' lei Refán,
Lë na' buzoali' ca Dios queëli'.
Yugu' bdau' guiöj bdau' yag ni,
La' lbi'izli' benli' quië gyij
ládxi'li' leygac.
Qui lë ni na', ubija' lbi'ili' lu
xyuli',
Gchë'a lbi'ili' zi'tu'r ga dë luyú
Babilonia.

⁴⁴Cati' ni' gulacu'ë xuz xtau'ru'
lu latj ca'z, guta' quequë' yu'u lari'
ga glun chi'ë zxba queë' Dios, lë
na' nac bë' zóalenë' lequë' Dios.
Glunë' yu'u lari' na' ca na' gna
bé'inë' Moisés Dios, cati' ni' gudxë'
lë' gunë' lei ca nac lë na' blé'inë',
le bului'inë' lë' Dios lu gui'a ni'.

⁴⁵Lëzca' guludödë' yu'u lari' na' lu na'quë' zxi'nquë' ga bdxintë dza ni' glu'ë lei luyú ni xuz xtau'ru', cati' ni' dzaguë' lequë' Josué, ati' gulagúë' xyugac bunách gza'a, nup ni' bulaguë'ë Dios lauquë' xuz xtau'ru'. Cni glunë' zian iz ga bdxintë dza zoë' David. ⁴⁶Bdzag ladxë'ë David na' Dios, ati' lë' gnabnë' Dios gu'ë lë' latj gunë' tu yu'u ga soë' Dios queë' Jacob. ⁴⁷Cutu bë'ë lë' latj Dios, san benë' yu'u queë' Dios Salomón, zxi'në' David na'. ⁴⁸Cni benë' zal-la' cutu zoë' Dios, Nu nactër blau, lu gdau' nungac bunách. Ca nac lë ni gnë' bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios, gnë':

⁴⁹Yehua' yubá nac ga rö'a rna bë'a Ati' yödzlyú nac xlibi ni'a.

Rnë' Xanru': "¿Naru' gúntsali' lidxa'?"

¿Naru' zoatsa latj ga ral-la' uzí' ladxa'a?"

⁵⁰¿Naru' clëg len na'cza' bena' yúgu'të lë ni'?"

⁵¹Ni'r gudxë' bönni' gdau' ta'bequi xbey na' Esteban, gnë':

—Lbi'ili', bönni' zid, cutu bi ryaz icj nagli'. Nazíd icj ladxí'dau'li' ca rac quegac bunách cunúnbë'gac Dios. Rdá'baga'teczli'-në' Dios Bö' La'y. Ca na' glunë' xuz xtau'li', runli' ca' lbi'ili'. ⁵²Gulabía ladxí'quë' yúgu'të bönni' ni' glu'ë didza' uláz queë' Dios xuz xtau'li' na'. Lëzca' guludödcdë' bönni' ni' gulaguíxj'ë zi'al ca ral-la' guidë' Cristo, Bönni' Tsahui', ati' na'a, cati' ni' bdxinë' Bönni' Tsahui' na', lbi'iczli' budödlí'-në' lu na'quë' bönni' guludöddë' Lë'. ⁵³Lbi'iczli' dë lu na'li' xzba queë' Dios, lë na' guludödë' lu na'quë' xuz xtau'li'

yugu' gbaz la'y queë' Dios, san cutu runli' ca rna.

Tu'döddë' Esteban

⁵⁴Cati' gulayönnë' didza' ni bönni' gdau' ta'bequi xbey na', gulaléytsquinë' Esteban, ati' lu yöl-la' rley quequë' lë' gulutíl-l láyi'quë'. ⁵⁵Ni'r buyúë' luzxbál Esteban na', zóalenë' lë' Dios Bö' La'y, ati' blé'inë' latj yení' ga zoë' Dios lenca' Jesús, zuinë' cuit lë'ë yubél Dios ga náctërë' blau. ⁵⁶Ni'r gnë':

—Gul-yutsca'. Rlé'ida' nayálj luzxbá, ati' zuinë' cuit lë'ë yubél Dios Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách.

⁵⁷Ni'r guluséy' nagquë' bönni' gdau' ta'bequi xbey na', ati' gulabödxyë'ë zidzj, len tsaxón gulabía di'ë lë'. ⁵⁸Gulubijë' lë' ni' ra' yödz na', ati' ni' gululadxë' lë' guiöj. Yugu' bönni' ni' tunë' lna' lau le tu'quíë' Esteban gulucu'ë lari' ta'xóa yenquë' xni'ë bönni' lë' Saulo cati' ni' gululadxë' Esteban guiöj. ⁵⁹Cati' ni' tu'ladxë' Esteban guiöj, lë' bulidzë' Dios, gnë':

—Xana' Jesús. Buzí' bö' naccza'.

⁶⁰Ni'r byechuë', buzechu zxi'bë', len bë'ë zidzj didza', gnë':

—Xan. Cutu uspagu'u lequë' dul-la' ni.

Cati' budx bë'ë didza' ni, guttë'.

Saulo rbia ladxë'ë bunách queë' Cristo

8 ¹⁻³Saulo benë' tsaxón bönni' ni' guludöddë' Esteban.

La' ni'z glua'quë' Esteban bönni' ta'yíj ladxí'quë' Dios, ati' yajcáchi'quë' lë'. Szxóni gulabödxë' queë'.

Dza na' szxöni gulabía láchxi'què' bunách queè' Cristo nacuá' Jerusalén bönni' judío cuta'yeylè'. Lèzca' gdxia láchè'è bunách queè' Cristo Saulo. Gyaziè' gap nac lu yu'u quequè', ati' gzxönè' yugu' bönni' len ngul, glu'è lequè' lidx guia.

Ni'r glaslas gdu luyú Judea len luyú Samaria yelati'z cuguluhuoatè bunách queè' Cristo, ati' guluga'nè' Jerusalén légaczè' gbaz na' nasölè'è Cristo.

Rac Iban qui didza' dxi'a luyú Samaria

⁴Yjaquè' yúgu'tè latj bönni' na' gláslasiè', ati' glunè' Iban qui didza' dxi'a. ⁵Ni'r gyijè' luyú Samaria Felipe, bönni' dzaguè' nup na' glaslas, ati' ni' benè' Iban ca nac queè' Cristo. ⁶Guludúb bunách ni', ati' gdu láchxi'què' guluzé' nagquè' didza' ru'è Felipe na', le gulayönnè' xtidzè'è len gualé'inè' le tac bè' runè'. ⁷Cni guc, le benè' ga gulurúj zian bö' xöhui' yu'ugac bunách, ta'bödxya'a zidzj, ati' guluhuóac zian nup te'i huè' nacú'n bin len nup cuta'zá'. ⁸Cni guc, guludziji bunách yödz ni'.

⁹Zoè' ni' Simón, bönni' zi'al guquè' bönni' udzá' uné ya'a lu yödz na', len gzxi' yé'inè' bunách Samaria na', gnè' lèczè' naquè' bönni' náctèrè' zxön. ¹⁰Guluzètsca naggac bönni' ni yúgu'tè bunách, ga rguel-la' yugu' bönni' ca'z ga rdxintè yugu' bönni' blau, gulané': "Bönni' ni, dè lu nè'è yöl-la' huac zxön queè' Dios." ¹¹Cni guc, glunè' lè' ba la'n, le xtsey nazí' yé'inè' lequè' len yöl-la' udzá' uné ya'a queè'.

¹²Cati' gulayeylè'è Iban runè' Felipe qui didza' dxi'a ca rna bè'è Dios len ca nac queè' Jesucristo, ni'r guladilè' nis, bönni' len ngul. ¹³Ni'r gyejlè'è ca' Simón na', len bdilè' nis, ati' gdálenteczè' tsaxxón Felipe na'. Cati' blé'inè' yugu' yöl-la' huac zxön len le tac bè' runè' Felipe, bubannè' Simón na'.

¹⁴Cati' gulayönnè' ca guc lè ni gbaz na' nasölè'è Cristo nacu'è Jerusalén, chnazí' lu na'gac xtidzè'è Dios bunách luyú Samaria, ni'r gulasölè'è ni' Pedro len Juan. ¹⁵Cati' guladxinè' ni' Pedro len Juan na', gululidzè' Dios uláz quegac bunách ni' ta'yeylè' Cristo quiè dusóalenè' lequè' Dios Bö' La'y. ¹⁶Ga bdxintè dza na', cutu rdxíninè' quequè' Dios Bö' La'y. Nadílgaczè' nis quiè lacquè' tuz len Xanru' Jesús. ¹⁷Ni'r gulaxóa na'què' bunách Samaria na' Pedro len Juan na'. Gululidzè' Dios, ati' dusóalenè' lequè' Dios Bö' La'y.

¹⁸Cati' blé'inè' Simón, bönni' udzá' na', le guc cati' gulaxóa na'què' bunách ni' gbaz na' nasölè'è Cristo, dusóalenè' lequè' Dios Bö' La'y, gu'nnè' quizxjè' lequè' dumí, ¹⁹rè' lequè': —Benn ca' quia' yöl-la' huac ni, quiè cati' gxoa na'a nútí'tèz bunách, dusóalenè' nu na' Dios Bö' La'y.

²⁰Ni'r gudxè' lè' Pedro, rnè': —Nit tsaxxón len li' dumí quiu', le ráquinu' len dumí gdél-li'nu' yöl-la' huac queè' Dios. ²¹Cutu nacu' lsaca' gutsu'u lè ni, le cunác dxi'a icj láchxi'da'u lahuè' Dios. ²²Bubí'i ladxu'u ca nac huia'dò' ni runu', len gúta'yu lahuè' Dios, nazx ca' unít lahuè' li' ca nac lè ni rza' ladxu'u. ²³Rlé'ida' nabagu'u zxguia' len nadzunu' lu yal-lj qui tu' xöhui'.

²⁴Ni'r bubì'è didza' Simón na', rè' lequè':

—Gul-lidzè' Dios, gáta'yuli' lahuè' Xanru' ni'a quia' cui gac quia' nitú lè na' chgnali'.

²⁵Cati' budx glunè' Ina' lau queè' Cristo lu yödzt ni' Pedro len Juan na', len gulaguíxjö'è xtídzè'è Dios, glunè' ca' lban qui didza' dxi'a gap nacua' zian ladzquè' bönni' Samaria, ati' gdöd ni' yhuöjquè' Jerusalén.

Felipe len bönni' Etiopía

²⁶Ni'r bé'lenè' Felipe didza' gbaz la'y queè' Xanru', gudxè' lè':

—Gyas len gyeaj zaca' ga rdöd gbidz beo' ziaq, gdxinu' ga ni' rla'a nöz zeaj Jerusalén zeajtè yödzt Gaza, nöz na' rdöd lu latj ca'z.

²⁷Ni'r gyu'è nöz Felipe na', zijè'. La' nöz ni' yajtsaguè' bönni' Etiopía, naquè' bönni' huödxt. Luyú Etiopía naquè' blau launu Candace, ngul rna bé'ínu bunách Etiopía na', len yu'u lu nè'è yúgu'tè yöl-la' tsahui' queènu dzö' lidxnu. Gyijè' Jerusalén bönni' ni quiè gyij ladxè'è Dios. ²⁸Na'a, zhuöjè' ladzè', rø'è lu carreta queè', len rulabè' le nayúj lu guich ca gnè' Isaías, bönni' bè'è didza' uláz queè' Dios. ²⁹Ni'r Dios Bö' La'y gudxè' Felipe na':

—Gbiga' ga zeaj carreta na', len gyeajlen lei.

³⁰Cati' chgbiguè'è ni' Felipe, byönnè' ru'è didza' bönni' huödxt na', rulabè' le nayúj lu guich ca gnè' Isaías, ati' gudxè' lè':

—¿Naru' réjni'nu' lè na' rulabu'?

³¹Bubi'è didza' bönni' Etiopía na', gnè':

—¿Nacx gac tséjni'da' chqui' nutu nu zoa uzejni'i neda'?

Ni'r gúta'yuè' lahuè' Felipe cuenè' len có'lenè' lè' tsaxón lu carreta na'.

³²Lè na' nayúj lu guich rulabè', rna cni:

Ca bö'cu' zxíla'dau',
Gulaché'è Lè' quiè ludöddè' Lè',
Len ca bö'cu' zxíla'dau',
Cutu rnèba' cati' nu rchugu lítsa'ba',
Ca' benè' Lè', cutu bsalj ru'è gnè'.

³³Guluca'nè' Lè' ca'z,

Len cutu glu'è latj nu cuequi xbey Lè'.

¿Nuzxa caz gac quixjö' zxguia' nabága'gac bunách uládz queè'?

La' légaczè' guludöddè' Lè'.

³⁴Gnabnè' Felipe bönni' huödxt na', rè' lè':

—Ráta'yua' lau' quíxjöi'nu' neda'. ¿Nuzxa qui gnè' cni bönni' na' bè'è didza' uláz queè' Dios? ¿Naru' queèczè', o qui nu yubl'?

³⁵Ni'r la' didza' niz bguel-lè'è Felipe, gdíxjöi'nè' lè' didza' dxi'a ca nac queè' Jesús. ³⁶Cati' ni' yu'uquè' nöz zjaquè', guladxinè' ga dè nis, ati' rè' Felipe bönni' huödxt na', rnè':

—Byutsca'. Ni dè nis. ¿Naru' huactsa gdila' nis?

³⁷Felipe gudxè' lè':

—Chqui' réjlè'u gdu ladxu'u, huac gdilu' nis.

Lè' bubì'è didza', rnè':

—Réjlè'a Jesucristo, naquè' Zxi'nè' Dios.

³⁸Ni'r benè' ga gzoa dxiz carreta queè' na', ati' guluhuötjè' groptè', yajtsazquè' lu nis. Ni'r Felipe buquilé' bönni' huödxt na' nis.

³⁹Cati' gulurujè' lu nis, buché'è

Felipe Dios Bö' La'y, ati' cutur blé'inè' lè' bönni' huödx na'. Ni'r buguel-lè'è xnözè', zhuöjè' rudzijnè'.
 40 Cati' chráquibe'inè' Felipe, zoè' lu yödZ Azoto. Gdödè' yúgu'tè yödZ ni', ati' benè' lban qui didza' dxi'a, ga bdxintè' yödZ Cesarea.

Saulo ruhuöaquè' queè' Cristo

9 Ni' ruzeynè' ba nadx nup ta'yejlè' Xanru' Saulo, gu'nnè' gdödcdè' lequè'. Quiè gunè' cni bdxinè' lahuè' bxuz blau ²len gnabnè' lè' guich uná bè' le tsju'è lauquè' bönni' uná bè' quegac yu'u gap tu'dubè' tu'sèdè' queè' Dios bönni' judío nacu'è Damasco, ati' chqui' utsajxaquè'è ni' yugu' bönni' len ngul ta'yejlè'è Jesús, gac gch'è lequè' nadzunquè' lu yödZ Jerusalén.
 3 Tsal ni' yu'uquè' nöz Saulo len nup nacua'len lè', zjaquè', len cati' chzoa la'dxinè' Damasco, tu tsalz buzeni'tsca yení' za' luzxbá, le buzení' ga ni' zjaquè'. 4 Ni'r gdzö'è lyu Saulo, len byönnè' chi'i nu rë lè':
 —Saulo, Saulo, ¿bizx quiè rbia ladxu'u neda'?

⁵Gnabnè' Lè' Saulo, gnè':
 —¿Nuzxa lí', Xan?
 Lè' gnè':
 —Neda' Jesús, nu rbia ladxu'u. Run zi' cuinu', rdá'bagu'u neda'. Rac quiu' ca na' rac queèba' bédx, run zi' cuinba' rchégu'ba' yag tuchi' tundè'-ba' zi'.

⁶Ni'r gzxiztsquè', gúdxinè' Saulo, gnè':
 —Xan, ¿bizxa rë'nnu' guna?
 Xanru' gudxè' lè':
 —Gyas len gyaz lu yödZ, ati' ni' gsöla'a quiu' nu guiè lí' le ral-la' gunu'.

⁷Gládxinè' bönni' na' zjáclenè' Saulo, le gulayönnè' chi'i na', zal-le nutu nu gulalé'inè'. ⁸Ni'r böasè' luyú Saulo, len cati' gxa' yöj lahuè', cutu ca' rlé'inè'. Qui lè ni na' gulaguel-lè'è nè'è, len gulaché'è lè' Damasco.
⁹Gzoè' ni' tsonn dza nachúl lahuè', len cutu bi güi' gdahuè'.

¹⁰Zoè' ca' Damasco Ananías, bönni' rejlé'è Cristo, ati' Xanru' buluí' lahuè' ga zoè' ca tu lu yèl bëhcál, len gudxè' lè':
 —Ananías.

Lè' bubi'è didza', gnè':
 —Ni zoa', Xan.

¹¹Xanru' gudxè' lè':
 —Gyas, len gyeaj ga nac la' nöz na' nazí' lei Nöz Li, ati' lu yu'u lidxè' Judas gnab didza' queè' Saulo, bönni' Tarso. Lu yu'u na' rulidzè' Dios. ¹²Chblé'inè' bönni' ni ca tu lu yèl bëhcál zè'è tsaziè' ga zoè' bönni' lè' Ananías, len gxoa nè'è lè' quiè huöalj yöj lahuè'.

¹³Ni'r bubi'è didza' Ananías, rë' Lè':
 —Xan, zian nup chglaguixjöi' neda' ca runè' bönni' ni, zian le nac dö' nu'è le benè' quegac bunách ta'yejlè' Li', nacu'è Jerusalén. ¹⁴Zè'è ca' ni, dè lu nè'è uláz quequè' bxuz uná bè' sönè' yúgu'tè nup tu'lídz Dios len lau' Li'.

¹⁵Ni'r Xanru' rë' Ananías na', rnè':
 —Gyeaj, le gröcza' neda' bönni' ni quiè gunè' lban ca nac quia' laugac bunách gza'a, len lauquè' bönni' ta'ná bé'inè' lequè', lenca' laugac bunách Israel. ¹⁶Ului'ida' lè' le zian le saca' qui'è uláz quia' neda', gunè' xchina'.

¹⁷Ni'r gyijè' ni' Ananías, ati' gyaziè' yu'u len bxoá nè'è Saulo, rë' lè':

—Böcha'a Saulo, Xanru' Jesús, Nu na' buluí' lahui la' nöz ga ni' za'u, bsölë'ë neda' quië huöalj yøj lau' len dusóalenë' li' Dios Bö' La'y.

¹⁸La' ni'z gulaguíndj lu yøj lahuë' le nac ca xlácuba' bül, ati' la' böaljté yøj lahuë'. Ni'r gyasë' Saulo, len bdilë' nis. ¹⁹Gdöd ni' gdahuë' len böac ladxë'ë. Ca chop tsonn dza gzóalenë' bönni' ta'yejlë'ë Cristo nacuë' Damasco.

Runë' Iban Saulo lu yödZ Damasco

²⁰La' gzu lautë' Saulo runë' Iban queë' Cristo gap nac lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío, rnë':

—Jesúscz naquë' Zxi'në' Dios.

²¹Gulubannë' yúgu'të bönni' ni' ta'yönnë' lë', ta'në':

—¿Naru' clëg bönni' ni bönni' na' busnitië' nup nacuá' Jerusalén, tu'lídz Dios lu lë' Jesús? Quië gunë' cni bidë' ca' ni quië gchë'ë lequë' nadzunquë' lauquë' bxuz uná bë'.

²²Bdipr ladxë'ë Saulo, len benë' ga gulabö'ë baguí'i bönni' judío nacuë' Damasco, buluí'inë' lequë' Jesúscz naquë' Cristo, bönni' na' tunë' löz duná bé'inë' lequë'.

Rulé' Saulo lu na'quë' bönni' judío

²³Cati' chgdöd zian dza, glun xtídzacuë' bönni' judío ni' ludöddë' Saulo. ²⁴Rël len té dza gulabó' nisië' lë' bönni' judío ga nu ryaz zö'ö run chi'i yödZ na' quië ludöddë' lë', san gúquibe'inë' Saulo le të'nnë' lunë' queë'. ²⁵Ni'r gulaguel-lë'ë Saulo chdzö'l bönni' ta'yejlë'ë Cristo, ati' gulagu'ë lë' tu lu bdö'a zxön naga' du, len guluzötjë' lë' ni'l lu zö'ö run chi'i yödZ na'.

Rudxinë' Saulo Jerusalén

²⁶Cati' budxinë' Saulo Jerusalén, gu'nnë' tsjenë' tsaxón bönni' ni' ta'yejlë'ë Cristo, san gládxinë' lë' yúgu'të', le cuta'yejlë'ë rejle'ë Cristo Saulo na'. ²⁷Ni'r gdel-lë'ë Saulo Bernabé, len bchë'ë lë' ga na' nacuë' gbaz nasölë'ë Cristo. Gdíxjöi'në' lequë' ca na' guc queë' Saulo, blé'inë' Xanru' la' nöz, ati' bé'lenë' lë' didza' Xanru'cz, len ca na' benë' Saulo lu yödZ Damasco, len yöl-la' rugu ladxí' benë' Iban ca nac queë' Jesús. ²⁸Ni'r gzóalenë' lequë' Saulo lu yödZ Jerusalén, ati' gdálenë' lequë'. ²⁹Lu yöl-la' rugu ladxí' benë' Iban Saulo ca nac queë' Xanru', len gdíl-lenë' didza' bönni' judío tu'ë didza' griego, ati' lequë' gulazú gulabö'ë ludöddë' lë'. ³⁰Cati' gláquibe'inë' lë ni bóchi'ru' ta'yejlë'ë Cristo, gulachë'ë Saulo lu yödZ Cesarea, ati' gulasölë'ë lë' Tarso, le nac ladzë' Saulo.

³¹Ni'r guc dxi'a quegac yúgu'të cö' bunách queë' Cristo, nacuá' gdu luyú Judea, len luyú Galilea, len luyú Samaria, ati' guladíp ladxí'quë'. Gulacu'ë lu yöl-la' radxi quequë' Xanru', ati' gulayanë' le gúclenë' lequë' Dios Bö' La'y.

Pedro ruínë' Eneas

³²Yetú le guc, cati' jayjúë' yugu' bóchi'ru' Pedro, bdxinë' ga nacuë' bönni' ta'yejlë'ë Jesús lu yödZ Lida. ³³Jajxaquë'ë ni' bönni' lë' Eneas, chguc xunu' iz dë' ré'inë' nacu'në' bin. ³⁴Pedro gudxë' lë':

—Eneas, ruínë' li' Jesucristo. Gyas len btub xta'u.

La' gyastë' Eneas na'. ³⁵Gulale'i lë' yúgu'të nup nacuá' yödZ Lida, len

yöd Sarón, ati' guluhuöaquè' queè' Xanru', ta'yejlè'è Lè'.

Ratnu Dorcas len rubannu

³⁶Yetú ca' le guc, lu yöd Jope zoanu ngul réjlè'nu Cristo, lènu Tabita, len ca nac didza' griego lènu Dorcas. Benu zian le nacgac dxi'a len le taclen bunách yechi' ngul ni. ³⁷Le guc dza ni', güi'inu Dorcas na' len gutnu. Gdöd gulaguibnu lènu, gulaguixjè'-nu tu lu yu'u ga nac buróp cuia. ³⁸Le dè gal-la'z ga na' dè yöd Jope yöd Lida ga na' zoè' Pedro, gulayönnè' zoè' ni' Pedro bönni' Jope na' ta'yejlè'è Cristo, ati' qui lè ni na' gulasölè'è ga zoè' chopè' bönni', gláta'yuè' lahuè', tè' lè':

—Cutu tseynu' guidu' queètu'.

³⁹Ni'r la' gyastè' Pedro, zéajlenè' lequè'. Cati' bdxinè' ni', la' gulachè'tè' lè' ga nac lu yu'u ga dènu ngul nat na'. Ni'r guludubnu gdu cuitiè' ngul uzéb, ta'bödxnu len tu'lui'inu lè' lari' quequè' bönni' len ngul, yugu' le benu Dorcas cati' ni' zóalennu lecnu. ⁴⁰Ni'r bubijè' ni' yúgu'tè nup nacué' ni' Pedro, ati' buzechu zxibè', rulidzè' Dios. Ni'r bueycjè' ga dènu Dorcas na', gnè':

—Tabita, gyas.

La' buxa'tè yøj launu Dorcas. Cati' blé'inu-nè' Pedro, la' gyástènu, grö'nu. ⁴¹Gdel-lè'è na'nu Pedro, buchisè'-nu. Ni'r bulidzè' bönni' na' ta'yejlè'è Jesús, len yugu' ngul uzéb na', ati' buschinè'-nu lauquè' Dorcas na', nabannu. ⁴²Ca guc lè ni gzè didza' gdu lu yöd Jope, ati' gulayejlè' Xanru' bunách zian. ⁴³Zian dza buga'nè' Pedro yöd Jope na' lu yu'u lidxè' Simón, bönni' runè' tsahui' guid xza bèdx.

Le benè' Pedro lidxè' Cornelio

10 Zoè' Cesarea bönni' lè' Cornelio, nacu'è lu në'è tu gayu'è bönni' rjaquè' gdil-l, nazí' laquè' Bönni' Italia Rjaquè' Gdil-l. ²Rej ladxè'è Dios Cornelio na' len rádxinè' Lè', ati' nungac lè' tsaxxón yúgu'tè bunách nacué' lidxè'. Dumí zian runödzjè' le raclen bunách yechi', len rulídzteczè' Dios. ³Gdu rdöd xhuö blé'inè' Cornelio ca tu lu yèl bëhcál, ryaziè' ga zoè' gbaz la'y queè' Dios, len rè' lè':

—Cornelio.

⁴Gúdxinè' Cornelio. Buyüè' gbaz la'y na', len gudxè' lè':

—¿Bizxa rnau', Xan?

Gudxè' lè' gbaz la'y na', rnè':

—Dios ryönnè' le rulidzu'-nè', len nözcznè' ca runu', ráclenu' bunách yechi'. ⁵Na'a, gsóla'cu'-nè' bönni' tsjaquè' yöd Jope tsajlidzquè' bönni' lè' Simón, zoa yetú lè' Pedro. ⁶Bönni' ni zoè' lidxè' bönni' runè' tsahui' guid xza bèdx. Bönni' ni, lèzca' lè' Simón, ati' zoa lidxè' ra' nis zxön. Pedro na' guiè' li' le ral-la' gunu'.

⁷Cati' chbuzé'è gbaz la'y na' bé'lenè' lè' didza', bulidzè'-bi' Cornelio chopbi' bi'i huen dxin queè' len tuè' bönni' rijè' gdil-l rej ladxè'è Dios, dzaguè' bunách nacué' lidxè' Cornelio. ⁸Cati' budx gdíxjöi'nè' lequè' yúgu'tè le guc, bsölè'è lequè' yöd Jope.

⁹Dza buróp, tsal ni' yu'uquè' nöz, len ta'dxinè' gal-la' ga dè Jope na', la' ni'z grenè' Pedro cju'u quiè ulidzè' Dios, ni' nac gdu huagbíd. ¹⁰La' na'z rdunè' Pedro len gu'nnè' gahuè', san tsal ni' tu'pé'è queè',

blé'iné' le nac ca tu lu yél bëhcáal.
¹¹Blé'iné' nayáalj luzxbá len ruhuóotj
 ga zoé' tu le nac ca lari' guitsa'
 zxön, naga' idáp la'a. ¹²Lahui lari'
 na' dxiacba' böa' guixi' gza'a nacuá'
 tap ni'a na'cba', len böa' ta'yj lé'cba'
 lyu, len böa' zoa xilcba'. ¹³Ni'r
 byönné' chi'i nu rë lé':

—Pedro, gyas. Bdödi-cba' len
 gdagu.

¹⁴Bubi'ë didza' Pedro, rné':

—Cutu, Xan. Gatga gdahua' le
 cural-la' gágutu' o le cunác dxi'a.

¹⁵Le buróp lzu byönné' chi'i nu na'
 gudx lé':

—Le nuné' dxi'a Dios, cutu gnau'
 qui: “Cunác dxi'a”.

¹⁶Tsonn lzu guc cni, ati' ni'r la'
 buëptë luzxbá lari' zxön na'. ¹⁷Tsal ni'
 rö'ë bagu'fi Pedro, rza' ladxë'ë bizxa
 rë'ni gna lé na' blé'iné' ca tu lu yél
 bëhcáal, guladxiné' ra' yu'u bönni'
 na' nasölë'ë lequë' Cornelio, ta'nabé'
 gazx zoa lidxë' Simón na'. ¹⁸Cati'
 guladxiné' ni', gululidzë' nup nacuá'
 yu'u na', len gulanabné' lequë' chqui'
 zoé' ni' bönni' lé' Simón, zoa yetú lé'
 Pedro. ¹⁹Tsal ni' rza' ladxë'ë Pedro
 ca nac lé na' blé'iné', gudxë' lé' Dios
 Bö' La'y, gnë':

—Byutsca'. Chguladxiné' ni' tsonné'
 bönni', tu'guiljé' li'. ²⁰Gyasch na'a.
 Bötj zcan yu'u. Cutu gac chop
 ladxu'u tséajlenu' lequë', le nasöla'a
 lequë' neda'.

²¹Ni'r bötjé' Pedro zcan yu'u
 ga na' nacu'ë bönni' na' nasölë'ë
 Cornelio, len gudxë' lequë':

—Neda' bönni' ruguiljli'. ¿Bizxa
 huen za'li' ni'?

²²Gulubi'ë didza', të' lé':

—Nasölë'ë netu' Cornelio, bönni'
 nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l.

Naquë' bönni' tsahui', len rádxiné'
 Dios. Tuné' ba la'n bönni' ni len
 nadxi'icné' lé' yúgu'të bönni' judfo.
 Yetú ca' le guc, bé'llené' lé' didza'
 gbaz la'y queé' Dios, gudxë' lé'
 gsölë'ë nu dulídz li' guidu' lidxë'
 quië yönné' didza' gu'u.

²³Ni'r glu'ë lequë' lu yu'u

Pedro len bë'ë ga la'cu'ë. Cati' za'
 reni' yetú dza, gyasë' Pedro, ati'
 gyéajlené' lequë'. Gluné' lé' tsaxxón
 la'quë' bóchi'ru' nacu'ë Jope na'.

²⁴Dza bunn ni', guladxiné'

Cesarea. Chzoé' rbözë' lequë'
 Cornelio, len chnutubë' lidxë' yugu'
 di'a dza queé', len yugu' böchi' lzë'ë
 nadxi'irnë'. ²⁵Cati' gyazié' Pedro
 lö'a, brujé' yu'u Cornelio, yajtsagué'
 lé'. Byechué' xni'ë Pedro len gyij
 ladxë'ë lé' ca runru' queé' Dioscz.

²⁶Pedro buchisé' lé', len gudxë' lé':

—Gyas. Lëz bunách yödzlyú naca'
 ca nacu' li'.

²⁷Ni' tui'zë' ca' didza', gyaztë'

yu'u Pedro, len yajxaquë'ë
 nudubgac ni' bunách zian. ²⁸Ni'r
 gudxë' lequë' Pedro, rné':

—Lbi'ilil' nóziczli' ca rna bë' zxba
 queé' Moisés, cural-la' guné' bönni'
 judío tsaxxón o tsázlené' bönni'
 gza'a. Na'a, Dios bului'iné' neda'
 cutu ral-la' gnia' queé' nitüé' bönni'
 naquë' ca'z o cunaquë' dxi'a. ²⁹Qui
 lé ni na' cati' bulidzli' neda', la'
 bidtea', len cutu guc chop ladxa'a.
 Rnaba' na'a, ¿bizx quië na' bulidzli'
 neda'?

³⁰Ni'r bubi'ë didza' Cornelio, gnë':

—Chguc tap dza ca hora zoaru'
 na'a, gdu rdöd xhuö, cati' ni' runa'
 gubás len rulidza'-né' Dios lu yu'u
 lidxa' ni, blé'ida'-bi' bi'i bönni'
 ra'bán nácubi' lari' ryëp yös yení',

duluí' laubi' neda'. ³¹ Cni gudxbi' neda': "Cornelio. Dios ryönnè' le ruidzu'-nè', len nöznè' ca runu', ráclenu' bunách yechi'. ³² Na'a, gsölu'u lu yödz Jope nu tsajlídiz bönni' lè' Simón, zoa yetú lè' Pedro. Bönni' ni zoè' lidxè' bönni' runè' tsahui' guid zxa bëdx, len lè' ca' Simón. Zoa ra' nis zxön lidxè' bönni' ni. Cati' gdxinè' ga zu' Pedro na', güi'lenè' li' didza'." ³³ Cni guc, la' bsóla'tea' nu tsajtílj li', ati' dxi'a benu' bidu' ga zoatu' ni. Qui lè ni na' zoatu' ni yúgu'tètu', nudubtu' lahuè' Dios quiè uzé' nagtu' yúgu'tè le gna bé'inè' li' Dios gui'u netu'.

Didza' bë'è Pedro lidxè' Cornelio

³⁴ Ni'r gzu lahuè' Pedro ru'è didza', rnè':

—Le nactè réjni'da' na'a, cutu ruyuzè' yöl-la' rnéz quegac bunách Dios, san tuz nunè' rè'u. ³⁵ Rdzag ladxè'è bunách gdu'tè yödzlyú Dios, nup na' tadxi Lè' len tun le nac dxi'a. ³⁶ Bsölè'è xtudzè'è Dios ga nacua' bunách Israel, len bsölè'è nu ben lban qui didza' dxi'a, le run ga rac dxi'a quegac bunách, lè na' bdxin queèru' lu në'è Jesucristo. Lèczè' naquè' Xanru' yúgu'tèru'. ³⁷ Lbi'iczi'li' nózili' lè na' guc luyú Judea, le gzu lau guc luyú Galilea gdöd benè' lban Juan quiè la'díl bunách nis. ³⁸ Nózili' ca benè' Dios le guc queè' Jesús, bönni' Nazaret. Bsölè'è queè' Dios Bö' La'y len yöl-la' huac queè'. Nózili' ca na' gdè' Jesús, runè' le nac dxi'a, len ru'nè' yúgu'tè nup gulazaca' gulagu'í lu na' tu' xöhui'. Cni benè', le gzóalenè' Lè' Dios. ³⁹ Na'a, netu' runtu' lna' lau qui yúgu'tè lè na' benè' Jesús

luyú Judea len lu yödz Jerusalén, len ca na' guc, guludöddè' Jesús, guludé'è Lè' lè'i yag cruz. ⁴⁰ Ni'r Dios buspanè' Lè' cati' guc tsonn dza natiè', len benè' ga bulu' lahuè' ga zoatu' netu'. ⁴¹ Cutu bulu' lahuè' laugac yúgu'tè bunách, san lautu' netu' bulu' lahuè'. Dios gröè' netu' dza ni'tè quiè guntu' lna' lau queè' Jesús, ati' güi' gdágulentu' Lè' tsaxxón gdöd bubanè' lu yöl-la' gut. ⁴² Gna bé'inè' netu' Dios guntu' lban laugac bunách, ati' runtu' lna' lau queè' Cristo, naquè' Nu buzoaczè' Dios quiè cuequi xbeynè' nup nabangac len nup chnatgac. ⁴³ Lèzca' glunè' lna' lau queè' Jesús yúgu'tè bönni' glu'è didza' uláz queè' Dios, gulané': "Yúgu'tè nup la'yeylè' Lè', Dios unít lahuè' dul-la' nabága'què' ni'a qui le benè' Lè'."

Dusóalenè' bunách

gza'a Dios Bö' La'y

⁴⁴ Ni' rui'zè' cni didza' Pedro, la' bdxintè' Dios Bö' La'y, dusóalenè' lequè', yúgu'tè nup ni' ta'yöni lban runè' Pedro. ⁴⁵ Gulaná' badxè' bönni' judío ta'yeylè'è Cristo, nup na' guladxín ni' tsaxxón len Pedro, le dusóalenè' bunách ni' cunacgac judío Dios Bö' La'y, nasölè'è Lè' Dios Xuz. ⁴⁶ Cni glunè' le gulayönnè' tu'è didza' yubl, len tunè' Dios zxön bönni' gza'a na'. ⁴⁷ Ni'r bë'è didza' Pedro, gnè':

—¿Naru' huactsa nu gna be'i bunách ni cui la'díl nis? Nac bë' dusóalenè' lequè' Dios Bö' La'y, ca na' dusóalenè' ca' netu'.

⁴⁸ Gna bë'è Pedro la'dilè' nis le nazí' lu na'què' lè' Xanru' Jesús. Ni'r gláta'yue' lahuè' Pedro bönni'

ni' ugá'nlené' lequé' ca chop tsonn dza.

Didza' bē'ē Pedro laugac bunách queé' Cristo nacu'ē Jerusalén

11 Gulayönné' gbaz nasölé'ē Cristo len bóchi'ru' nacu'ē luyú Judea ca na' gulazí' lu na'qué' xtidzē'ē Dios bönni' cunacqué' judío. ²Cati' budxiné' Pedro Jerusalén, guladíl-lené' lē' didza' bóchi'ru' judío. ³Glé' Pedro:

—¿Bixz quié yjítslenu' bönni' cunacqué' judío, len gdágulenu' lequé' tsaxón?

⁴Ni'r gzu lahué' Pedro rguíxjöi'né' lequé' gdu'té lē na' guc, ⁵rné':

—Gzoa' lu yödZ Jope, len cati' ni' rulidza'-né' Dios, blé'ida' ca tu lu yēl bëchcál tu le bului'iné' neda' Dios. Blé'ida' bötj bruj luzxbá tu le nac ca lari' guitsa' zxön, naga' idáp la'a, ati' bdxin ga na' zoa'. ⁶Cati' ni' ruyúa' lei quié glé'ida' le dxia lahuil, blé'igacda'-ba' böa' guixi' nacuá' tap ni'a na'cba', yugu' böa' guixi' snia', len böa' ta'yj lē'cba' lyu, len böa' zoa xilcba'. ⁷Byönda' chi'i nu gudx neda': "Pedro, gyas. Bdüdi-ba' len gdagu." ⁸Ni'r gudxa'-né': "Cutu, Xan. Gatga gdahua' le cural-la' gágutu', o le cunác dxi'a." ⁹Ni'r le buróp lzu bulídZ neda' chi'i luzxbá na', gudx neda': "Le nuné' dxi'a Dios, cutu gnau' qui: cunác dxi'a." ¹⁰Tsonn lzu guc cni, ati' ni'r la' buëpté luzxbá gdu'té lē na' blé'ida'. ¹¹La' ni'z guladxinté' ra' yu'u ga na' zoa' tsonné' bönni', narujqué' yödZ Cesarea, nasölé'ē lequé' bönni' lē' Cornelio. Dudiljqué' neda'. ¹²Dios Bö' La'y gudxé' neda': "Gyeajlen lequé', cugác chop ladxu'u." Lēzca'

gulazá'lené' neda' tsaxón izxopté' bóchi'ru' ni, gyeajtu' Cesarea ati' gyaztu' lidxé' bönni' zoé' ni'. ¹³Bönni' ni' gdíxjöi'né' netu' ca na' blé'iné', bdxiné' gbaz la'y queé' Dios lu yu'u lidxé'. Gzuiné' lahué' len gudxé' lē': "Na'a gsóla'cu'-né' bönni' tsjaqué' yödZ Jope, tsajlidzqué' Simón, zoa yetú lē' Pedro. ¹⁴Bönni' na' güi'lené' li' didza' nac gac uláu' li' len lulá ca' yúgu'té bunách nacuá' lidxu'." ¹⁵Cati' ni' gzu lahua' ruí'lena' lequé' didza', dusóalené' lequé' Dios Bö' La'y ca na' dusóalené' rē'u zí'atél. ¹⁶Ni'r yajneyda' didza' na' bē'ē Xanru', gné': "Le nacté Juan buquilé' bunách nis lu nis, san lbi'ili', gac queé'li' le rulu'iz yöl-la' rdil nis na', dusóalené' lbi'ili' Dios Bö' La'y." ¹⁷Qui lē ni na', chqui' Dios bsölé'ē quequé' Dios Bö' La'y, la' tuz ca bené' queèru' rē'u réjlè'ru' Xanru' Jesucristo, ñnúzxtatē neda' gna bé'ida'-né' Dios?

¹⁸Ni'r, cati' gulayönné' lē ni, gulacuá' dxié' len gulagu'ē Dios yöl-la' ba, ta'né':

—Cni nac, Dios ru'ē ca' latj bönni' cunacqué' judío, tu'bí'i ládxi'qué' quié la'dél-li'né' yöl-la' na'bán gdu.

Ta'yejilé'ē Cristo bönni' nacu'ē Antioquía

¹⁹Cati' ni' guludöddé' Esteban bönni' judío cuta'yejilé' len gulabá ládxi'qué' yezica' bunách ta'yejilé' Cristo, guluzxúndj bunách ni len glaslas zian yödZ luyú Fenicia len luyú Chipre len lu yödZ Antioquía. Ni' gluné' Iban qui xtidzē'ē Dios, san laugacz bunách judío. ²⁰Gulacuá'lené' ca' lequé'

yugu' bönni' Chipre, len yugu' bönni' Cirene, ati' bönni' ni, cati' guladxinè' Antioquía, glu'lenè' ca' didza' yugu' bönni' gza'a, glunè' lban laquè' qui didza' dxi'a ca nac queè' Xanru' Jesús. ²¹Gzoalen lequè' yöl-la' huac queè' Xanru', ati' gulayejlè' Xanru' bunách zian, len guluhuóac queè'.

²²Cati' bdxin didza' ca guc lè ni, ati' gulayönnè' bönni' queè' Cristo nacu'è Jerusalén, gulasölè'è Bernabé tsijè' Antioquía na'.

²³Cati' bdxinè' Antioquía Bernabé, blé'inè' le ruzá' ladxè'è quequè' Dios, ati' budzijnè'. Buchiziè' icj nagquè' la'día'teczè' queè' Xanru' gdu ládxi'què'. ²⁴Naquè' tsahui' Bernabé na' len gdu zóalenè' lè Dios Bö' La'y, len gdu ladxè'è rejlè'è Cristo. Ni'a qui lban benè' Bernabé, gulayejlè' Xanru' bunách zian lu yödz na'.

²⁵Gdöd ni', gyijè' Bernabé yödz Tarso, yajtiljè' Saulo. Cati' budzölnè' lè', buchè'è lè' Antioquía. ²⁶Gdu ca tu iz gulacu'è ni', tunè' tsaxón bunách queè' Cristo, len tu'sèdnè' bunách zian. Lu yödz Antioquía na', le zi'al lzu gulazí' laquè' bunách queè' Cristo, nup ni' ta'yejlè' Lè'.

²⁷Dza ni' gularujè' Jerusalén, yjaquè' Antioquía la'què' bönni' tu'è didza' uláz queè' Dios. ²⁸Gzuinè' Agabo, bönni' dzaguè' yugu' bönni' na', len uláz queè' Dios Bö' La'y buzèjninè' lequè', gnè':

—Zi'a gac gbín gdtè yödzlyú.

Guc gbín na' cati' ni' rna bè'è Claudio, bönni' Roma. ²⁹Ni'r gulazí' lu na'què' bönni' ta'yejlè'è Cristo nacu'è Antioquía la'sölè'è tscá le dèz qui queè'què', le gaclen bóchi'ru'

nacu'è luyú Judea. ³⁰Cni glunè', ati' lè na' gulunödzjè', gulagu'è lu na'què' Bernabé len Saulo quiè lu'è lei laquè' bönni' gul tun chi'è bunách queè' Cristo nacu'è Judea.

Tu'döddè' Jacobo len ta'gu'è Pedro lidx guía

12 Dza na' benè' ga gulazönè' la'què' bönni' queè' Cristo Herodes, bönni' rna bè'è, quiè lusaca' zi'è lequè'. ²Gna bé'inè' bönni' guludöddè' Jacobo, böch'è'è Juan. Glu'è lè' guía tuchi'. ³Cati' gúquibe'inè' Herodes guladzág ládxi'què' lè ni bönni' judío, benè' ga gulazönè' ca' Pedro. Glac lè ni dza ni' rac lni cati' tahuè' yöt xtil cunazí' xnè'i. ⁴Gdöd gulazönè' Pedro, gulagu'è lè' lidx guía, len guludödè' lè' lu na'què' tap cö' bönni' rjaquè' gdil-l, nacu'è tapè' tu hueaj cö' na', quiè lun chi'è lè'. Yu'u ladxè'è Herodes ubijè' Pedro laugac bunách töd Lni Pascua, lni na' tu'spanè' ca benè' Dios, bubijè' bunách judío luyú Egipto. ⁵Cni guc, nun chí'igacrè' Pedro lu yu'u lidx guía na', san gululidzteczech Dios bunách queè' Cristo, ta'nabè' queè' Pedro lahuè' Dios.

Rubijè' Pedro lidx guía Dios

⁶Cati' zi'a gdxin dza yu'u ladxè'è Herodes ubijè' Pedro lidx guía na', la' dzö' ni'z dè' rasiè' Pedro, len nacu'è chopè' bönni' rjaquè' gdil-l cuit lè'è Pedro na', núga'què' lè' chop du guía. Gulacu'è ga nu ryaz lidx guía na' yela'què' bönni' rjaquè' gdil-l tun chi'è. ⁷Tu tsalz buluí' lahuè' ni' gbaz la'y queè' Xanru', ati' buzeni'tsca yení' lidx guía. Gdanè'

cuit lè'è Pedro gbaz la'y na', ati' buspanè' lè' len gudxè' lè':

—Gyasch.

Ni'r guluhuédx du guia na' naga' në'è Pedro. ⁸Gudxè' lè' gbaz la'y na', gnè':

—Bega' lè'u len bda' lölu'.

La' bentè' cni Pedro. Ni'r gudxè' lè' gbaz la'y, rnè':

—Bxoá lari' yenu' len gda len neda'.

⁹Burujë' Pedro, zéajlenè' gbaz la'y na', san cutu ráquibe'inè' nacz le runè' gbaz la'y na'. Gúquinè' yèlz rneynè'. ¹⁰Cati' chguladödè' ga nacu'è bönni' zi'a len bönni' buróp cò' bönni' na' rjaquè' gdil-l tun chi'è, guladxinè' ga zoa le náquini guia nuséyj ga nu ryaz lidx guia na', le rurúj la' nöz qui yödz. Ga nu ryaz na', racz qui gyalj. Cati' gularujè' ni', gulazè'è ga rdzag yetúr nöz, ati' ni' la' bulá'alentè' Pedro gbaz la'y na'. ¹¹Ni'r ráquibe'inè' Pedro, ati' lu icj ládxi'dau'zè' gnè':

—Na'a chnözda' le nactè bsölè'è Xanru' gbaz la'y queè', len buslè' neda' lu në'è Herodes, len lu yúgu'tè le glè'nnè' lunè' quia' bönni' judío.

¹²Tsal ni' yu'è nöz Pedro, rza' ladxè'è ca nac lè na' guc, ati' bdxinè' lidxnu María, xna'bi' Juan, bi'i na' zoa yetú labi' Marcos. Lu yu'u ni nudubgac bunách zian ta'yejlè' Cristo, tu'lidzè' Dios. ¹³Cati' bulidzè' Pedro ra' yu'u lö'a, brujbi' bi'i ngul lèbi' Rode quiè gnózi'bi' nuzxa na'. ¹⁴Cati' búnbè'bi' chi'è Pedro bi'i ngul ni, lu yöl-la' rudziji queèbi' cutu bsaljbi' yu'u, san jarélu'bi' böajbi' lu yu'u, yajtíxjöi'bi' nup nacuá' ni', rnabi':

—Zoè' Pedro ra' yu'u.

¹⁵Ni'r glè' lèbi':

—Rchixi icju'.

Lèbi' tsutsur ben xtídza'bi' nac cni. Ni'r gulané':

—Clèg lè'. Bxin queè' na'.

¹⁶Tsal na' cutu zoa dxiè' Pedro rulidzè' nup nacuá' lu yu'u. Cati' gulasaljè' yu'u, gulanitznè', gualalé'inè' lè'. ¹⁷Ni'r bchis në'è Pedro quiè la'cu'è dxiz, ati' gdíxjöi'nè' lequè' ca benè' Xanru', bubijè' lè' lidx guia. Ni'r gudxè' lequè':

—Gul-tsajtixjöi'-cnè' ca' Jacobo len yugu' bóchi'ru' ca na' guc.

Ni'r burujè' ni' Pedro, zijè' ga yubl.

¹⁸Cati' za' rení' dza na', glunè' rusbó bönni' rjaquè' gdil-l nacz guc, cutur yu'è lidx guia Pedro. ¹⁹Ni'r bsölè'è Herodes nup tsajxi'gac Pedro. Cati' cutu guludzölnè' lè', gnabi yudxnè' bönni' na' rjaquè' gdil-l glun chi'è Pedro. Gdöd ni' gna bé'inè' nup guludödi bönni' na' rjaquè' gdil-l. Ni'r gzè'è Herodes luyú Judea, zijè' Cesarea, ati' ni' buga'nè'.

Ca gutiè' Herodes

²⁰Dza ni'z rleynè' Herodes bunách yödz Tiro len Sidón. Zi'al gulasöla' bunách lu xyuè' Herodes na' le byadzj quegac bunách lu xyugac yödz Tiro len Sidón na', san le rleynè' lequè' Herodes, cutur bi ta'sölè'è quequè'. Ni'r glunè' tuz bönni' Tiro len Sidón na' ati' glunè' ga soè' Blasto uné' quequè' lahuè' Herodes na'. Naquè' Blasto na' huen dxin nadél-li'nè' latj blau lahuè' Herodes. Glè'nnè' la'dxinè' lahuè'

Herodes bönni' Tiro len Sidón na', quië la'nabné' lè' ugán tsahui' didza' bizxj quequë'. ²¹Ni'r bdxìë' bè' Herodes dza yönnë' lequë', ati' dza na' grö'ë xlatjè' ga rbequi xbeyné' bi rac, nacué' lari' zaca' ati' benë' Iban lauquë'. ²²Ni'r gululidzë' zidzj bönni' na', ta'né':

—Clëg bönni'z ni. Dioscz ni ru'ë didza'.

²³La' na'z la' bë'ttè' lè' gbaz la'y queë' Xanru' le buzi'ë lëczë' yöl-la' ba ral-la' gac queë' Dios. Ni'r grö'ë bzuga' Herodes na', ati' gutië' le táguba' lè'.

²⁴Ni'r guc Iban qui xtidzë'ë Xanru', ati' gulayán nup nazí' lu na'gac lei.

Le zi'al lzu rjenquë' Iban Bernabé len Saulo

²⁵Cati' chguludödë' dumí na' Bernabé len Saulo lu na'quë' bönni' gul tun chi'ë bunách queë' Cristo nacué' Jerusalén, guluzé'ë ni', yhuöjqüë' Antioquía. Gulaché'të-bi' ca' bi'i Juan, zoa yetú labi' Marcos.

13 Dza na'z gulacu'ë Antioquía bönni' tu'ë didza' uláz queë' Dios len bönni' tu'sëdnë' bunách, nútsa'quë' ladj bunách queë' Cristo lu yöd z na'. Cni lëquë':

Bernabé,
Simón, (lè' ca' Niger),
Lucio, (bönni' Cirene),
Saulo,

Manaén, (bönni' na' gzxónlenë' tsaxón Herodes, bönni' rna bë'ë luyú Galilea).

²Tsal ni' nudubquë' queë' Xanru' len tunë' gubás bönni' ni, gudxë' lequë' Dios Bö' La'y, rnë':

—Gul-bíaj-quë' quizi quia' Bernabé len Saulo quië tsjenquë' dxin na' bulidza' lequë' lunë'.

³Budx glunë' gubás len gululidzë' Dios, ni'r gulaxóa na'quë' chopë' ni, len gulasöl'ë lequë'.

Tunë' Iban luyú Chipre gbaz nasöl'ë Cristo

⁴Ni'r, yjaquë' yöd z Seleucia Bernabé len Saulo, le bsöl'ë lequë' ni' Dios Bö' La'y, ati' ni' gulabenë' tu lè'i barco le bchë' lequë' ga nac tu luyú bidx lu nis zxön, nazí' lei Chipre. ⁵Cati' guladxinë' ni' lu yöd z Salamina, ni' gulaguíxjö'ë xtidzë'ë Dios gap nac lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío. Nachë'quë'-bi' bi'i Juan quië gáclenbi' lequë'. ⁶Budx guladödë' gdu gap dë yöd z dau' luyú bidx na' lu nis zxön, ni'r guladxinë' yöd z Pafos. Ni' yajxáca'quë' Barjesús, bönni' judío. Naquë' bönni' udzá' rzi yè'ë, rnë' ru'ë didza' uláz queë' Dios. ⁷Bönni' ni dzaguë' Sergio Paulo, bönni' rejni'i rna bë'ë. Bulidzë' Bernabé len Saulo bönni' rna bë'ë na', le rë'nnë' yönnë' xtidzë'ë Dios. ⁸Ni'r gdá'baguë'ë Bernabé len Saulo bönni' udzá' na', le gu'nnë' gunë' ga cu tsejl'ë Dios bönni' rna bë'ë. Lè' ca' Elimas bönni' udzá' na', tsca nac xtidza'gac bunách gza'a. ⁹Ni'r buzóa tsutsu lahuë' Saulo, lè' ca' Pablo, gdu zóalenë' lè' Dios Bö' La'y, ruyúë' Elimas na' ¹⁰len rë' lè':

—Li', bönni' rzi yè' len bönni' huia'dö', nacué' ca xzi'ncz tu' xöhui' len bönni' curle'i dxi'a yúgu'tè le nac tsahui'. ¿Naru' cuzóa dxitsu' ca runu', rdá'bagu'u didza' tsahui' queë' Xanru', len ruzagu'u xnöz nu rë'ni tsejl'ë Lè'? ¹¹Na'a, usaca' zi'ë li' Xanru', ati' gchul lau', len cutu glé'inu' gbidz nabáb dza.

La' bchultë lahuë' Elimas na', ati' gdë' na'l ni'l, rguiljë' nuzxa sön në'ë gchë' lë'. ¹²Cati' blé'inë' lë na' guc bönni' na' rna bë'ë, bubannë' ca nac xtidzë'ë Xanru', ati' gyejlë'ë Cristo.

**Le glunë' Pablo len Bernabé lu
yödz Antioquía luyú Pisidia**

¹³Ni'r guluzé'ë yödz Pafos na' Pablo len bönni' dzagquë' lë', nacu'ë tu lë'i barco, ati' guladxinë' yödz Perge luyú Panfilia. Lu yödz na' bulá'alenbi' lequë' bi'i Juan, böajbi' Jerusalén. ¹⁴Gdöd ni' guluzé'ë Perge na', yjaquë' Antioquía luyú Pisidia. Lu yödz na', cati' ni' nac dza la'y quequë' bönni' judío, gulayazië' lu yu'u ga tu'dubë' tu'sédë' queë' Dios, ati' lu yu'u na' gulabö'ë. ¹⁵Ni'r bulabë' guich ga nayúj zxba queë' Dios bönni' zoë' ni', lenca' le nayúj lu guich ca gulané' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios. Gdöd ni' gulasölë'ë nu yjödX Saulo len Bernabé bönni' uná bë' qui yu'u na', gnë':

—Lbi'ili', böchi'tu'. Chqui' ral-la' bi gnali' le uzejni'i netu', gul-né.

¹⁶Ni'r gyasë' Pablo, len bchis në'ë quië la'cu'ë dxiz, gnë':

—Gul-zé nagli' le gyëpa' lbi'ili', bönni' Israel, len lbi'ili', nul-li' rádxili'-në' Dios. ¹⁷Xanru' Dios, Nu ta'yíj ládxi'gac bunách Israel, gröczë' xuz xtau'ru' len benë' ga gulayantsquë' cati' ni' nacquë' bönni' zi'tu' luyú Egipto. Len yöl-la' huac zxön queë' bubijë' lequë' luyú ni'. ¹⁸Gdu choa' iz bia' blenë' quequë' Dios cati' ni' guladé' gdu luyú bidx lu latj ca'z. ¹⁹Cati' budx busnitië' gadx cö' yödz gulacué' luyú Canaán, bunödZjë' quequë'

xuz xtau'ru' xyugac bunách ni'.

²⁰Gdöd ni', le guc gdu ca tap gayuá' yu chiún iz, Dios bucu'ë quequë' bönni' glequi xbeyne' lequë' ga bdxintë zoë' Samuel, bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios. ²¹Ni'r gulanabë' lahuë' Dios uzóë' quequë' bönni' gna bë'ë, ati' Dios buzóë' quequë' Saúl, zxi'në' Cis, nababë' di'a dza queë' Benjamín. Gdu ca choa' iz gna bé'inë' lequë' Saúl na'. ²²Gdöd ni' Dios gduë' Saúl na', ati' buzóë' quequë' David quië gna bë'ë. Dios benë' lna' lau queë' David ni, gnë': “Nözda' runë' le rdzag ladxa'a David, zxi'në' Isaí, len gunë' yúgu'të le rë'nda' neda'.” ²³Ladj zxi'n xsoë' David ni, Dios benë' ga guljë' Jesús quië uslé' bunách Israel, ca na' zí'atël gzxi' lu në'ë Dios gunë'. ²⁴Zi'al cati' zi'a glë'ë Jesús, benë' lban Juan laugac yúgu'të bunách Israel quië lubí'i ládxi'gac len la'díl nis bunách ni'. ²⁵Cati' ni' chzoa udx gunë' lban Juan na', gnë': “¿Nuzxa ráquili' naca' neda'? Cutu naca' Cristo, bönni' na' ral-la' guidë'. Na'a, gul-yutsca'. Chza' gal-la' gdxinë' ga zoa' ni bönni' na', ati' neda' cutu naca' lsaca' gleycja' lölë' nudë'ë.”

²⁶Lbi'ili', böcha'a, yugu' zxi'n xsoë' Abraham, len nul-li' zoali' ni, rádxili'-në' Dios. Dioscz bsölë'ë queëli' didza' ni quië ulali'. ²⁷Cutu guluúnbë' Jesús nup nacué' Jerusalén len bönni' ta'ná bé'inë' lequë', len cutu gulayéj'ni'në' le nayúj lu guich le gulané' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios, zal-la' tu'labczë' yugu' didza' ni yugu' dza la'y, san lu yöl-la' curejni'i quequë' glunë' ga butság ca rna didza' ni cati' ni' gulachuguë' queë' Jesús

gatië'. ²⁸Zal-la' cutu budzöli le nabaguë'ë Jesús gatië', gulanabë' lahuë' Pilato gna bé'inë' bönni' ludöddë' Lë'. ²⁹Cati' budx glunë' queë' yúgu'të le nayúj lu guich ca ral-la' gac queë', guluzötjë' Lë' lë'i yag cruz len gulucachë'ë Lë' yeru ba. ³⁰Ni'r Dios buspanë' Lë' lu yöl-la' gut, ³¹ati' zian dza buluí' lahuë' Jesús laugac nup yjaclen Lë' tsaxón cati' ni' gzë'ë Galilea, bdxinë' Jerusalén. Na'a, tunë' lna' lau queë' yugu' bönni' na' laugac bunách.

³²Cni nac, lëzca' netu' ni rguíxjöi'tu' lbi'ili' didza' dx'i'a ca nac lë na' gzxi' lu në'ë Dios gunë' quequë' xuz xtau'ru'. ³³Lë na' gzxi' lu në'ë quequë' Dios, Lëczë' benë' ga butság queëru', nacru' zxi'n xsoaquë'. Cni benë' cati' buspanë' Jesús, guc ca na' nayúj lu guich ga zoa salmo buróp, le rna cni: "Li' nacu' Zxi'na'. Neda' buzoacza' Li'." ³⁴Ca nac na', Dios buspanë' Lë' lu yöl-la' gut cui nit le gya' gbanë', Lëczë' Dios gnë' cni: "Gonna' queëli' le nacgac bica' ba gzxi' lu na'a lahuë' David." ³⁵Qui lë ni na' nayúj ca' lu guich, ga zoa yetú salmo, le rna cni: "Cutu gu'u latj uga'në' bönni' la'y quiu' ga nit le gya' gbanë'." ³⁶Le guc queë' David nac bë'. Gdöd benë' dxin laugac bunách uládz queë', ca na' gna bé'inë' lë' Dios, ni'r gutië' ati' gulagu'ë lë' yeru ba ga nacu'ë xuz xtau'huë', ati' gnit le gya' gbanë'. ³⁷Na'a, Jesús na', Dios buspanë' Lë', ati' cutu gnit lu yeru ba le gya' gbanë'. ³⁸Lbi'ili', böcha'a, ral-la' gnözili' lë ni rguíxjöi'tu' lbi'ili'. Dios runít lahuë' lbi'ili' ca nac dul-la' nabága'li' ni'a

qui le benë' Jesús ni. ³⁹Na'a, Dios ruúnë' tsahui' yúgu'të nup ta'yejlë' Jesús, rugúë' yugu' dul-la' na' le cugúc ugúa zxba queë' Dios, le bë'ë Moisés. ⁴⁰Gul-gún chi'i cuinli' na'a cui gac queëli' le nayúj lu guich le gulanë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios, rna cni:

⁴¹Gul-yutsca', lbi'ili', bönni' cutún ba la'n.

Ubánili' san lu yöl-la' curejlë' queëli' gatli'.

Neda' guna' tu dxin dza ni zoali', Ati' zal-la' nu quixjöi' lbi'ili' le ruluí' dxin na', cutu ca' tséjlë'li'.

⁴²Cati' gulurujë' lu yu'u ga na' tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío Pablo len bönni' na' dzagquë' lë', ni'r gláta'yu lauquë' bunách ni' la'guíxjöi'në' lequë' yugu' lë ni cati' gdxin yetú dza la'y quequë'. ⁴³Cati' ni' gulurujë' lu yu'u na' bönni' nudubquë' ni', glunë' tsaxón Pablo len Bernabé zian bönni' judío len bönni' nuhuöacquë' judío, bönni' ta'yj ládxi'quë' Dios. Chopë' ni gluí'lenë' lequë' didza', len gulusë'ë ládxi'quë' quië lácteczë' tsutsu, lunë' löz le ruzá' ladxë'ë quequë' Dios.

⁴⁴Yexunu' gbidz ca' cati' bdxin yetú dza la'y quequë', guludubë' yelati'z cuguluhuöatë bunách lu yödz na' quië la'yönnë' xtídzë'ë Dios.

⁴⁵Ni'r guluzxé'inë' bönni' judío cuta'yejlë', cati' gulalé'inë' bunách zian na', ati' gulanë' qui didza' ru'ë Pablo, len guladá'baguë'ë lei. ⁴⁶Ni'r gdu lu yöl-la' rugu ladxí' quequë', glë' yugu' bönni' judío na' Pablo len Bernabé, ta'në':

—Ben bayúdx quíxjöi'tu' lbi'ili' zi'al xtídzë'ë Dios, san le ruca'nli'

ca'z didza' ni, len runi lbi'ili' cutu nacli' lsaca' gdél-li'li' yöl-la' na'bán gdu ni, qui læ ni na', na'a uyeajtu' ga nacua' bunách gza'a. ⁴⁷Lëzca' cni gna bé'inè' netu' Xanru' Dios guntu' lban queè' Cristo laugac bunách gza'a, nac ca rna didza' na' bë'è Dios ca nac queè' Cristo, gnè':

Nuzóa' Li' quiè gacu' yení' quegac bunách gza'a,

Len gacu' Nu uslá bunách gdu'të yödzyú.

⁴⁸Cati' gulayöni didza' ni bunách gza'a nacua' ni', guludzijnè' len gulagu'è Xanru' yöl-la' ba ni'a qui xtidzè'è. Gulayejlè' Cristo yúgu'tè nup ni' chnünè' quegac Dios gata' quegac yöl-la' na'bán gdu. ⁴⁹Cni guc, gzè xtidzè'è Xanru', ati' gulayöni lei bunách yúgu'tè yödz nacua' luyú ni'. ⁵⁰Ni'r gulagú'u yöl-lè'è yugu' bönni' blau qui yödz ni' bönni' judío cuta'yejlè' na' cui la'lé'inè' dxi'a Pablo len Bernabé. Lëzca' cni gulagú'u yöl-lè'è ngul blau ni' ta'yíj ládxi'nu Dios. Cni guc, glunè' ga gulabía ládxi'què' Pablo len Bernabé, ati' gululaguè' chopè' ni ni' lu xyuquè'. ⁵¹Ni'r guluquindjè' yu bëchtö da' lalabquè' Pablo len Bernabé le rulu'i nagá'n zxguía' nabága'gac bunách lu yödz na', ati' yjaquè' lu yödz Iconio.

⁵²Guludzijnè' bönni' yödz Antioquía na', bönni' ta'yejlè' Xanru', ati' gzóalenè' lequè' Dios Bö' La'y.

Le glunè' Pablo len Bernabé lu yödz Iconio

14 Cati' guladxinè' Iconio Pablo len Bernabé, gulayaziè' tsaxón lu yu'u ga tu'dubè' tu'sèdè' queè' Dios bönni'

judío, ati' ni' glu'è didza'. Cni guc, gulayejlè' Cristo zian bunách judío, lenca' zian bunách gza'a. ²Ni'r gulagú'u yöl-lè'è la'què' bönni' gza'a bönni' judío cuta'yejlè', cui la'lé'inè' dxi'a bóchi'ru' ta'yejlè'è Cristo. ³Le gulayejlè' Cristo bunách zian na', zian dza gulacu'è ni' Pablo len Bernabé, ati' lu yöl-la' rugu ladxí' glu'è xtidzè'è Dios, le tu'zxöni ládxi'què' Xanru'. Lëczè' Xanru' bulu'è nac gdu'të li didza' tu'è ca nac le ruzá' ladxè'è quegac bunách Dios, le bë'è latj glunè' le tac bë' len le tun ga tu'bani bunách. ⁴Ni'r gularúj chopl bunách lu yödz na'. La'què' guladé'è bönni' judío cuta'yejlè', ati' yela'què' guladé'è Bernabé len Pablo, gbaz na' nasölè'è Cristo. ⁵Ni'r bönni' judío cuta'yejlè' na' len yugu' bönni' gza'a ni' glunè' tuz bönni' ta'ná bé'inè' lequè', ati' gularujè' quiè lu'è dö' quequè' gbaz na' nasölè'è Cristo len luladxè' lequè' guiöj. ⁶Cati' táquibe'inè' læ ni' Pablo len Bernabé, guluzxundjè' ni', yjaquè' yödz Listra len Derbe luyú Licaonia, ati' ni' guladödè' yúgu'tè yödzdau' gdu zbi'il, ⁷gap ni' glunè' lban qui didza' dxi'a ca nac queè' Cristo.

Tu'ladxè' Pablo guiöj lu yödz Listra

⁸Lu yödz Listra zoè' bönni' curzè'è. Rö'zè' ni' le curza'czè' cati' ni' guljè' len gatga gzè'i ni'è. ⁹Ruzè' naguè' didza' ru'è Pablo bönni' ni. Buyúè' læ' Pablo len gúquibe'inè' rejlè'è Cristo quiè huóaquè'. ¹⁰Ni'r bë'è zidzj didza' Pablo, rè' læ':
—Gzui.

La' gxítí'tè' bönni' na' len gzè'i ni'è. ¹¹Cati' gulalé'inè' læ na' benè'

Pablo bönni' Listra, gulazú lauquè' tu'è zidzj didza' lu didza' tu'è bönni' Licaonia na', ta'né':

—Yugu' dios bönni' ni. Nuhuötjquè' ga zoaru', tu'luí' cuinquè' ca nacquè' bönni'.

¹²Bernabé na', gulané' naquè' Júpiter, ca lè' dios blau quequè', ati' Pablo, gulané' naquè' Mercurio, yetú dios quequè'. Cni gulané' le ru'è didza' Pablo ca na' ta'né' runè' Mercurio na'. ¹³Ga ni' nacu'è zoa gdaul' qui Júpiter, cuit nòztèz ga ni' ta'yáz bunách yòdz na'. La' bdxintè' ni' bxuz qui Júpiter na', naché'è-ba' yugu' bèdx len nu'è ca' yugu' bregui' yøj, ati' dzaggac lè' bunách zian. Glè'nnè' ludödcdè'-ba' bèdx na' lauquè' Pablo len Bernabé quiè la'yj ládxi'què' lequè' ca tunè' quegac dios quequè'. ¹⁴Cati' gláquibe'inè' lè ni Bernabé len Pablo, gbaz na' nasölè'è Cristo, gulachözè'è lari' nácquè'. Tu'hui'nnè' le tunè' bönni' ni le cural-la' lunè', ati' gulaxítì'è, yajcu'è gatsj lahui'l bunách zian na', len glu'è zidzj didza', ¹⁵tè' lequè':

—Lbi'ili' bunách. ¿Bizx quiè runli' cni? Lèz bönni' ca lbi'ili' nactu', len rguíxjöi'tu' lbi'ili' lè nicz ral-la' uca'nli', le cunác ni, quiè gáquili' queè' Dios ban. Dios ni benè' luzxbá len yòdzlyú, len nis zxön, len yúgu'tè le nacuá' tu tu latj na'. ¹⁶Iz chguladód, glun yúgu'tè bunách ca rnaz qui queégac, ati' Dios cutu buzaguè'è xnözgac, ¹⁷san benè' ga glac le tun lna' lau queè', ni'a qui le nacgac dxi'a benè' quequè'. Rsölè'è queèru' nis guiøj, len runè' ga ta'yán le razru'. Ruzólj rudzé'inè' rè'u len runè' ga rudziji ládxi'ru'.

¹⁸Zal-la' glè' lequè' cni Bernabé len Pablo, cannz guluxicjè' guluzaguè'è xnözgac bunách zian na', cui ludödcdè'-ba' bèdx na' lauquè'.

¹⁹Ni'r guladxinè' ni' la'què' bönni' judío cuta'yejlè'è, narujquè' Antioquía len Iconio, ati' gulagú'u yöl-lè'è bunách zian na'. Ni'r gululadxè' Pablo guiøj yúgu'tè', len gla'yjè' lè' ni'l ra' yòdz na', le táquinè' chnatiè'. ²⁰Ni'r cati' guludubè' gdu zbi'il ga dè' Pablo bönni' ta'yejlè'è Cristo, gyasè' Pablo len buaziè' lu yòdz na'. Cati' za' rení' yetú dza, burújlenè' Bernabé, yjaquè' yòdz Derbe.

²¹Lu yòdz ni' glunè' lban qui didza' dxi'a ca nac queè' Jesucristo, ati' gulayejlè' Cristo bunách zian ni'. Gdöd ni' yhuøjquè' Listra, len Iconio, len Antioquía. ²²Cati' guladödè' yugu' yòdz na' Bernabé len Pablo, gulutipè' ládxi'què' bönni' ni' ta'yejlè'è Cristo, len gulusé'è ládxi'què' luga'nè' tsutsu ca na' ta'yejlè'è Lè'. Glè' lequè':

—Rè'u tsazczru' ga rna bè'è Dios, run bayúdx saca' qui'ru' zian le gac queèru'.

²³Tu cö' hueaj bunách ni' queè' Cristo, gulucu'è bönni' gul lun chi'è bunách queè' Cristo na'. Cati' chgululidzè' Dios len glunè' gubás, ni'r gulagu'è lequè' lu nè'è Xanru', Nu na' ta'yejlè'è.

Tu'dxinè' Antioquía luyú Siria Pablo len Bernabé

²⁴Ni'r guladödè' luyú Pisidia Pablo len Bernabé, ati' guladxinè' luyú Panfilia. ²⁵Budx glunè' lban qui xtidzè'è Cristo lu yòdz Perge,

yjaquë' yödZ Atalia. ²⁶Guluzé'ë ni', ati' gulabenë' tu lë'i barco len guludxinë' yödZ Antioquía, ga na' nacu'ë bönni' queë' Cristo, bönni' na' gulasölë'ë lequë' tsjenquë' lban, cati' ni' gulagu'ë lequë' lu në'ë Dios, Nu na' ruzá' ladxí' quequë' lunë' xchinë', dxin na' chbudx glunë'. ²⁷Cati' ni' guludxinë' Antioquía, guludúb bunách queë' Cristo nacuá' ni'. Ni'r gulaguíxjöi'në' lequë' Pablo len Bernabé ca nacgac le zxön benë' Dios lu na'quë', lenca' ca benë' Dios, bë'ë latj ta'yejlë' ca' Lë' bunách gza'a. ²⁸Zian dza gulugá'nlenë' bunách ni' ta'yejlë' Cristo Pablo len Bernabé.

**Tu'dubë' Jerusalén huen
dxin queë' Cristo**

15 Ni'r guladxinë' Antioquía la'quë' bönni' narujquë' luyú Judea, ati' gulusëdnë' bóchi'ru' ni', ta'né':

—Chqui' cutu grugu lu xpéla'li' ca nalébitu' runtu' ca na' gna bë'ë Moisés, cutu gac ulali'.

²Ni'r guladíl-lenë' lequë' didza' Pablo len Bernabé, ati' glactsca rusbó. Gdöd ni', gulabóë' Pablo len Bernabé len yela'quë' bönni' bóchi'ru' ni', quië tsjaquë' Jerusalén, la'dxinë' laquë' gbaz ni' queë' Cristo, lenca' laquë' bönni' gul tun chi'ë bunách queë' Cristo ni', quië lu'lenë' lequë' didza' ca nac lë ni rac, tu'sëdnë' bunách bönni' na' le nachixi.

³Ni'r gulugu'ë lequë' nöz bönni' queë' Cristo nacu'ë Antioquía, ati' guladödë' lu xyu yödZ Fenicia len luyú Samaria, ati' gulaguíxjöi'në' böchi' lza'ru' ni' ca guc,

guluhuoäquë' queë' Cristo bönni' gza'a. Lë ni ben ga guludzijnë' yúgu'të böchi' lza'ru' ni'.

⁴Cati' guladxinë' Jerusalén Pablo len Bernabé, glunë' lequë' ba la'n bönni' queë' Cristo nacu'ë ni', lenca' yugu' gbaz nasölë'ë Lë', len bönni' gul tun chi'ë. Gulaguíxjöi'në' lequë' Pablo len Bernabé yúgu'të le benë' Dios lu na'quë'. ⁵Ni'r gulayasë' la'quë' bönni' gdau' fariseo chta'yejlë'ë Cristo, ta'né':

—Run bayúdx grugu lu xpéla'quë' bönni' gza'a na' ta'yejlë'ë'ë Cristo, len gna bé'iru' lequë' lunë' ca rna bë' zxba queë' Moisés.

⁶Ni'r guludubë' gbaz nasölë'ë Cristo len bönni' gul tun chi'ë bunách queë', quië la'bequi xbeynë' lë ni rac. ⁷Gdöd glu'ë zian didza', gzuinë' Pedro len gudxë' lequë':

—Böcha'a. Nóziczli' ca guc dza ni'të, Dios gröczë' neda' quië guna' lban laugac bunách gza'a quië la'yönnë' didza' dxi'a len la'yejlë'ë Cristo. ⁸Dios, Nu nunbë'cz le yu'u icj ládxi'dau'gac bunách, buzóë' le nac bë' runë' lequë' ba la'n, le bsölë'ë quequë' Dios Bö' La'y, lëz ca bsölë'ë queëru' Lë'. ⁹Cutu butstëtë ca benë' quequë' len queëru', ati' lëzca' lequë' bunë' dxi'a icj ládxi'dau'quë' le ta'yejlë'ë Cristo. ¹⁰Na'a, ¿bizx quië run leyli'-në' Dios, ruspága'li' yua' xyengac böchi' lza'ru'? Yua' ni, le nac le ta'ná bë' zxba queë' Moisés, cutu guc gua'ru' rë'u, len cutu guc lu'ë xuz xtau'ru'. ¹¹Rë'u ni, réjlë'ru' nularu' ni'a qui le buzá' ladxë'ë queëru' Xanru' Jesús, len lëz ca nularu' rë'u, lulé' ca' lequë'.

¹²Cati' budx bë'ë didza' ni Pedro, galacu'ë dxiz yúgu'të', ati' guluzé'

nagquë' didza' glu'ë Bernabé len Pablo, gulaguíxjöi'në' lequë' le tac bë' len le tun ga tu'bani bunách, yugu' le benë' Dios lu na'quë' ga nacua' bunách gza'a. ¹³Cati' budx glu'ë didza' ni Bernabé len Pablo, bubí'ë didza' Jacobo, gnë':

—Böcha'a. Gul-zé nagli' le gyëpa' lbi'ili'. ¹⁴Chgdíxjöi'czně' rë'u Simón Pedro ca benë' Dios, bulu'ë lahui yöl-la' huac queë' le zi'al lzu laugac bunách gza'a quië bubijë' quizi queë' bunách nús'a'gac ladjquë'.

¹⁵Ca nac lë ni rajlözgac xtídza'quë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios, ca na' nayúj lu guich la'y, rna:

¹⁶Dza töd lë ni huöda' len uchisa' Nu gna bë', Tsazië' xlatjë' David, Guna' ca run nu ruchís tu yu'u naguúndj. Uchisa' ca' bunách la'cuá' lidxë', nup naga'ngac, Guna' ca run nu ruchís tu zö'ö gul.

Cni uchisa' le gna bë'ë David

¹⁷Quië luguílj Xanru' yezica' bunách.

Luguílj Lë' bunách gza'a, Ati' si' lagac: bunách queë' Dios.

¹⁸Cni rnë' Xanru', Nu na' dza ni'të ben ga nac bë' yúgu'të lë ni.

¹⁹Qui lë ni na' runi neda' cutu ral-la' gun níguiru' bunách gza'a, nup tu'huöac queë' Dios. ²⁰Ral-la' uzujru' quequë' lu guich quië luca'në' yugu' le cural-la' lahuë', le nadód laugac bdau' guiöj bdau' yag, len cui lunë' le cunác, len cui lahuë' xpéla'cba' böa' guixi' cunarujcba' rön, len cui lahuë' xchönba' nítit'ëz böa' guixi'. ²¹Dza ni'të nacua'

yúgu'të yödž nup tun lban lu yu'u gap tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judfo, len tunë' lban qui le buzujë' lu guich Moisés. Tu'labczë' lei yugu' dza la'y.

²²Ni'r guladzág ládxi'quë' gbaz nasölë'ë Cristo len bönni' gul tun chi'ë, len yúgu'të bunách queë' Cristo, la'böö' la'quë' bönni' ladjquë' quië la'sölë'ë lequë' Antioquía, tsjáclenë' Pablo len Bernabé. Chopë' na' gulaböö', lëquë' Judas, zoa yetú lë' Barsabás, lenca' Silas, nacquë' bönni' blau dzagquë' bóchi'ru' ni'. ²³Guluzu'jë' lu guich le guludödë' lu na'quë' lu'ë, le rna cni:

—Netu', gbaz nasölë'ë Cristo, len bönni' gul tun chi'ë, len yugu' bóchi'ru', rugaptu' lbi'ili' Dios, bóchi'tu', nacli' bunách gza'a zoali' Antioquía len yugu' yödž luyú Siria len Cilicia. ²⁴Byönitu' ca tun la'gac bunách gularúj ga zoatu', bönni' na' cutu bsóla'tu' lequë'. Dutsa'quë' lbi'ili' ni'a qui le ta'në', len tu'chíxinë' icj ládxi'dau'li', le ta'ná bë'ë grugu lu xpéla'li' len gunli' ca rna bë' zxba queë' Moisés. ²⁵Qui lë ni na' bdzag ládxi'tu' cati' chben tuz xtídza'tu', grötu' chopë' bönni', nup gsóla'tu', duyuguë' lbi'ili'. Guídenquë' Bernabé len Pablo, nup ni nadxi'iru'. ²⁶Chyjaquë' gap gzoa banádx latië' Bernabé len Pablo le nadxi'icnë' Xanru' Jesucristo. ²⁷Cni nac, rsóla'tu' queëli' Judas len Silas. Chopë' ni la'guíxjöi'në' lbi'ili' lë ni ruzujtu' lu guich ni. ²⁸Bului'inë' netu' Dios Bö' La'y le rdzag ladxë'ë, len lëzca' cni rdzag ládxi'tu' netu', cutu uspága'rtu' lbi'ili' yua', le nac le rna bë' zxba queë' Moisés, san tuz yugu' lë ni run bayúdx gunli'.

²⁹ Cutu gáguli' le nadód laugac
bdau' guiöj bdau' yag.
Cutu gáguli' rön.
Cutu gáguli' xpéla'cba' böa'
guixi' cunarujcba' rön.
Cutu gunli' le cunác.
Chqui' gun chi'i cuinli', gunli' ca
rna yugu' lë ni, gunli' dxi'a.
³⁰ Cni guc guladxiné' Antioquía
yugu' bönni' na' nasóla'que'. Ni'
gulutubè' bunách queè' Cristo
nacuá' ni', ati' gulagu'è lu na'que'
guich na'. ³¹ Cati' chbudx gululabè'
lei, guludzijnè' ca nac le nayúj lu
guich na', le ruhuí' zxon lequè'.
³² Le nacque' ca' bönni' tu'è didza'
uláz queè' Dios Judas len Silas,
guluhuí' zxonè' lequè' len gulutipè'
ládxi'que' bóchi'ru' ni', gulugunè'
dxin didza' zian gluí'lenè' lequè'.
³³ Gdöd guludzeynè' ni' nabáb
dza chopè' ni, ni'r bóchi'ru' ni'
guluzeynè' lequè' dxi'a didza' quiè
tshuöjquè' Jerusalén ga nacu'è
bönni' gulasölè'è lequè'. ³⁴ Bdzag
ladxè'è Silas buga'nè' Antioquía.
³⁵ Guluga'nè' ca' Antioquía Pablo
len Bernabé, ati' gulusèdnè' bunách
len glunè' lban qui xtidzè'è Xanru'.
Lëzca' cni glun zianr ca' bunách.

**Rzu lahuè' Pablo rjenè'
lban le buröp lzu**

³⁶ Gdöd nabáb dza Pablo gudxè'
Bernabé:
—Huayejru' leyúbl tsajyucru'-nè'
bóchi'ru' nacu'è yúgu'tè yödز gap
chyjenru' lban qui xtidzè'è Xanru',
quiè glé'iru' nacx rac quequè'.
³⁷ Gu'nnè' Bernabé la'ch'é-è-bi'
bi'i Juan Marcos, tséajlenbi' lequè',
³⁸ san cutu bdzag ladxè'è Pablo
la'ch'é-è-bi' tséajlenbi' lequè' le

bulá'alenbi' lequè' luyú Panfilia len
cutur yjénlenbi' lequè' dxin queè'
Xanru'. ³⁹ Cutu guc tuz xtídza'que'
Bernabé len Pablo ga bdxintè
gululá'alenè' tuè' yetué'. Bch'è-è-bi'
bi'i Marcos Bernabé ati' gulabenè'
tu lè'i barco, yjaquè' luyú Chipre.
⁴⁰ Pablo gröè' Silas quiè tséajlenè'
lè'. Ni'r gulagu'è lequè' lu nè'è
Xanru' bóchi'ru', gulanabnè' Lè' uzá'
ladxè'è quequè', ati' zjaquè' Pablo
len Silas. ⁴¹ Guladödè' yugu' yödز
luyú Siria len Cilicia, ati' gulutipè'
ládxi'gac bunách queè' Cristo nacuá'
ni'.

**Runbi' tsaxzón Pablo len
Silas bi'i Timoteo**

16 Gdöd ni' guladxiné' yödز
Derbe len Listra Pablo len
Silas. Ni' zoabi' bi'i bönni' réjlè'bi'
Cristo, lèbi' Timoteo. Nacbi' xzi'nnu
ngul judío réjlè'nu Cristo, san cutu
naquè' judío xuzbi'. ² Tunè' lna' lau
queèbi' bóchi'ru' nacu'è Listra len
Iconio, ta'né' runbi' le nac dxi'a.
³ Gu'nnè' Pablo tséajlenbi' lè' bi'i
ni, ati' gdel-lè'è-bi' len bchuguè' lu
xpéla'bi' ca tun bunách judío. Cni
benè' cui la'né' queèbi' bönni' judío
nacu'è ni', le nözcne' yúgu'tè' cutu
naquè' judío xuzbi'. ⁴ Cati' guladödè'
gap nacuá' yödز ni' Pablo len nup
dzaggac lè', tu tu yödز na' guludödè'
lu na'que' bóchi'ru' nacu'è ni' yugu'
zxba na' glunè' gbaz nasölè'è Cristo
len bönni' gul tun chi'è bunách
queè', nacu'è Jerusalén. Guludödè'
zxba ni lu na'que' quiè lunè' ca
rna bè' zxba na'. ⁵ Cni guc, guladíp
ládxi'gac ca nac le réjlè'ru' Cristo
yúgu'tè cö' bunách queè' Cristo, ati'
gulayán tu tu dza.

**Rulidzë' Pablo bönni'
Macedonia lu yël bëchcál**

⁶Guladödë' luyú Frigia len luyú Galacia Pablo len bönni' dzagquë' lë', le buzaguë'ë xnözquë' Dios Bö' La'y, cui tsajtíxjö'quë' xtidzë'ë Xanru' luyú Asia. ⁷Cati' guladxinë' luyú Misia, glë'nnë' tsjaquë' luyú Bitinia, san cutu bë'ë lequë' latj Dios Bö' La'y, Nu rsölë'ë queëru' Jesús. ⁸Ni'r guladödë' gal-la' ga dë Misia, ati' yjaquë' yödZ Troas. Neda' Lucas, ruzuja' quiu' lu guich lë ni, gzoa' Troas na', ati' yajsóalena'-në' Pablo. ⁹Lu yödZ ni' Dios bului'inë' Pablo tu le blë'inë' lu yël bëchcál. Buluí' lahuë' lë' bönni' Macedonia, zuinë' len ráta'yuë' lahuë' Pablo, rnë': "Gdöd ladztu', lu xyutu' Macedonia, len guclen netu'." ¹⁰Cati' blë'inë' lë ni Pablo, lë na' buluí' lahui lë', la' bë' ládxi'tëtu' tseajtu' luyú Macedonia, le gúquibe'itu' Dios chbulidzë' netu' tsjentu' lban qui didza' dxi'a laugac bunách luyú ni'.

**Le glunë' Pablo len Silas
lu yödZ Filipos**

¹¹Ni'r grentu' lë'i barco, buza'tu' Troas. Tinz gdödtu' ga bdxintu' Samotracia, ati' gdöd yetú dza bdxintu' yödZ Neápolis. ¹²Buza'tu' ni', ati' bdxintu' Filipos, yödZ na' nacr blau ca yúgu'të yödZ nababgac tsla'a ni' luyú Macedonia. Lu yödZ ni' nucua'quë' bunách uládz quequë' bönni' Roma. Lu yödZ niz gzoatu' nabáb dza. ¹³Cati' bdxin tu dza la'y, brujtu' lu yödZ, gyeajtu' ra' yegu ga na' tu'dúbcz, tu'lídz Dios bunách yödZ na'. Ni' grö'tu' len gdíxjöi'tu'

ngul nudubcnu ni' ca nac xtidzë'ë Xanru'. ¹⁴Nútsa'nu ladjcnu ni' Lidia, ngul Tiatira. Nacnu ngul huëti' lari' xna záqui'tsqui. Rej ládxi'nu Dios ngul ni, ati' buzé nagnu didza' bë'ë Pablo, ati' Xanru' gúclenë'-nu quië gzxi' lu na'nu didza' na' bë'ë Pablo. ¹⁵Ni'r bdilnu nis lënu, ati' guladíl ca' nis bunách nacua' lidxnu. Gdöd ni' gúta'yunu lautu', gnanu:

—Chqui' ráquibe'ili' réjlë'a Xanru', gul-tsáz lidxa', len gul-zóa ni'.

Bennu bayúdx uga'ntu' ni'.

¹⁶Yetú le guc tu dza tsal ni' zeajtu' ga na' rulidztu'-në' Dios, brujbi' dutsagbi' netu' bi'i ngul yu'u lëbi' bö' run ga rnë ya'abi'. Len yöl-la' rnë ya'a queëbi' runbi' ga ta'zi'tsquë' dumí bönni' xanbi'. ¹⁷Bi'i ngul ni zajnaubi'-në' Pablo len netu', rui'bi' zidZ didza', rnabi':

—Bönni' ni tunë' xchinë' Dios náctërë' blau. Ta'guíxjöi'në' lbi'ili' nac gac ulali'.

¹⁸Cni benbi' zian dza. Cati' cutur bdzag ladxë'ë Pablo, bueycjë' len bulidzë' bö' na' yu'u lëbi', rnë':

—Ni'a queë' Xanru' Jesucristo, rna bé'ida' li'. Burúj icj ládxi'dau'bi' bi'i ngul ni.

La' ni'z burujtë bö' na'.

¹⁹Cati' gulalë'inë' xanbi' chburúj bö' na' run ga rnë ya'abi', len cutur nac löz la'zi'ë dumí ni'a queëbi', qui lë ni na' gulazönë' Pablo len Silas, ati' gulachë'të lequë' lauquë' bönni' yúlahui', nudubquë' ga nac lu yë'y. ²⁰Gulucu'ë lequë' lauquë' bönni' yúlahui' na', ta'né':

—Nacquë' judío bönni' ni len tunë' ga tun rusbó bunách yödZ ni. ²¹Tu'sëdnë' le cural-la' si' lu na'ru' len cural-la' gunru', le nababru' Roma.

²²Ni'r guladá'baga' Pablo len Silas bunách zian ni', ati' gulaná bé'inè' nup gualéycj lari' nácuquè' Pablo len Silas bönni' yúlahui', ati' gulaguinè' lequè' gba'y. ²³Gdöd gulaguintsquè' lequè', gulagu'è lequè' lidx guia. Gulaná bé'inè' bönni' ruseyjè' lidx guia na' gun ch'itsquè' lequè'. ²⁴Bönni' ni, cati' chgulaná bé'inè' lè' cni, glu'è lequè' lu yu'u död lidx guia na', len glu'è ní'acquè' yeru yag ta'zón ní'acquè'.

²⁵Gdu ladxi' yèl tu'lidzè' Dios Pablo len Silas, len tul-lè' yöl-la' ba queè' Dios, ati' ta'yönnè' bönni' nadzunquè' lidx guia na'. ²⁶Ni'r tu tsalz gtittsca luyú. Cni guc ga bdxintè gzxiz xlibi zö'ö lidx guia na', ati' la' gulayaljtè yúgu'tè gap nu ryaz, ati' guluhuédx ca' du guia nága'gac bönni' nadzunquè' ni'. ²⁷Bubanè' bönni' na' ruseyjè' lidx guia. Cati' blé'inè' nayal'gac gap nu ryaz lidx guia na', gleycjè' guia tuchi' queè' quiè gdödi cuinè', le ráquinè' chguluzxundjè' bönni' nadzunquè' lidx guia na'. ²⁸Ni'r zidzj bulidzè' lè' Pablo, gnè': —Cutu bi guni cuinu', le zoatu' ni yúgu'tètu'.

²⁹Ni'r gnabè' gui' bönni' na', ati' gda'atè' lu yu'u lidx guia na'. Gzxiztsquè' lu yöl-la' radxi, ati' byechuè' xní'acquè' Pablo len Silas. ³⁰Cati' chnubijè' lequè' lidx guia na', gudxè' lequè':

—Lbi'ili', bönni', çbizxa ral-la' guna' quiè ulá'?

³¹Lequè' tè' lè':

—Gyejlè'è Xanru' Jesucristo ati' uláu' li', len lèzca' cni lulá bunách nacua' lidxu'.

³²Gluí'lenè' lè' didza' ca nac qui tixdzè'è Xanru', dzaggac lè' yúgu'tè

bunách nacua' lidxè'. ³³La' na'z, ni' nac chdzö'l la' bchè'tè' lequè', ati' yajtibè' lequè' ga dxiaquè' huè'. Gdöd ni', la' bdiltè' nis, ati' guladíl ca' nis yúgu'tè bunách nacua' lidxè'. ³⁴Ni'r bchè'è lequè' lidxè', len bè'è le glahuè'. Rudzijnè' lè' len tu'dziji ca' yúgu'tè bunách nacua' lidxè' le ta'yejlè'è Dios.

³⁵Cati' za' rení' dza na', gulasölè'è ni'a na'què' bönni' yúlahui', ati' glè' bönni' na' ruseyjè' lidx guia, ta'né': —Bsan-què' bönni' na'.

³⁶Ni'r gdíxjöi'nè' Pablo didza' ni bönni' na' ruseyjè' lidx guia, gnè': —Gulasölè'è didza' bönni' yúlahui' usana' lbi'ili'. Na'a, gul-rúj, len gul-huój dxí'adau' ga rzoali'.

³⁷Ni'r brujè' Pablo len gudxè' yugu' ni'a na'què' bönni' yúlahui' na', gnè':

—Chgulaguinè' netu' laugac bunách zal-la' cutu narúguini queètu' ca rna bè' zxba, len gulagu'è netu' lidx guia, ati' netu' ni nababtu' Roma. ¿Naru' tu'santsè' netu' bagachi'z? Cutu ca' gac. Lídgarè' lequè' dusanquè' netu'.

³⁸Yhuöjquè' ni'a na'què' bönni' yúlahui' na' yajtxjöi'cnè' bönni' yúlahui' didza' ni, ati' lequè' gládxinè' cati' gulayönnè' nababquè' Roma Pablo len Silas.

³⁹Cati' guladxinè' lidx guia ni', gláta'yuè' lauquè' Pablo len Silas cutu luspaguè'è lequè' zxguia'. Ni'r gulabijè' lequè' lidx guia na' len gláta'yuè' lauquè' lurujè' yödz na'.

⁴⁰Ni'r gularujè' lidx guia na' Pablo len Silas, ati' gulayaziè' lidxnu Lidia. Cati' chgualé'inè' bóchi'ru' nacu'è ni', guluchiziè' didza' icj nagquè' ati' la' guluzatè' ni'.

Tun rusbó bunách Tesalónica

17 Guladödë' Pablo len Silas lu yödZ Anípolis len lu yödZ Apolonia, ati' guladxinë' lu yödZ Tesalónica, ga ni' zoa tu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío. ²Buga'në' ni' Pablo gdu galj dza, len ca runczë', gyijë' ga zoa yu'u na' cati' nac dza la'y quequë' bönni' judío, ati' bé'lenë' lequë' didza'. ³Busálj la'në' len bului'inë' lequë' rusëdi le nayúj lu guich la'y run bayúdx saca' qui'ë Cristo, Nu na' tunë' löz bönni' judío duslé' lequë', ati' töd gatië' ubanë' lu yöl-la' gut. Ni'r gudxë' lequë' Pablo: —Cni guc queë' bönni' na' lë' Jesús, runa' lban queë' ga ni zoali'. Bönni' ni naquë' Cristo.

⁴Ni'r gulayejlë'ë Cristo la'quë', ati' glunë' tsaxxón Pablo len Silas. Lëzca' cni gulayejlë'ë Cristo zian bönni' gza'a, bönni' ta'yíj ládxi'quë' Dios. Lëzca' gulayejlë'nu Cristo ngul blau zian. ⁵Ni'r lu yöl-la' ruzxe'i quequë' Pablo bönni' judío cuta'yejlë', gulutubë' bönni' cunacquë' tsahui', bönni' ta'dazë' ca'. Cati' chgulutubë' bunách zian, glunë' ga glun rusbó gdu lu yödZ na', ati' bayúdx gulayazië' lidxë' Jasón quië lubijë' Pablo len Silas laugac bunách na' tun rusbó. ⁶Cati' cutu guludzölnë' Pablo len Silas, gulabijë' Jasón len yezíca'rë' bóchi'ru' nacu'ë ni', ati' gulachë'ë lequë' lauquë' bönni' yúlahui'. Glu'ë zidj didza', ta'né':

—Chguladxinë' ca' ni bönni' na' nutsá'quë' bunách gdu'të yödZlyü.

⁷Jasón ni glu'ë lequë' lidxë'.

Ta'dá'baguë'ë zxba queë' César,

bönni' rna bé'inë' rë'u, yúgu'të bönni' ni, ta'né': “Zoë' yetúë' bönni' rna bë'ë, lë' Jesús.”

⁸Cati' gulayönnë' lë ni, gulabö'ë bagu'í bönni' lu yödZ len bönni' yúlahui' na'. ⁹Ni'r, gdöd gulazi'ë dumí le bucá'ngarë' Jasón len yezíca'rë' bönni' na' bönni' yúlahui', gulusanë' lequë'.

Le glunë' Pablo len Silas lu yödZ Berea

¹⁰Ni'r la' gulasóla'të' Pablo len Silas bóchi'ru' ni', ni' nac chdzö'l, zjaquë' yödZ Berea. Cati' guladxinë' ni', gulayazië' lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío nacu'ë ni'. ¹¹Glacrë' tsahui' bönni' ni ca bönni' nacu'ë Tesalónica, le gulazí' lu na'quë' xtidzë'ë Xanru' gdu ládxi'quë'. Yugu' dza gululabtsquë' dxi'a le nayúj lu guich la'y, quië láquibe'inë' chqui' nacz lë na' rnë' Pablo. ¹²Cni guc, gulayejlë'ë Cristo zian bönni' judío. Lëzca' cni, gulayejlë'ë Cristo zian bönni' gza'a, yugu' ngul blau len yugu' bönni'. ¹³Ni'r cati' gláquibe'inë' bönni' judío nacu'ë Tesalónica, lëzca' rguíxjö'ë Pablo xtidzë'ë Dios lu yödZ Berea, yjaquë' ni', len glunë' ca' ni' ga glun rusbó bunách zian. ¹⁴Ni'r la' gulasóla'të' Pablo bóchi'ru' ni', tsijë' ga nac ra' nis zxön, san guluga'nzë' Berea Silas len bi'i Timoteo. ¹⁵Gulachë'ë Pablo bönni' Berea na' lu yödZ Atenas. Ni'r la' yhuöjctë' lu yödZ Berea, tu'ú'ë xtidzë'ë Pablo, lë' Silas len bi'i Timoteo tsjactë' ga ni' zoë' Pablo.

Le benë' Pablo lu yödZ Atenas

¹⁶Tsal ni' zoë' Pablo rbözë' Silas len bi'i Timoteo lu yödZ Atenas,

ruhui'ni ladxè'è le rlé'inè' ta'yíj ládxi'gac bdau' guiöj bdau' yag yúgu'tè bunách yöd z na'. ¹⁷Qui læ ni na' bé'lenè' bönni' judío len bönni' ta'yíj ládxi'què' Dios didza' ga nac lu yu'u ga tu'dubè' tu'sèdè' queè' Dios. Yugu' dza bé'lenè' nup ta'dá lu yè'y didza' ca nac xtidzè'è Cristo.

¹⁸Glui'lenè' Pablo didza' la'què' bönni' da'què' le tu'sèdnè' bönni' epicúreo len le tu'sèdnè' bönni' estoico. La'què' gulané':

—¿Bizxa ré'nitsanè' gnè' bönni' huè' didza' ni?

Yela'què' gulané':

—Ráquitu' naquè' nu run lban quegac dios zi'tu'.

Cni gulané' le runè' lban Pablo laquè' qui didza' dxi'a queè' Jesús, len qui yöl-la' rubán. ¹⁹Ni'r gulaguel-lè'è nè'è Pablo, len gulaché'è læ' lu gui'a ga tu'dubè' tu'è didza', nazí' lei Areópagu, ta'né':

—¿Naru' huactsa yónitu' didza' cub ni rguíxjö'u? ²⁰Rusyönnu' netu' le tun ga rubánitu'. Na'a, ré'nitu' gnóztu' bizxa rna didza' ni ru'u.

²¹Cutur bi ta'dzág ládxi'què' lunè' bönni' Atenas na' len bönni' gza'a nacu'è ni', san la'yóniznè' len lui'zè' didza' tu le cub.

²²Ni'r gzuinè' Pablo gatsj lahui'l lö'a Areópagu na', gnè':

—Bönni' Atenas, yúgu'tè le rlé'ida' nac bè' szxöni rej ládxi'gac'li' dios queè'li'. ²³Cati' gdöda' lu yöd z len buyúgaca' le rej ládxi'li', yajxaca'a ca' tu nich ga ni' nayúj le rna cni: “Tu Dios, Nutu Nu Numbè' Lè'.” Dios na' rej ládxi'li'-nè' zal-la' cutu núnbè'li'-nè', Dios ni runa' lban queè' lauli'.

²⁴Dios ni benè' yöd zlyú len yúgu'tè le nacua' yöd zlyú ni. Naquè' Xani yehua' yubá len Xani luyú ni, len cutu ca' zoè' gdau' nungac bunách. ²⁵Cutu bi ryadzj queè' le gac lunódzj queè' bunách, le runódzjè' Léczè' quegac yúgu'tè bunách yöl-la' na'bán len yúgu'tè le rquíniru'.

²⁶Lè' benè' tuzè' bönni' ga za'c yúgu'tè bunách gza'a quiè la'cuá' gdu yöd zlyú, len bulu'è dza la'cuá' len gap ral-la' la'cuá'. ²⁷Dios bucu'è lequè' quiè luguiljè' Lè', chqui' nácti'tèz la'dzölnè' Lè' zal-la' la'gán la'zönzè'. Cni rac zal-la' cutu zoè' zi'tu' ga zoaru' tu turu'. ²⁸Léczè' runè' ga zoaru' nabanru', len bi gac gunru', len le nacru'. Nac ca na' gulané' la'què' bönni' nútsa'què' ladjli', nup guluzúj yugu' le rul-l, gulané': “Di'a dza queè' Dios nacru'.” ²⁹Na'a, chqui' nacru' di'a dza queè' Dios, cutu ral-la' gnaru' naquè' Dios ca tu bdau' guiöj bdau' yag o le náquini oro, o plata, o guiöj, le nungac bunách ca nac tu le ta'guíndzj icjgac. ³⁰Dios budödè' ca'z yugu' le glunè' lu yöl-la' curejni'i quequè' iz chguladód, san na'a rna bé'inè' yúgu'tè bunách gdu'tè yöd zlyú lub'i' ládxi'gac.

³¹Dios chnulu'è tu dza cati' cuequi xbeynè' yúgu'tè bunách. Gdu tsahui' nac ca cuequi xbeynè' lequè' lu nè'è Jesús, bönni' na' buzoaczè' Lè', ati' laugac yúgu'tè bunách benè' tsutsu gac cni le buspanè' Lè' lu yöl-la' gut.

³²Cati' gulayönnè' didza' bè'è Pablo ca guc, zoa nu bubán lu yöl-la' gut, gulutitjè' la'què', ati' yela'què' gulané':

—Yónigatu' yetú læ ni ru'u didza' qui.

³³Ni'r burujè' Pablo gatsj lahui'l ga na' nacu'è, zhuöjè'. ³⁴Gulayejlè'è Cristo la'què', len glunè' tsazxón Pablo. Nutsè'è ladjqüè' Dionisio, bönni' areópago, ati' nútsa'nu ca' ladjqüè' ngul na' lènu Dámaris. Gulayejlè'è ca' Cristo yela'què' na'.

Le benè' Pablo lu yödZ Corinto

18 Gdöd guc lè ni, buzé'è Pablo yödZ Atenas na', ati' gyijè' yödZ Corinto. ²Ni' yajxaquè'è Aquilo, bönni' judío. Guljè' bönni' ni luyú Ponto, len zi'a bdxíngazè' Corinto na'. Buzé'è luyú Italia len ngul queè', lènu Priscila, le gna bè'è Claudio, bönni' uná bè', lurujè' yödZ Roma bönni' judío. Gyijè' Pablo ga nacu'è Aquilo len Priscila na' ³le nac tuz dxin tunè' Aquilo len Pablo. Bugá'nlenè' lequè', ati' tsazxón glunè' dxin, tunè' yu'u lári'dau'. ⁴Cati' nacgac dza la'y quequè' bönni' judío, ryaziè' Pablo lu yu'u ga tu'dubè' tu'sédè' queè' Dios, ga ni' bé'lenè' lequè' didza'. Gu'nnè' ului'inè' bönni' judío len bönni' gza'a nacu'è ni', nac gdtè li le rguíxjö'è ca nac queè' Jesucristo.

⁵Cati' guladxiné' ni' Silas len bi' Timoteo, nuza'què' luyú Macedonia, nugu'itsquinè' Pablo, runè' lban qui xtidzè'è Dios len runè' lna' lau lauquè' bönni' judío, rnè':

—Jesús naquè' Cristo, Nu na' tunè' löz bönni' judío duslé' lequè'.

⁶Cati' guladá'baguè'è xtidzè'è bönni' judío nacu'è ni', len gulané' zi'è qui, ni'r gdxibè' lari' nacuè' Pablo quiè ului'inè' lequè' cutur nabaguè'è lè' ni'a quequè', ati' gudxè' lequè':

—La' cuinzli' nabága'li' xzguia' qui yöl-la' gut queèli', clèg neda'

nabaga'a lei. Na'a, huayija' ga nacuá' bunách gza'a.

⁷Ni'r burujè' ni' Pablo, gyijè' lidxè' Justo, bönni' rej ladxè'è Dios, ati' zoa lidxè' gal-la' ra' yu'u ga tu'dubè' tu'sédè' queè' Dios bönni' judío. ⁸Gyejlè'è Xanru' Jesús Crispo, bönni' blau qui yu'u ga na' tu'dubè' tu'sédè' queè' Dios, dzaggac lè' yúgu'tè bunách nacuá' lidxè'. Cati' gulayönnè' xtidzè'è Dios, gulayejlè'è Cristo zian bönni' Corinto, ati' guladilè' nis. ⁹Ni'r Lèczè' Xanru' gudxè' Pablo lu yèl bëhcál, gnè':

—Cutu gádxinu', len cutu su' dxiz, quíxjö'u xtidza'a, ¹⁰le zóalencza' li' neda', ati' nutu nu ulapa' nè'i li' quiè gua' dö' quiu', le náquigac quia' bunách zian lu yödZ ni.

¹¹Gdu ca tu iz yu gatsj buga'nè' ni' Pablo, ati' busèdnè' lequè' xtidzè'è Dios.

¹²Cati' bdxin dza rna bè'è Galión luyú Acaya, glaquè' tuz bönni' judío cuta'yejlè', ati' guladá'baguè'è Pablo, len gulaché'è lè' ga röl'è rbequi xbeynè' Galión na'. ¹³Glè' Galión na':

—Bönni' ni rgu'u yöl-lè'è bunách quiè lunè' ba la'n Dios, ca rdá'bagá' xzba queètu'.

¹⁴Cati' chzoa gu'è didza' Pablo, Galión na' gudxè' yugu' bönni' judío, rnè':

—Lbi'ili', bönni' judío, la'naru' guc le rguitsj xzba queè' César, o tu le cunác, gua' glena' uzé naga' xtidza'li' ca ral-la' guna', ¹⁵san chqui' nac didza' bizxj qui didza'z, o qui lagac bunách, len ca nac xzba queèzli', gul-cá'n tsahui' lbi'izli', le cutu rè'nda' neda' gaca' nu cuequi xbey yugu' le cni.

¹⁶Ni'r bulaguë'ë lequë' Galión lu yu'u yúlahui'. ¹⁷Ni'r gulaguel-lë'ë Sóstenes, bönni' blau qui yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío, yúgu'të bönni' uládz na', ati' gulaguinë' lë' lö'a yúlahui', san cutu bë' ladxë'ë Galión lë na' rac.

¹⁸Zian dza buga'në' lu yödz na' Pablo, ati' gdöd buzeynë' bóchi'ru' nacu'ë ni' didza', gyijë' yödz Cencrea, ga ni' benë' yutuz icjë', le dë tu le nazí' lu në'ë lahuë' Dios gunë'. Ni'r grenë' tu lë'i barco, gyijë' luyú Siria, dzagquë' lë' Priscila len Aquilo. ¹⁹Cati' guladxinë' yödz Éfeso, ni' bulá'alenë' lequë' Pablo. Gyazië' lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío, ati' bé'lenë' nup nacua' ni' didza'. ²⁰Glá'tayuë' lahuë' Pablo bönni' ni' ugá'nlenë' lequë' yelati' xtsey, san lë' cutu gu'nnë'. ²¹Buzeynë' lequë' didza', gnë':

—Run bayúdx soa' gapa' lni zi'a gac Jerusalén, ati' leyúbl huöda' ga ni zoali', chqui' huë'nnë' Dios.

Ni'r grenë' lë'i barco Pablo, buzé'ë Éfeso na'.

Rudxinë' Pablo yödz Antioquía, len rzu lahuë' rjenë' Iban le bunn Izu

²²Gdöd bdxinë' Pablo yödz Cesarea, grenë' gyijë' Jerusalén, ga ni' yajyúë' bunách queë' Cristo, ati' ni'r buzé'ë ni', gyijë' Antioquía. ²³Gdöd zoë' ni' nabáb dza, brujë' ni', zijë' tu tu yödz luyú Galacia len Frigia. Benë' tsutsu bóchi'ru' nacu'ë ni' ca nac le ta'yejlë'ë Cristo.

Runë' Iban Apolos lu yödz Éfeso

²⁴Tu dza ni' bdxinë' Éfeso Apolos, bönni' judío. Guljë' bönni' ni lu

yödz Alejandría, len nabë'itsquinë' ru'ë didza', len nazëdtsquë' le nayúj lu guich la'y. ²⁵Chnazëdë' bönni' ni ca nac le réjlë'ru' Xanru'. Gdu ladxë'ë bë'ë didza', len ca nacz busëdnë' bunách ca nac queë' Jesús, zal-la' nunbë'ë tuz le ruquíl bunách nis ca benë' Juan. ²⁶Gzu lahuë' Apolos ru'ë didza' gdu ladxë'ë ga nac lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío. Cati' gulayönnë' didza' ru'ë Apolos na' Priscila len Aquilo, gulachë'ë lë' quizi, ati' guluzëjní'në' lë' dxi'ar ca nac didza' queë' Dios. ²⁷Cati' gu'nnë' Apolos tödë' luyú Acaya, gulutipë' ladxë'ë bóchi'ru' nacu'ë Éfeso, ati' guluzujë' lu guich le tsju'ë lu na'quë' bönni' ta'yejlë'ë Cristo luyú Acaya na', quië lunë' ba la'n Apolos. Cati' bdxinë' Apolos luyú ni', guluzi'tsca xbey didza' ru'ë Apolos na' nup ni' chta'yejlë' Cristo, le ruzá' ladxë'ë quequë' Dios. ²⁸Cni guc, le buxicjë' yugu' bönni' judío ni' Apolos laugac yúgu'të bunách, le bugunë' dxin le nayúj lu guich la'y, bulu'ë naquë' Cristo bönni' na' lë' Jesús.

Le benë' Pablo lu yödz Éfeso

19 Tsal ni' zoë' Apolos lu yödz Corinto, gdödë' Pablo gap nacua' yödz yelati' ra'l, ati' bdxinë' Éfeso. Ni' yajxaquë'ë la'quë' bönni' ta'yejlë'ë Cristo. ²Gnabnë' lequë' Pablo, rnë':

—¿Naru' dusóalenë' lbi'ili' Dios Bö' La'y cati' ni' zi'a gyëjlë'li' Cristo? Glë' lë':

—Cutu nayónitu' chqui' zoë' Dios Bö' La'y.

³Ni'r gnabnë' lequë' Pablo, rnë':

—¿Nacx guc le bdil-li' nis?

Ta'né':

—Ca buquilè' bunách nis Juan.

⁴Pablo gnè':

—Buquilè' bunách nis Juan, nup ni' gulubí'i ladxí'gac, ati' Juancz gudxè' lequè' ral-la' la'yejlè'è Nu na' zi'a za'tèl ca lè', ati' Nu ni nac Jesús, lè' Cristo.

⁵Cati' gulayönnè' didza' ni ru'è Pablo bönni' na', guladilè' nis le chta'yejlè'è Xanru' Jesús. ⁶Cati' bxoá nè'è lequè' Pablo, rulidzè' Dios, dusóalenè' lequè' Dios Bò' La'y, ati' glu'è didza' yubl, len glu'è didza' uláz queè' Dios. ⁷Glaquè' bönni' ni gdu chinnuè'.

⁸Gdu ca tsonn beo' zoè' ni' Pablo, ati' gyaziè' lu yu'u ga tu'dubè' tu'sèdè' queè' Dios bönni' judío, len lu yöl-la' rugu ladxí' benè' lban lauquè'. Bè'lenè' lequè' didza', gu'nnè' ului'inè' lequè' nacz le rguíxjö'è ca rna bè'è Dios. ⁹Ni'r bzið icj ladxí'dau'què' la'què' len cutu gulayejlè'è Cristo, ati' gulané' zi'è qui didza' queè' Xanru' ga nacuá' bunách zian na'. Ni'r bulá'alenè' lequè' Pablo len bubijè' quizi nup ta'yejlè' Cristo. Yugu' dza bè'lenè' bunách ni ta'yejlè' Cristo didza' ga na' tu'dubè' lu yu'u ga rusèdnè' bunách Tiranno. ¹⁰Cni bénteczè' Pablo gdu ca chop iz, ati' cni guc, gulayöni didza' ca nac queè' Xanru' Jesús yúgu'tè bunách gap nacuá' yödç luyú Asia, bunách judío len bunách gza'a. ¹¹Dios benè' yugu' yöl-la' huac zxön lu nè'è Pablo. ¹²Cni guc, gulazi'è yugu' lári'dau' béguè'è icjè' Pablo len yugu' lari' tsla'a bugal-lè' lè'è la'què' bönni', ati' yjua'què' leygac gap

nacuá' nup te'i, ati' guluhuöaquè' ca nac guidzhué' qui queèquè', len gularúj bö' xöhui' yu'ugac bunách na'.

¹³Ni'r glè'nnè' lugunè' dxin lè' Xanru' Jesús la'què' bönni' judío udá dzag tu'bijè' bö' xöhui', quiè lubijè' bö' xöhui' yu'ugac bunách, ta'né':

—Len lè' Jesús, Nu na' runè' lban qui Pablo, rna bé'itu' lbi'ili' urujli'.

¹⁴Cni glunè' gadx bönni' zxi'nè' Esceva, bönni' judío, bönni' blau ladjquè' bxuz uná bè'. ¹⁵Bubí'i didza' bö' xöhui' na', gna:

—Núnbè'a-nè' Jesús, len nözda' nu nac Pablo, san lbi'ili', ¿núzxtatè lbi'ili'?

¹⁶Ni'r gxíti'è bönni' na' yu'u lè' bö' xöhui', yjenè' lequè' zi' len buxicjè' yúgu'tè', le gzxáqui'rnè' ca lequè'. Cni guc, xguídgaczè' len hué'gactèzè' guluzxundjè' lu yu'u ni' gadxè' bönni' na'. ¹⁷Ca guc lè ni gzè didza' ati' gulayöni yúgu'tè nup nacuá' Éfeso, bunách judío len bunách gza'a, ati' yúgu'tè' gládxinè' Dios. Qui lè ni na' glunè' zxön lè' Xanru' Jesús.

¹⁸Lèzca' gulaxinè' zian bönni' ta'yejlè'è Cristo len gulaxóalèpè' dul-la' nabága'què' len gulaguíxjö'è le chglunè'. ¹⁹Lèzca' cni glunè' zian bönni', zi'al glunè' yöl-la' udzá'. Djua'què' yugu' guich udzá' quequè', ati' guluzégui'è leygac laugac yúgu'tè bunách. Gululabè' tscá zácagac guich na', guc gdu chi un mil dumí plata. ²⁰Cni guc, gzètsca didza' len bdél-li'tsca bunách xtidzè'è Xanru'. Gdu ladxí'què' gulayejlè'è Cristo.

²¹Gdöd glac lè ni, benè' queè' Pablo tsijè' Jerusalén, san zi'al

ral-la' tödë' yugu' yöd'z luyú
Macedonia len Acaya, ati' gnë':

—Töd tsija' Jerusalén, run bayúdx
tsija' ca' Roma.

²²Ni'r bsölë'ë-bi' luyú Macedonia
chopbi' bi'i bönni' táclenbi' lë', lëcbi'
Timoteo len Erasto, san buga'në' lë'
nabáb dza luyú Asia na'.

Tun rusbó bunách lu yöd'z Éfeso

²³Dza ni' glun rusbó bunách
Éfeso, ati' guladá'baguë'ë xtidzë'ë
Xanru'. ²⁴Benë' ga glunë' rusbó na'
Demetrio, bönni' bëdx guia plata.
Runczë' yugu' lid'x bdau' guiöj
bdau' yag náquicni plata qui dios
quequë', lënu Diana. Szxöni gulazi'ë
dumí bönni' tunë' dxin ni. ²⁵Butubë'
yezica'rë' bönni' tunë' la' dxin niz
Demetrio, ati' gudxë' lequë':

—Böcha'a, nöziczli' ca nac
dxin runru', runn dumí queëru'.

²⁶Rlé'ili' len ryónili' ca runë' Pablo
na'. Clëgz Éfeso ni, san gdu luyú
Asia chbdél-li'në' bunách zian, ati'
chbutsë'ë ca tunë', rë' lequë': “Cutu
nag'gac dios le nung'gac bunách.”

²⁷Clëgz zoa banádx ugá'n ca'z dxin
ni runru', san lëzca' zoa banádx
ugá'n ca'z gdau' qui dios zxön
lënu Diana. Cni gac, ugá'n ca'z
yöl-la' zxön queënu, dios ni ta'yíj
ládxi'gac-nu bunách gdu'të luyú
Asia lenca' gdu'të yöd'zlyú.

²⁸Cati' gulayönnë' didza' ni bönni'
na', gulaleynë', ati' glu'ë zid'z didza',
ta'në':

—Náctërnü zxön Diana, dios
queëru' rë'u, bunách Éfeso.

²⁹Cni guc, glun rusbó bunácx
gdu'të lu yöd'z na', ati' tuz glaquë',
len jarélu'quë' yjaquë' lö'a yúlahui'.
Gla'yjë' ni' Gayo len Aristarco,

bönni' nababquë' Macedonia len
dzagquë' Pablo. ³⁰Cati' gu'nnë'
Pablo tsazië' ga nacua' bunách zian
na', cutu ca' glu'ë lë' latj bönni'
ta'yejle'ë Cristo. ³¹Lëzca' cni glunë'
la'quë' bönni' yúlahui' qui luyú
Asia, bönni' ta'lé'inë' Pablo dxi'a.
Gulasölë'ë queë' nup gláta'yu lahuë'
cu tsijë' lö'a yúlahui' na'. ³²Ga
ni' tunë' rusbó len ta'bödxyë'ë, tu
le ta'në' la'quë', len yetú le ta'në'
yela'quë', le chró'gac'ë bröli bönni'
zian na' tunë' rusbó, len yelati'z
cuguluhuöatë' cutu nözcnë' bizx
quië na' nudubquë' ni'. ³³Ni'r
gulabijë' Alejandro ladj bunách zian
na' bönni' judío, ati' guludxiguë'ë lë'
lauquë'. Bulu'ë len në'ë Alejandro
na', quië la'bö'ë dxiz, le gu'nnë'
gu'ë didza' gaclen yugu' bönni'
judío na' laug'gac yúgu'të bunách na'.
³⁴Cati' gláquibe'inë' naquë' judío,
glu'ë tsaxxón zid'z didza' yúgu'të'
gdu ca chop hora, ta'në':

—Náctërnü zxön Diana, dios
queëru' rë'u bunách Éfeso.

³⁵Ni'r benë' bönni' uzúj qui
yúlahui' ga la'bó' dxiz bunách zian
na', gnë':

—Bönni' Éfeso, nözigac yúgu'të
bunách zoa ni gdau' queënu Diana,
dios zxön. Rë'u ni, bunách Éfeso,
run chi'iru' gdau' na' lenca' bdau'
na' böxj ga zoaru', bruj luzxbá.

³⁶Nutu nu gac tá'baga' lë ni. Qui lë
ni na' run bayúdx soali' dxiz, len
cutu bi gúntëzli'. ³⁷Nachë'gacli'-në'
ni bönni' ni, len cutu ta'banë' le
dzö' gdau', len cutu ta'në' xöhuë'ë
queënu dios queëli'. ³⁸Qui lë ni
na', chqui' zoa didza' bizxj quequë'
Demetrio len bönni' bëdx guia plata
nacua'lenë' lë', len núti'tëz bönni',

dë latj ga nu uzé nag lequè', ati' zoa nu cuequi xbey lequè'. Ni' huac luquí lza'què' tuè' yetué'. ³⁹Na'a, chqui' dë yetú le gnabli', huac uca'nru' tsahui' lei cati' ludúb bönni' yúlahui' ca na' rna bè' yúlahui'.

⁴⁰Zoa banádx nu uquí rë'u ni'a qui rusbó ni guc na'a, gna rdá'baga'ru' yúlahui'. Cutu bi gac quíxjö'ru' bizz quiè guc rusbó ni.

⁴¹Cati' budx bè'è didza' ni, busölè'è lidxgac bunách zian na' nudubgac ni'.

Zijè' Pablo luyú Macedonia len luyú Grecia

20 Cati' grò' dxi rusbó na' guc lu yödZ Éfeso, bulidzè' Pablo yugu' bönni' ta'yejlè'è Cristo, ati' bchiziè' icj nagquè' didza'. Gdöd ni' bunidè' lequè' len la' bulá'alentè' lequè'. Brujè' ni' ati' gyijè' luyú Macedonia. ²Gdödè' yugu' yödZ luyú ni', ruzéjni'tsquinë' bóchi'ru' nacu'è ni', ati' gdöd ni' bdxinë' luyú Grecia. ³Ni' gzoè' Pablo gdu ca tsonn beo'. Cati' chzoa cuenè' tu lè'i barco tsijè' luyú Siria, gúquibe'inè' ta'bó' nisiè' lè' bönni' judío quiè la'zönè' lè'. Qui lè ni na' bguel-lè'tè' nöz zhuöjè' luyú Macedonia, ati' bdxinë' yödZ Filipos. ⁴Zjáclenè' lè' tsazxón Sópater, zxi'nè' Pirro, bönni' Berea, len Aristarco len Segundo, yugu' bönni' Tesalónica, len Gayo, bönni' Derbe, lenca' bi'i Timoteo len Tíquico len Trófimo, yugu' bönni' Asia. ⁵Ni'r yajnörquè' lahuè' Pablo bönni' ni, yjaquè' yödZ Troas, ga ni' gulabözè' lè'. ⁶Lu yödZ Filipos na', neda', Lucas, yajtsaga'-nè' Pablo. Cati' chgdöd lni cati' tahuè' bönni' judío yöt xtil cunazí' xnè'i, gyaztu'

tu lè'i barco len buza'tu' Filipos na'. Gdöd gayu' dza budzagtu' bönni' ni' yajnörquè' lahuè' Pablo, yjaquè' Troas, ati' ni' buga'ntu' gadx dza.

Le benè' Pablo lu yödZ Troas

⁷Dza domingo guludubè' bönni' ta'yejlè'è Cristo quiè lahuè' yöt xtil le rusá' ládxi'ru' ca gutiè' Jesucristo. Ni' busèdnè' lequè' Pablo, len le ral-la' uzé'è ni' cati' za' rení' dza na', xtsey bè'è didza', ga bdxintè' gdöd ladxi' yèl. ⁸Ga ni' nudubquè' nac lu yu'u xtsa', ati' nacuá' ni' zian le ta'gú'u yení'. ⁹Zoabi' ni' bi'i Eutico, röl'bi' ga ra'a leni' qui yu'u na', ati' nadódr yèl queèbi' le rtunn lban runè' Pablo. Ga ni' röl'bi' rasbi' bi'i na' nac ga bunn cuia yu'u, ati' raszbi' ca' gbíxtèbi', böxjbi' ga bdxíntèbi' zxan yu'u. Náttèbi' gululisè'-bi'. ¹⁰Bötjè' Pablo zxan yu'u na', ati' yajxóè' lèbi', len bunidè'-bi'. Ni'r gudxè' nup nacuá' ni':

—Cutu gadxi gdzóbili'. Nabanbi'.

¹¹Cati' chbubenè' xtsa' Pablo, gdel-lè'è yöt xtil, gdahuè'. Ni'r bé'lenè' lequè' didza' Pablo ga bdxintè zil bal. Gdöd ni' burujè' ni'. ¹²Bi'i bönni' ra'bán na' gbixbi', nabanbi' guluché'è-bi' len szxöni guluzí' zxonè'.

Ca guc bdxintu' Mileto

¹³Gnörtu' yajchentu' lè'i barco, ati' gdödtu' ga bdxintu' yödZ Asón quiè tsajtsagtu'-nè' ni' Pablo, gac ca na' chben xtídza'tu', le gu'nnè' Pablo tsijè' ni' sè'iz ni'è. ¹⁴Cati' chbudzagtu'-nè' lu yödZ Asón na', grénlenè' netu' lè'i barco, ati' gyeajtu' Mitilene. ¹⁵Buzá' ni' barco,

ati' dza buróp bdxintu' töd li ga zoa luyú bidx nazí' lei Quío, ati' yetú dza ca' gdödtu' töd li ga dë Samos len bdxintu' yödz Trogilio ga ni' gzoatu' tu chi'i. Yetú dza ca' bdxintu' yödz Mileto. ¹⁶Cni bentu' le chbenë' queë' Pablo tödzë' Éfeso, cui tseynë' luyú Asia, le run bayúdx soë' Jerusalén cati' nac dza Pentecostés chqui' sáqui'në'.

Didza' bë'ë Pablo lu yödz Mileto

¹⁷Cati' ni' zoë' Pablo lu yödz Mileto, bsölë'ë nu yajlídž bönni' gul tun chi'ë bunách queë' Cristo nacu'ë Éfeso. ¹⁸Cati' guladxinë' ga zoë' Pablo, lë' gudxë' lequë':

—Lbi'ili' chnöziczli' ca béntecza' ga zoali' ga gdel-la' bdxina' luyú Asia. ¹⁹Yugu' dza bena' xchinë' Xanru' lu yöl-la' nöxj ladxi', ga bdxintë grödx'a' ni'a queëli', ati' zian le guc quia' le gzxi' bë' neda' ni'a qui le cunác glunë' quia' bunách judío cuta'yejlë'. ²⁰Béntecza' lban ga zoali' qui yúgu'të le ruzi'li' xbey, len busëdda' lbi'ili' yalj lulu ga nudubli' len gap nac lu yu'u lidxli'. ²¹Bena' lna' lau laugac bunách judío len laugac bunách gza'a quië lubí'i ládxi'gac, luhuöác queë' Dios, len la'yejlë' Xanru' Jesucristo. ²²Na'a, chnunë' quia' Dios Bö' La'y tsija' Jerusalén, len cutu nözda' bizxa gac quia' ni'. ²³Yúgu'të yödz ga rda', rguíxjöi'në' neda' Dios Bö' La'y, rë' neda' la'gu'ë neda' lidx guia len lusaca' zì'ë neda' bönni' judío cuta'yejlë'. ²⁴Cutu bi runi neda' qui lë na' gac, zal-la' gatia' o cugatia', san rui' ládxi'zga' udx guna' le chbdel-la'a runa', quië guna' dxin na' budödë' lu na'a

Xanru' Jesús, le nac guna' lban qui didza' dxi'a ca nac le ruzá' ladxë'ë queëru' Dios. Cni guna' len yöl-la' rudziji.

²⁵'Na'a, yúgu'tëli' na' chbena' lban lauli' ca rna bë'ë Dios, nözda' cutur glé'ili' neda'. ²⁶Qui lë ni na', le nacž rëpa' lbi'ili' na'a dza. Cutu nabaga'a neda' queëli' nituli' lbi'ili'. ²⁷Cutu bi bucáchi'da' lbi'ili', san gdíxjöi'da' lbi'ili' yúgu'të le rnë' Dios. ²⁸Qui lë ni na', gul-gún chi'i cuinli', len gul-gún chi'i yúgu'të bunách queë' Cristo, le nuzóë' libi'li' Dios Bö' La'y quië uyuli' lequë', len gun chi'ili' bunách queë' Xanru', Nu na', uláz quequë' gutië', bulaljë' xchönë' le böá'uinë' lequë'. ²⁹Chnözda', töd uzá'a ga zoali', la'yáz ga zoali' nup lë'ni lusnít bunách queë' Cristo, lunë' ca tunba' bö'cu' zuga' snia', tu'snitba' yugu' bö'cu' zxila'. ³⁰La'rujë' bönni' nútsa'quë' ladjli', ati' lu'ë didza' cunác quië lubijë' quégacžë' nup ta'yejlë' Cristo nútsa'gac ladjli'. ³¹Qui lë ni na', gul-zóa ban ladxi' len gul-tsajnëy ca bena' neda' gdu ca tsonn iz, rël len tē dza buchizia' icj nagli' tu tuli' ga bdxintë grödx'a' queëli'.

³²'Na'a, böchi' lza'adau', rgu'a lbi'ili' lu nē'ë Dios. Rnaba' lahuë' uzá' ladxë'ë queëli', gunë' ca rna xtídzë'ë. Dios gunë' lbi'ili' tsutsu len gunë' ga gdél-li'li' gunli' tsazxón nup nubijë' quizi queë'. ³³Gatga gzë ladxa'a le naqui quequë' böchi' lza'a. Cutu gzë ladxa'a dumí, o lari' quequë'. ³⁴Nöziczli' dxi'a, na' cuinca' bena' dxin quië gac ga'ua' le byadzj quia' len quegac nup gulacua'len neda'. ³⁵Ca nac yúgu'të

le bena', bului'ida' lbi'ili' cni ral-la' gunru' dxin quië gac gáclenru' nup bi ta'yadzji. Ral-la' tsajneyru' didza' bë'ë Xanru' Jesús, gnë': "Uzír' xbey nu bi runódzj ca nu bi rzi'."

³⁶Cati' budx bë'ë didza' ni Pablo, buzechu zxibë', ati' benë' tsaxón yúgu'të', gululidzë' Dios. ³⁷Ni'r gulabödxë' yúgu'të', ati' gulunidë' yenë' Pablo, len glahuë' lë' bzxidu. ³⁸Cni glunë' le guluhui'nnë' ni'a qui didza' na' bë'ë Pablo, gnë': "Cutur glé'ili' neda'." Tsaxón yjáclenë' lë', guladxinë' ga grenë' lë' lë'i barco.

Zijë' Pablo Jerusalén

21 Gdöd bulá'alentu' lequë', gyu'utë nöz barco na', ati' tinz gyeajtu' ga zoa luyú bidx nazí' lei Cos. Dza buróp na', gdödtu' yetú latj nazí' lei Rodas, ati' buza'tu' ni' len bdxintu' yödZ Pátara. ²Ni' yaxáca'tu' barco yubl zeaj luyú Fenicia. Grentu' lë'i barco na', ati' gyu'utë nöz. ³Gdödtu' ga nalá' Chipre, dë tsla'a yögl, ati' gyeajtu' luyú Siria. Ni' gyaz barco na' lu yödZ Tiro, le ral-la' tsajcá'n ni' yua' dzö' lë'i barco na'. ⁴Lu yödZ Tiro na' yaxáca'tu' bönni' ni' ta'yejlë'ë Cristo, ati' ni' bugá'nlentü' lequë' gdu gadx dza. Le chbului'inë' lequë' Dios Bö' La'y le ral-la' gac queë' Pablo, glë' lë' cutu tsijë' Jerusalén. ⁵Cati' chbza'a dza na', burujtu' ni', ati' tsaxón gulazá'lenë' netu' yúgu'të' len yugu' ngul quequë' len yugu' bi'i quequë', ga bdxintëtu' ni'l ra' yödZ na'. Ra' nis zxön ni' buzechu zxibtu' len bulidztu'-në' Dios. ⁶Budx bunida' lza'tu' tutu' yetutu', bubentu' lë'i barco, ati' lequë' yhuöjquë' lidxquë'.

⁷Buza'të barco na' lu yödZ Tiro, ati' ga yajséy bdxin lu yödZ Tolemaida. Ni' burujtu' lë'i barco na'. Bugaptu' Dios bóchi'ru' nacué' ni', ati' bugá'nlentü' lequë' tu dza. ⁸Cati' za' rení' yetú dza, burujë' ni' Pablo, ati' dzagtu'-në' netu' gyeajtu' yödZ Cesarea. Ni' gyaztu' lu yu'u lidxë' Felipe, ati' bugá'nlentü' lë'. Runë' Iban qui didza' dxi'a Felipe na', len bitsë'ë gadxë' bönni' ni' gulucu'ë dza ni'të quië láclenë' bunách queë' Cristo. ⁹Nacua'bi' tap bi'i ngul ra'bán queë' Felipe na', tui'bi' didza' uláz queë' Dios. ¹⁰Gdöd gdzeytu' ni' chop tsonn dza, ni'r bdxinë' Agabo, bönni' ru'ë didza' uláz queë' Dios, narujë' luyú Judea. ¹¹Bönni' ni' duyúë' netu', ati' gdel-lë'ë pan guid queë' Pablo. Béguë'ë ni'a na' cuinë', gnë': —Cni rnë' Dios Bö' La'y: "Cni lunë' bönni' judío nacué' Jerusalén. Lúguë'ë bönni' ni' naqui queë' pan guid ni, ati' ludödë' lë' lu na'gac bunách gza'a."

¹²Cati' byónitu' didza' ni, gúta'yutu' lahuë' Pablo, netu' len nup nacué' ni', cui tsijë' Jerusalén.

¹³Bubi'ë didza' Pablo, gnë':

—¿Bizxa ni runli', rbödxli' len rushu'nilí' neda'? Neda' chzoacza' sina', clëgz lúguë'ë neda', san gatia' ca' Jerusalén ni'a queë' Xanru' Jesús.

¹⁴Le cutu gzxáqui'tu'-në' didza', cutur bi gudxtu'-në', ati' gnatu':

—Gac ca dzag ladxë'ë Xanru'.

¹⁵Cati' chguladód dza na', bupa'tu' queëtu', ati' gyeajtu' Jerusalén.

¹⁶Gulazá'lenë' netu' la'quë' bönni' ta'yejlë'ë Cristo, nacué' Cesarea, ati' dzaguë' lequë' Mnasón, bönni'

Chipre. Rejl'è Cristo dza ni'tè, ati' ral-la' tsajga'ntu' lidxè' bönni' ni.

Pablo rajyúé' Jacobo

¹⁷Cati' bdxintu' Jerusalén, len yöl-la' rudziji quequè' glunè' netu' ba la'n bóchi'ru' ni' ta'yejlä'è Cristo. ¹⁸Dza buróp na' gyázlenè' netu' Pablo lu yu'u, yajyutu'-nè' Jacobo, ati' nudubquè' ni' yúgu'tè bönni' gul tun chi'è bunách queè' Cristo nacu'è Jerusalén. ¹⁹Cati' chbugapè' Dios lequè' Pablo, bului'inè' lequè' yúgu'tè le benè' Dios lu në'è lè' ga nacuá' bunách gza'a. ²⁰Cati' gulayönnè' lè ni, gulagu'è Dios yöl-la' ba. Ni'r glè' Pablo:

—Rlé'icnu', bóchi'tu', cáti'ga zian gayu'è bönni' judío ta'yejlä'è Cristo, ati' tuntsquè' ba la'n zxba queè' Moisés yúgu'tè. ²¹Chgulayönnè' yugu' le tui' quiu' didza' bunách, ta'ná rgu'u yöl-lu'u yúgu'tè bönni' judío nútsa'què' ladj bunách gza'a, quiè luca'nè' le gna bè'è Moisés, len rna bé'ínu' lequè' cu la'chuguè' lu xpéla'cbi' bi'i bönni'dau' quequè', len cu lunè' ba la'n yugu' le nalébiru' runru' rë'u, bunách judío. ²²¿Nacx gunru' na'a? Huala'rúj bunách zian cati' la'yöni chbdxinu' ni. ²³Na'a, ben lè ni rëtu' li'. Nacuá'lenè' netu' ni tapè' bönni', chnazí' lu na'què' lahuè' Dios tu le lunè'. ²⁴Bchè'tè quiu' yugu' bönni' ni, len ben tsazxón lequè' gun dxi'a cuinli' ca nac qui gdau', len gdixxj li' le ral-la' la'guizxjè' quiè lun yutuz icjquè'. Ni'r la'nöznè' yúgu'tè bönni' judío cutu nacx lè na' ta'né' quiu', san lèzca' li' runu' le nac dxi'a len runu' ca rna bè' zxba queè' Moisés. ²⁵Ca nac quegac bunách gza'a,

nup ni' chta'yejlä' Cristo, chben xtídza'tu' len buzujtu' lu guich ca ral-la' lunè'. Cutu run bayúdx lun chi'è yugu' lè ni tunè' bönni' judío, san tuz:

Cu lahuè' le ta'gú'u bunách laugac bdau' guiöj bdau' yag, Len cu lahuè' rön, Len cu lahuè' xpéla'cba' böa' guixi' cunarujcba' rön, Len cu lunè' le cunác.

Ta'zönè' Pablo lö'a gdau'

²⁶Ni'r bchè'è queè' Pablo tapè' bönni' na', ati' dza buróp ni' ben dxi'a cuinè' tsazxón len lequè' ca nac qui gdau'. Ni'r gyaziè' lö'a gdau', quiè gac bè' bizxa dza udx lunè' le tu'ún dxi'a cuinquè', dza ni' ral-la' tsjua'què' le la'gu'è lahuè' Dios qui queèquè'. ²⁷Cati' chzoa gza'a gadx dza na', gulalé'inè' Pablo la'què' judío narujquè' luyú Asia, zoè' lö'a gdau'. Glunè' ga glun rusbó bunách zian, ati' gulazönè' Pablo. ²⁸Glu'è zidzj didza', ta'né':

—Gul-gaclen netu', bönni' Israel. Bönni' ni yúgu'tè latj rusèdnè' yúgu'tè bunách lucá'n ca'z yödz queèru' len zxba queè' Moisés, len gdau' queèru' ni. Na'a, chglu'è gdau' ni yugu' bönni' gza'a. Cni runè', run ditjnè' latj la'y ni. ²⁹Cni gulané' le gulalé'inè' Pablo zi'al lu yödz dzaguè' Trófimo, bönni' Éfeso, len táquinè' glu'è gdau' bönni' ni.

³⁰Cni guc, guludúb yúgu'tè bunách yödz, len gulaguirè' ni'. Ni'r gulazönè' Pablo len gla'yjè' lè', gulubijè' lè' lö'a gdau', ati' la' guluseyjtè' ga nu ryaz lö'a gdau' na'. ³¹Cati' chtáquicznè' ludöddè' Pablo,

bdxin didza' lahuè' bönni' blau nacu'è lu n'è'è bönni' rjaquè' gdil-l. Byönnè' tun rusbó yúgu'tè bunách Jerusalén. ³²La' butubtè' bönni' rjaquè' gdil-l len bönni' ta'ná bé'inè' lequè' bönni' blau ni, ati' jarélu'è gyéajlenè' lequè' ga na' tun rusbó bunách na'. Cati' gulale'i bunách ni' bönni' blau na' nacu'è lu n'è'è bönni' rjaquè' gdil-l, len bönni' na' rjaquè' gdil-l, gulusanè' ta'guinè' Pablo. ³³Ni'r gbiguè'è bönni' blau na', len gzxönè' Pablo, ati' gna bé'inè' bönni' rjaquè' gdil-l lúguè'è lè' chop du guia. Gdöd ni' gnabnè' bunách zian ni', rnè':

—¿Nuzxa caz bönni' ni, len bizxa benè'?

³⁴Ta'bödxya'a bunách zian na', len qui queëgac ca ta'ná. Cni guc, cutu bi guc tséjni'nè' bönni' blau na', le tun rusbó bunách na', ati' gna bé'inè' bönni' rjaquè' gdil-l la'ché'è Pablo lu yu'u zxön ga tu'dubè' bönni' rjaquè' gdil-l. ³⁵Cati' guladxiné' ga nac ni'yèpi' qui yu'u zxön na', glui'nè' Pablo bönni' na' rjaquè' gdil-l, le dxíadi'igac lequè' bunách zian, ³⁶le za'c cúdzu'què' bunách na', ta'bödxya'a, ta'ná:

—Gul-döddè'.

Didza' bë'è Pablo uláz queè' laugac bunách

³⁷Cati' ni' gulazú lauquè' la'gu'è Pablo lu yu'u zxön ni', lè' gudxè' bönni' blau na' nacu'è lu n'è'è bönni' rjaquè' gdil-l, gnè':

—¿Naru' gunnu' latj gyèpa' li' tu didza'?

Bönni' blau na' gudxè' Pablo:
—¿Ractsu' didza' griego? ³⁸¿Naru' clèg li' bönni' Egipto na' dza lahui

niz butubè' bönni' guladá'baguè'è yúlahui', ati' bch'è'è lu latj ca'z gdu choa' gayu'è bönni' gdödi bunách?

³⁹Ni'r gudxè' lè' Pablo, gnè':

—Le nactè naca' neda' judío.

Gulja' Tarso, yödZ blau luyú Cilicia. Ráta'yua' lau' gunnu' neda' latj gu'a didza' laugac bunách ni.

⁴⁰Bè'è lè' latj bönni' blau na', ati' gzuinè' Pablo ga nac ni'yèpi', len bchis n'è'è quiè la'cuá' dxiz bunách zian ni'. Cati' chgulacu'è dxiz, bé'lenè' lequè' didza' Pablo lu didza' hebreo.

22 Cni gnè' Pablo:
—Lbi'ili', bönni' gul, len lbi'ili' böcha'a. Gul-zé nagli' le gyèpa' lbi'ili' ca nac le runa'.

²Cati' gulayönnè' ru'è didza' hebreo, gulacua'rè' dxiz. Gudxè' lequè' Pablo, rnè':

³—Naccza' neda' judío. Gulja' lu yödZ Tarso luyú Cilicia, san gzxöna' lu yödZ ni, ati' busèdnè' neda' Gamaliel gdu ca nac zxba quequè' xuz xtau'ru'. Bè'tecz ladxa'a gyij ladxa'a Dios ca runli' lbi'ili' na'a. ⁴Zi'al gdxia ládi'gaca'-nè' bönni' nazí' lu na'què' xtidzè'è Cristo, len bché'gaca'-nè' ga latiè'. Gzxóngaca'-nè', len glú'gaca'-nè' lidx guia, yugu' bönni' len ngul.

⁵Lèzca' huac lunè' lna' lau qui le glunè' yugu' bxuz uná bë' len bönni' gul tu'zejni'i. Glunè' guich uná bë' le yju'a ga nacu'è bóchi'ru' judío lu yödZ Damasco. Gyija' ni' tsajxóngaca' nup ni' ta'yèjlè' Cristo, quiè duché'gaca'-nè' nága'què' Jerusalén ni, quiè lacquè' xzguia'.

Rguíxjö'è Pablo ca böaquè' queè' Cristo

⁶Ni'r gnè' Pablo:

—Cati' ni' zija' la' nöz, len zi'a gdxina' Damasco, guc gdu huagbíd, tu tsalz gyèp yös yení' za' luzxbá, le buzení' ga na' zija'. ⁷La' yjótá'tea' lyu, len byönda' chi'i Nu gudx neda': "Saulo, Saulo, ¿bixz quiè rbia ladxu'u neda'?" ⁸Ni'r gnabda' lè', gnia': "¿Nuzxa li', Xan?" Lè' gudxè' neda': "Neda' ni Jesús, bönni' Nazaret. Néda'cza' rbia ladxu'u." ⁹Gulale'icz yení' na' nup ni' gulacua'len neda', len gladxi, san cutu gulayöni chi'i Nu na' bulíd, neda'. ¹⁰Ni'r gudxa'-nè': "¿Nacx guna', Xan?" Xanru' gudxè' neda': "Gyas, len gyeaj Damasco. Ni' zoa nu guiè li' ca nac yúgu'tè le ral-la' gunu'." ¹¹Le cutur bi rlé'ida' le budí' lahua' yös yení' na' gyèptsca, qui lè ni na' gulaguel-lè'è na'a bönni' dzagquè' neda', ati' gulaché'è neda' ga bdxintea' Damasco.

¹²Ni' zoè' Ananías, bönni' runè' gdu ca rna bè' zxba queè' Dios, ati' tunè' lè' ba la'n bönni' judío nacu'è Damasco. ¹³Bdxinè' ga zoa' Ananías na', len gudxè' neda': "Saulo, böcha'a, huöalj yøj lau'." La' ni'z böalj yøj lahua', ati' blé'ida' lè'. ¹⁴Lè' gudxè' neda': "Dios quequè' xuz xtau'ru', dza ni'tè gröczè' li' quiè gnöznu' le rè'ncznè' Lè', len glé'inu'-nè' Bönni' tsahui', Lèczè' Xzi'nè', len yönnu' le guiè' li' Lèczè'. ¹⁵Cni gac, le ral-la' gunu' lna' lau queè' Lè' laugac yúgu'tè bunách, quíxjöi'nu' lequè' ca nac le chblé'inu' len le chbyönnu'. ¹⁶Na'a, ¿bixz quiè rdzeynu'?' Gyas, len bdil nis. Blidzè' Xanru' unè' li' dxi'a, ugúè' dul-la' nabagu'u."

**Cristo bsölè'è Pablo gunè'
Iban laugac bunách gza'a**

¹⁷Gnè' ca' Pablo:

—Gdöd ni', cati' budxina' Jerusalén, len tsal ni' rulidza'-nè' Dios nchil gdau', blé'ida' tu le nac ca tu lu yèl bëchcál. ¹⁸Blé'ida'-nè' Xanru', ati' gudxè' neda': "Jarelu' gyeaj. Burujtè Jerusalén ni, le cutu lunè' ba la'n le gunu' lna' lau quia' bönni' ni." ¹⁹Neda' gudxa'-nè': "Xan, nözgaccznè' ca bena' neda'. Gyazia' gap nac lu yu'u ga tu'dubè' tu'sedè' queè' Dios bönni' judío. Gdina' nup ni' ta'yejlè' Li', len glú'gaca'-nè' lidx guia. ²⁰Cati' ni' guludöddè' Esteban, bönni' ni' benè' lna' lau quiu', lèzca' zoa' ni' neda', bena' tuz bönni' guludöddè' lè' le ben chi'a lari' nácuquè' bönni' na' gululadxè' lè' guiøj." ²¹Ni'r gudxè' neda' Xanru': "Gyeaj, le rsöla'a li' laugac bunách gza'a."

**Pablo ru'lenè' bönni' blau
didza', bönni' nacu'è lu nè'è
bönni' rjaquè' gdil-l**

²²Niz ze lau guluzé nagquè' didza' bè'è Pablo bönni' judío, ati' ni'r gulabödxyè'è. Glu'è zidz didza', ta'né':

—Gul-döddè' bönni' ni. Cutur ral-la' soè' gbanè'.

²³Ni'r le ta'bödxyè'è, len ta'chöztsquè' le nácuquè' lu yöl-la' rley quequè', len tu'chijè' bëchtö yu lu bö'z, ²⁴gna bè'è bönni' blau na' nacu'è lu nè'è bönni' rjaquè' gdil-l lugu'è Pablo yu'u zxön na'. Lèzca' gna bé'inè' lequè' la'guinë' Pablo quiè quíxjö'è le nac, quiè la'nöznè' bixz quiè na' ta'bödxyè'è cni queè' Pablo bönni' judío. ²⁵Cati' glúguè'è lè' pan guid quiè la'guinë' lè', Pablo gudxè' tu bönni' nacu'è lu nè'è bönni' rjaquè' gdil-l zoè' ni', rnè':

—¿Naru' dè latj quinli' neda'?
Nababa' Roma, ati' nutu nu glequi
xbey neda' chqui' nabaga'a zxguia'.

²⁶Cati' byönnè' lè ni bönni' na',
gyijè' yajtíxjöi'nè' bönni' blau na'
nacu'è lu nè'è bönni' rjaquè' gdil-l.
Rè' lè':

—¿Bizxa caz ni runru'? Bönni' ni
nababè' Roma.

²⁷Ni'r bidè' ga zoè' Pablo bönni'
blau na', len gudxè' lè':

—Gdixjö'. ¿Naru' nababu' li'
Roma?

Pablo gudxè' lè':

—Ja, nababa'.

²⁸Bubi'è didza' bönni' blau na',
gnè':

—Neda' ni, dumí zian gdixzja'
quiè gbaba' Roma.

Ni'r Pablo gudxè' lè':

—Neda' gbaba' Roma cati' ni'
gulja' le nababquè' Roma xuz xna'a.

²⁹Cati' gulayönnè' lè ni, la'
gulubíga'tè' ga zoè' Pablo bönni'
na' chzoa la'guinë' lè'. Lèzca',
cati' gnöznè' nababè' Roma Pablo,
gúdxinë' bönni' blau na' le chgna
bè'è glúguè'è lè'.

Rdxinë' Pablo lauquè' bönni' gdau' ta'bequi xbey

³⁰Dza buróp ni', gu'nnè' bönni'
blau na' gnöznè' gazxj ga rè' bizxa
na' tu'quíè' Pablo bönni' judío. Gna
bè'è gulusedxè' du guia na' náguè'è
Pablo, ati' gna bè'è ludubè' bxuz
uná bè' judío, len yúgu'tè bönni'
gdau' ta'bequi xbey. Ni'r bubijè'
Pablo ga na' nagu'uquè' lè' ati'
buzóè' lè' lauquè'.

23 Ni'r buyutsquè' lauquè'
bönni' gdau' ta'bequi xbey
na' Pablo, gnè':

—Lbi'ili', böcha'a. Ga rdxintè na'a
rböza' dxí'adau'. Cni nac, cutu zoa
le ruxós neda' ládxi'dau'hua' lahuè'
Dios.

²Ni'r gna bé'inè' nup nacuá' cuit
lè'è Pablo Ananías, bxuz blau,
la'gapè'è ru'è. ³Pablo gudxè' lè':

—Lèzca' cni ubi'è quiu' Dios, li',
ruluí'z tsahui' cuinu'. ¿Naru' rø'czu'
rbequi xbeynu' neda' ca rna bè'
zxba, san rdöd bè'i runu' ca rna
bè' zxba na', rna bé'inu' la'gapè'è
neda'?

⁴Nup nacuá' ni' tē Pablo:

—¿Naru' rulídz zi'tsu'-nè' bxuz
blau queè' Dios?

⁵Pablo gudxè' lequè':

—Lbi'ili', böcha'a. Nayúj lu guich,
rna: “Cutu ulídz zi'u nu rna be'i
bunách uládz quiu'”, san neda' cutu
gúquibe'ida' naquè' bxuz blau.

⁶Ni'r gúquibe'inè' Pablo nacquè'
bönni' gdau' saduceo la'què', ati'
yela'què' bönni' gdau' fariseo, ati'
bè'è zidzj didza' lauquè' bönni'
gdau' ta'bequi xbey na', gnè':

—Lbi'ili', böcha'a. Naca' bönni'
fariseo, len naca' zxi'nè' bönni'
fariseo. Na'a rbequi xbeyli' neda' le
runa' löz lubán nup chnatgac.

⁷Cati' bè'è didza' ni Pablo,
gularujè' chopl bönni' gdau' fariseo
len bönni' gdau' saduceo, ati'
guladíl-l didzè'è la' légaczè'. ⁸Cni
glunè' le ta'né' bönni' saduceo na'
cutu lubán nup chnatgac, len cutu
nacu'è gbaz la'y, len cutu nacuá'
bö' nacgaccz bunách, san ta'yejlè'è
bönni' gdau' fariseo nacz yúgu'tè lè
ni. ⁹Qui lè ni na' gulabödxyè'è. Ni'r
gulayasè' bönni' nazèdquè' zxba
queè' Dios, bönni' gdau' fariseo, ati'
guladíl-l didzè'è, ta'né':

—Rusáca'tu' queëtu' cutu bi d'ò nu'è bönni' ni, le chqui' bë'len lè' didza' bö' naccz bunách, o chqui' bë'lenè' lè' didza' gbaz la'y queè' Dios, cutu ral-la' tá'baga'ru'-nè' Dios.

¹⁰Cati' chta'dil-ltsca didzè'è bönni' judío na', gúdxinè' bönni' blau na' nacu'è lu në'è bönni' rjaquè' gdil-l, le ráquinè' luxúzuxj luquindjè' Pablo. Ni'r gna bë'è tsjaquè' bönni' rjaquè' gdil-l tsajliajquè' Pablo ladj bönni' judío na', len luché'è lè' lu yu'u xzön ga na' tu'dubè' bönni' rjaquè' gdil-l.

¹¹Cati' chnac chdzö'l la' dza na'z, buluí' lahuè' Xanru' ga zoè' Pablo, len gudxè' lè':

—Butíp ladxu'u, Pablo. Ca na' chbenu' lna' lau quia' Jerusalén ni, lèzca' run bayúdx gunu' lna' lau quia' lu yödz Roma.

Tun xtídza'què' ludöddè' Pablo

¹²Cati' za' rení' yetú dza, glun xtídza'què' la'què' bönni' judío len glun tsutsu xtídza'què', ta'né' gunè' lequè' xzguia' Dios chqui' cutu lunè' lè na' glun xtídza'què', le gulané' cutu ca' li'j lahuè' ga gdxintè dza ludöddè' Pablo. ¹³Nayánr ca choa'què' bönni' na' glun tsutsu xtídza'què' cni. ¹⁴Yjaquè' bönni' ni ga nacu'è bxuz uná bë' len bönni' gul tu'zézni'nè' bönni' judío, ati' gulané':

—Chben tsutsu xtídza'tu', gnatu' gunè' netu' xzguia' Dios chqui' cuguntu' cni, le cutu gui'j gágutu' ga gdódiru'-nè' Pablo. ¹⁵Na'a, lbi'ili' len yugu' bönni' gdau' ta'bequi xbey, gul-guié' bönni' blau nacu'è lu në'è bönni' rjaquè' gdil-l duché'è

Pablo cxö quiè gdxinè' ga nudubli', gnali' ré'nili' gnábili'-nè' Pablo tu didza' ga rè' nöxj. Netu' cö' nistu'-nè' la' nöz, ati' gdóditu'-nè' cati' z'la' gdxinè' ni.

¹⁶Byónibi' bi'i bönni' queënu ngul zanè' Pablo ca na' la'bó' nisiè' Pablo, ati' gyeajbi', len gyazbi' yu'u xzön na', yajtíxjöi'bi'-nè' Pablo. ¹⁷Pablo bulidzè' tuè' bönni' nacu'è lu në'è bönni' rjaquè' gdil-l, len gudxè' lè':

—Bchè'-bi' bi'i ni lahuè' bönni' blau, le nua'bi' didza' guièbi'-nè'.

¹⁸Ni'r gdel-lè'è-bi' bönni' na', len bchè'è-bi' ga na' zoè' bönni' blau na', ati' gudxè' lè':

—Bulidzè' neda' Pablo, bönni' na' yu'è lidx guia, len gúta'yuè' lahua' dgu'a-bi' lau' bi'i ni, le ré'nibi' güí'lenbi' li' didza'.

¹⁹Gdel-lè'è na'bi' bönni' blau na' len bchè'è-bi' quizi, ati' gnabnè'-bi', rnè':

—¿Bizxa na' ral-la' gui'u neda'?

²⁰Lèbi' gudxbi'-nè':

—Chnunquè' didza' bönni' judío lá'ta'yuè' lau' gchè'u-nè' Pablo cxö, quiè gdxinè' lauquè' bönni' gdau' ta'bequi xbey. Lè' li' tè'nnè' la'nabnè' lè' tu didza' ga rè' nöxj, ²¹san li', cutu tséjlè'u lè na' la'né', le nayánr ca choa'què' ta'bó' nisiè' Pablo. Chglun tsutsu xtídza'què' bönni' ni, ta'né' gunè' lequè' xzguia' Dios chqui' cutu ludöddè' Pablo, len cutu li'j lahuè' ga ludödrdè' lè'. Na'a, chnacu'è sina' ta'bözè' si' lu na'u gunu' lè na' la'nabnè' li'.

²²Ni'r gna bé'inè'-bi' bönni' blau na' nacu'è lu në'è bönni' rjaquè' gdil-l, nutu nu guièbi' lè na' chgudxbi' lè', ati' ni'r busölè'è-bi' bi'i ni.

**Rdxinë' Pablo lahuë' Félix,
bönni' blau uná bë'**

²³Ni'r bönni' blau na' bulidzë' chopë' bönni' nacu'ë lu na'quë' tu tuë' tu gayu'ë bönni' rjaquë' gdil-l, ati' gna bé'inë' lequë' lucözë' chop gayu'ë bönni' rjaquë' gdil-l ta'zë'i ní'aque', len tsonnlalj yu chië' bönni' rjaquë' gdil-l dxiaquë' böa', len chop gayu'ë bönni' rjaquë' gdil-l lu'ë yag tuchi' quië tsjaquë' Cesarea gdu rdöd xtsö'. ²⁴Lëzca' gna bé'inë' lequë' lucözë'-ba' böa' cuië'-ba' Pablo, ati' la'ché'ë lë' dxí'adau', cutu bi gac queë', quië gdxinë' lahuë' Félix, bönni' blau uná bë'.

²⁵Bsölë'ë ca' guich rna cni:

²⁶“Neda', Claudio Lisias, ruzuja' quiu' lu guich, bönni' blau uná bë', Félix. Rugapa' Dios li'. ²⁷Bönni' ni rsöla'a-në' quiu', gulazönë' lë' bönni' judío, len glë'nnë' ludöddë' lë'. Cati' gúquibe'ida' nababë' Roma, bché'gaca'-në' bönni' rjaquë' gdil-l len buslá'-në' lu na'quë' judío na'.

²⁸Gu'nda' gnözda' bizxa benë', lë na' tu'quíë' lë' bönni' judío, ati' bché'a-në' lauquë' bönni' gdau' ta'bequi xbeynë' lequë'. ²⁹Cati' buedxi didza', gnözda' tu'quíë' lë' ca nac le rna bë' zxba quequë', len cutu bi nabaguë'ë bönni' ni quië nu gdödi lë', o nu cu'u lë' lidx guia. ³⁰Ni'r cati' bdxin nu gdxjöi' neda' ta'bó' nisië' lë' bönni' judío, la' bsóla'tea' lë' ga zu', ati' gna bé'igacda'-në' bönni' ni tu'quíë' lë' la'dxinë' lau' li', quië la'guíxjöi'në' li' bi didza' napquë' lë'. Dios gáclenë' li'.”

³¹Ni'r gulaguel-lë'ë Pablo bönni' na' rjaquë' gdil-l, len glunë' ca na'

chgna bé'inë' lequë', ati' gulachë'ë lë' yödZ Antípatris, ni' nac chdzö'l. ³²Cati' za' rení' yetú dza yhuöjquë' Jerusalén bönni' rjaquë' gdil-l ta'zë'i ní'aque', ati' guluú'ë nöZ bönni' rjaquë' gdil-l dxiaquë' böa', dzagquë' Pablo. ³³Cati' guladxinë' Cesarea bönni' na' rjaquë' gdil-l nachë'quë' Pablo, gulunödzjë' guich na' lu në'ë bönni' blau uná bë', len guluschinë' Pablo lahuë'. ³⁴Gdöd bulabë' guich na' bönni' blau uná bë', gnabnë' Pablo gazx bönni' lë'. Cati' gúquibe'inë' nababë' luyú Cilicia, ³⁵gudxë' lë':

—Yönda' le gnau' cati' la'dxín ni nup tu'quí li'.

Ni'r gna bë'ë lun chi'ë lë' lu yu'u yúlahui' ga rbö'ë rbequi xbeynë' bunách Herodes, bönni' rna bë'ë.

**Pablo ru'ë didza' uláz
queë' lahuë' Félix**

24 Cati' chbza'a gayu' dza, bdxinë' ni' Ananías, bxuz blau, dzagquë' lë' la'quë' bönni' gul tu'zejni'i, len Tértulo, bönni' nabé'itsquinë' didza'. Guladxinë' lahuë' bönni' blau uná bë', ati' gulané' queë' Pablo. ²Cati' chgululidzë' Pablo, ati' bdxinë' ni', gzu lahuë' Tértulo ruquíë' lë', rnë': —Bönni' blau uná bë', Félix. Ni'a quiu' li' ruzi'tu' xbey le rac dxi'a queëtu', ati' lu yöl-la' rejni'i quiu' rna bé'inu' dxi'a bunách uládz queëtu'. ³Yúgu'të lë ni ruzí'tecztu' xbey gátit'tëz, ati' gdu ládxi'tu' rëtu' li': “Xclenu!” ⁴Na'a, cui upizxjrto' li', ráta'yua' lau' gun zxön ladxu'u, yönnu' tu chi'idau' le guiëtu' li'. ⁵Gúquibe'itu' rgu'u yöl-lë'ë bunách bönni' ni, len runë' ga ta'dá'baguë'ë

yúlahui' bönni' judío nacu'ë gdu'të yödzyú, len naquë' bönni' blau quequë' bönni' da'quë' bönni' Nazaret na'. ⁶Lëzca' gu'nnë' gun ditjnë' gdau' queëtu'. Qui lë ni na' gzxöntu'-në' len gú'nitu' cuequi xbeytu' lë' ca nac zxba queëtu'. ⁷Ni'r bdxinë' ga zoatu' Lisias, bönni' blau nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l, ati' lu yöl-la' snia' zxön bugüë' bönni' ni lu na'tu'. ⁸Ni'r gna bé'inë' Lisias na' lid ga zu' nup tu'quí lë'. Na'a, li'cz, cati' gnabi yudxnu'-në' Pablo ni, huac gnöznü' ga rë' nöxj yúgu'të lë ni ruqitu' lë'.

⁹Lëzca' cni gulané' bönni' judío ni', gulané' naccz cni. ¹⁰Ni'r butáz në'ë bönni' blau uná bè' na' quië gu'ë didza' Pablo, ati' lë' bubi'ë didza', gnë':

—Gdu ladxa'a quíxjö'a ca nac le runa', le chnac zian iz rbequi xbeynu' le rac quegac bunách ladztu'. ¹¹Le bena' huac gnabu'. Cutu ráquini chinnu dza gyija' Jerusalén quië tsej ladxa'a-në' Dios. ¹²Cutu yaxáca'quë' neda' nu rdíl-lena' didza', len cutu bena' ga lun rusbó bunách ga nac nchil gdau', ni lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios, ni lu yödz. ¹³Cutu ca' gac lubíj lië' yugu' lë ni tu'quíë' neda'. ¹⁴Lë ni rxóalëpa' lau'. Ca runa' xchinë' Dios quequë' xuz xtau'tu' rajlóz le gulusëdnë' lequë', san tu'ë lei: le rdá'baga' Dios, bönni' judío ni, le réjlë'a yúgu'të le rna bë' zxba queë' Dios lenca' yúgu'të le guluzujë' lu guich bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios. ¹⁵Ca na' tunë' löz Dios lequë', lëzca' neda' runa' löz Dios, uspanë' nup chnatgac, bunách tsahui' len bunách cunacgac tsahui'. ¹⁶Qui lë

ni na' rui' ládxi'tecza' cui gbaga'a le gun ga uxós neda' ládxi'dau'hua' lahuë' Dios o laugac bunách.

¹⁷Gdöd zoa' ga yubl gdu chop tsonn iz, budxina' ga nacuá' bunách uládz quia' quië unödza' gun gaclen bunách yechi' len unödza' le rgu'a lahuë' Dios. ¹⁸Tsal ni' runa' cni, duxáca'quë' neda' la'quë' bönni' judío narujquë' luyú Asia. Ni' gzoa' lö'a gdau', nubíj dxi'a cuina' ca nac qui gdau', len cutu nutuba' bunách zian, len cutu nuna' ga lun rusbó bunách. ¹⁹Ral-la' la'dxinë' lau' li' bönni' judío ni', luquíë' neda' chqui' napquë' neda' didza'. ²⁰La'natsquë' bönni' judío ni chqui' guludzölnë' bi le cunác bena' cati' ni' bdxina' lauquë' bönni' gdau' ta'bequi xbeynë' lequë'. ²¹Tuz cati' ni' zoa' lauquë', zidzj bë'a didza', gnia': “Rbequi xbeyli' neda' na'a le runa' löz lubán nup chnatgac.”

²²Cati' byönnë' didza' ni Félix, len dxí'adau' chnöznë' ca nac qui lë na' rusëdnë' Pablo, buzé láchui'zë' ca' didza' bizxj ni, gnë':

—Cati' gdxinë' Lisias, bönni' blau nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l, udx yönda' ca nac didza' bizxj queëli'.

²³Ni'r Félix gna bé'inë' bönni' nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l zoë' ni', gun chi'ë Pablo, san gu'ë lë' latj të' lö'a, len cutu luzaguë'të xnözquë' böchi' lzë'ë duyuguë' lë' bi dxin lunë' queë'.

²⁴Chop tsonn dzaz gdzey, bidë' ni' leyúbl Félix na'. Dzagnu lë' Drusila, ngul queë'. Nacnu ngul judío. Félix bulidzë' Pablo ati' buzé naguë' xtidzë'ë ca nac le réjlë'ru' Jesucristo. ²⁵Cati' bë'ë didza' Pablo ca ral-la'

gacru' tsahui' len gna be'i cuinru',
ati' gdxinru' ga cuequi xbeynè' rè'u
Dios dza zi'a za', ni'r gudxi bdzöbnè'
Félix len gudxè' Pablo:

—Gyeaj na'a. Cati' gapa' latj
ulidza' li'.

²⁶Lèzca' gu'nnè' Félix si'è dumí
unödzejè' Pablo quiè usanè' lè', len
qui lè ni na', zian lzu bulidzè' Pablo,
len bé'lenè' lè' didza'. ²⁷Cati' bza'a
chop iz gyaziè' Porcio Festo xlatjè'
Félix, ati' le gu'nnè' Félix gunè'
le la'dzág ládxi'què' bönni' judío,
buca'nè' Pablo nadzunè' lidx guia.

Rdxinë' Pablo lahuè' Festo

25 Bdxinë' Festo Cesarea quiè
tsaziè' xlatjè', gaquè' bönni'
blau uná bè'. Cati' bza'a tsonn dza
buzé'è yöd z na', zijè' Jerusalén.

²Ni' guladxinë' lahuè' Festo yugu'
bxuz uná bè' len yugu' bönni' blau
quequè' judío quiè la'nè' queè'
Pablo, ati' gláta'yue' lahuè' Festo
³bi uzá' ladxè'è quequè', gsölè'è
nup tsajxi'gac Pablo, quiè udxinë'
Jerusalén. Glè'nnè' la'bó' nisiè' lè'
la' nöz quiè ludöddè' lè'. ⁴Bubi'è
didza' Festo, gudxè' lequè':

—Lu yöd z Cesarea nadzunè' Pablo,
ati' ni' ral-la' tsija' cxö huidzj niz.

⁵Qui lè ni na', núti'tèzl-li' dè lu
na'li', ral-la' sá'lenli' neda', len
chqui' nabaguè'è zxguia' bönni' ni',
huac uquili'-nè'.

⁶Gdzeynè' Festo Jerusalén gdu ca
xunu' gbidz, ati' ni'r böjè' Cesarea.
Cati' za' rení' yetú dza grò'è ga
rbequi xbeynè', len gna bé'inè' nup
tsajxi'gac Pablo. ⁷Cati' chbdxinë'
ni' Pablo, gulagu'è lè' li'aj bönni'
judío narujquè' Jerusalén, len zian
le gulané' queè'. Guluqufè' lè' le

tu'spaguè'è lè' zxguia', san cutu guc
lubíj liè' yugu' lè na' gulané' queè'.

⁸Ni'r bè'è didza' Pablo uláz queè',
gnè':

—Cutu bi le cunác bena' qui zxba
quequè' bönni' judío, ni qui gdau'
quequè', ni queè' César, bönni' rna
bé'inè' rè'u.

⁹Gu'nnè' Festo gunè' le la'dzág
ládxi'què' bönni' judío, ati' bubì'è
didza', gudxè' Pablo:

—Í rē'nnu' sa'u Jerusalén, ati' ni'
soa nu cuequi xbey li' ca nacgac lè
ni ta'né' quiu'?

¹⁰Bubi'è didza' Pablo, gudxè' lè':

—Zoacza' ga rò' nu rbequi xbey
uláz queè' César, ga na' ral-la'
cuequi xbeynè' neda'. Cutu bi
huia'dò' nuna' quequè' bönni' judío,
ati' chnözcznu' lè ni. ¹¹La'naru'
nuna' tu le cunác, o bíti'tèz le run
ga gbaga'a zxguia' gatia', cutu
tá'bagaa' gatia'. Na'a, chqui' cutu
nuna' ca na' ta'né' quia' bönni' ni,
nutu nu dè lu nē'i udód neda' lu
na'què'. Rnaba' tsija' lahuè' César
ga cuequi xbeynè' neda'.

¹²Cati' chbé'lenè' yugu' bönni'
yúlahui' didza' Festo, bubì'è didza',
gudxè' Pablo:

—Chgnabu' tsiju' lahuè' César.
Lahuè' César uyiju'.

Ru'è didza' Pablo lahuè' Agripa

¹³Gdöd chop tsonn dza, bdxinë'
Cesarea Agripa, bönni' rna bè'è,
dzagnu lè' Berenice, duyuquè' Festo.

¹⁴Cati' chgulacu'è ni' zian dza,
Festo gdíxjöi'nè' Agripa, bönni' rna
bè'è, ca nac queè' Pablo. Gudxè' lè':

—Zoè' ni bönni' buca'nè' lè' lidx
guia Félix. ¹⁵Cati' gzoa' Jerusalén,
guladxinë' lahua' yugu' bxuz uná

bè' len bönni' gul tu'zejni'i, ati' gulané' queé' bönni' ni. Gulanabné' neda' gchuga' queé' gatié'. ¹⁶Neda' bubí'a didza', gudxa' lequé' cutu nalëbcné' bönni' Roma la'chugué' queé' bönni' gatié' chqui' cutu la'dxini lahué' nup tu'quí lè', quié' gac ubi'è didza' ca nac lè na' ta'né' queé'. ¹⁷Qui lè ni na', cati' guladxiné' lequé' ni, cutu ca' gdzeyda', san cati' gza' gyeni' yetú dza grò'a ga rbequi xbeyda', ati' gna bé'ida' nup yaxi'gac bönni' ni. ¹⁸Cati' gulacu'è ni bönni' na' tu'quíé' lè', cutu bi gulané' queé' ca busaca' quia' la'né'. ¹⁹Gulané' queé' la'gac didza' bizxj ca nac le ta'yejlè'è Dios, len ca nac queé' bönni' lè' Jesús, nu na' gut, san Pablo runé' tsutsu xtídzè'è rnè' ni zoé' nabané' leyúbl. ²⁰Le buchíxida' ca nacgac lè ni, gnabda'-nè' Pablo chqui' rë'nne' tsijè' Jerusalén, ati' ni' soa nu cuequi xbey lè' ca nacgac lè ni. ²¹Ni'r cati' gnabè' Pablo tsijè' lahué' Augusto César quié' cuequi xbeyné' lè' ni', gna bé'ida' bönni' rjaqué' gdil-l lun chí'igarè' lè' cati' gal-la'r dza gsöla'a-nè' lahué' César.

²²Ni'r Agripa gudxè' Festo na':
—Lëzca' neda' rë'nda' yönda' le gnè' bönni' na'.

Festo gudxè' lè':

—Cxö yönnu' le gnè'.

²³Cati' za' rení' yetú dza, len ba zön guladxiné' ni' Agripa len Berenice. Gulayazié' ga ral-la' lu'è didza', dzagqué' lequé' bönni' uná bè', ati' gulasölè'è nup tsaxi'gac Pablo. ²⁴Ni'r Festo gudxè' Agripa, bönni' rna bè'è:

—Bönni' uná bè', Agripa, len yúgu'tèli' zoali' ni tsazxón len

netu'. Ni zoé' rlé'ili'-nè' bönni' na', ta'né' queé' yúgu'tè bönni' judío nacu'è Jerusalén lenca' nup nacuá' ni, tè' neda' ral-la' gatié'. ²⁵Runi neda' cutu bi bené' le nabagué'è zxguia' gatié', san le gnabè' lëczè' tsijè' ga cuequi xbeyné' lè' Augusto César, qui lè ni na' chnuna' quia' gsöla'a-nè' lahué' Augusto. ²⁶Le cutu nözda' bi ral-la' uzuja' lu guich le uquí bönni' ni, quié' gsöla'a lu në'è César, xana', qui lè ni na' nachè'a-nè' lauli', len le nacr blau, nachè'a-nè' lau' li', Agripa, bönni' uná bè', quié' cati' udx gnabi yudxu'-nè', ni'r gnözda' bi ral-la' uzuja' lu guich ca nac queé' bönni' ni. ²⁷Ráquida' cutu nac dxi'a gsöla'a-nè' ni' bönni' nágué'è chqui' cutu gac ulu'a le nabagué'è.

**Didza' bè'è Pablo uláz
queé' lahué' Agripa**

26 Ni'r Agripa gudxè' Pablo:
—Dè latj gu'u didza' uláz quiu'.

Bchilj në'è Pablo lahué' Agripa, ati' gzu lahué' ru'è didza', rnè':

²—Bönni' uná bè', Agripa. Rdzag ladxa'a le dè latj na'a gu'a didza' uláz quia' lau' li' ca nac yúgu'tè le nuquiqué' neda' bönni' judío. ³Rdzag ládxi'ra' le núnbè'u yúgu'tè le nalëbcné' tuné' bönni' judío, lenca' yugu' lè ni rdil-ltu' didza'.

Yugu' le bené' Pablo zí'atèl

⁴Gnè' ca' Pablo:

—Nózgaccznè' yúgu'tè bönni' judío ca na' bena' ga gdél-la'tè cuidia' ga nacuá' bunách uládz quia' lenca' lu yödZ Jerusalén.

⁵Nózgaccznè' ca' len huac

la'guíxjö'è ca na' bena' dza ni'tè.
 Guca' bönni' fariseo. Yugu' bönni'
 fariseo tui' ládxi'crè' la'yíj ládxi'què'
 Dios ca tunè' yezíca'rè' bönni' judío.
⁶Na'a, zoa' ni lauli' quiè nu cuequi
 xbey neda' le runa' löz Dios, uspanè'
 bönni' nat, gunè' ca na' gzxi' lu
 nè'è lauquè' xuz xtau'tu'. ⁷Tunè' löz
 bönni' idxinnu cò' di'a dza queètu'
 la'dél-li'nè' lè na' gzxi' lu nè'è Dios.
 Qui lè ni na' ta'yíj ládxi'què' Dios
 len tunè' xchinè' rël len tè dza. Le
 runa' löz lè ni, nuquiquè' neda'
 bönni' judío. Cni nac, bönni' uná
 bè', Agripa. ⁸Na'a, ñnaru' ráquitsali'
 lbi'ilí' cutu nac le tséjlè'ru', uspanè'
 Dios bönni' nat?

**Gdxia ladxè'è bunách
 queè' Cristo Pablo**

⁹Gnè' ca' Pablo:

—Lèzca' neda', zí'atèl gúquida'
 le zian ral-la' guna', tá'baga'a-nè'
 Jesús, bönni' Nazaret. ¹⁰Cni bena'
 lu yödZ Jerusalén. Glu'a lidx guia
 zian bunách ta'yejlè' Jesús, le
 guludödè' lu na'a yöl-la' uná bè'
 bxuz uná bè'. Cati' guludödè'
 bunách ni', bénlena' lequè' tuz
 didza'. ¹¹Zian lzu busaca' zi'a yugu'
 bönni' ni' quiè lusán ládxi'què' ca
 ta'yejlè'è Cristo. Cni bena' gap nac
 lu yu'u ga tu'dubè' tu'sèdè' queè'
 Dios bönni' judío. Gléytsquida'
 lequè', ati' gdxia ladx'a lequè' ga
 bdxintè gyija' gap nacua' yödZ zi'tu'
 yajxóngaca'-nè'.

**Rguíxjö'è ca böaquè'
 queè' Cristo Pablo**

¹²Gnè' ca' Pablo:

—Quiè guna' cni gyija' yödZ
 Damasco, ati' nudödquè' lu

na'a yöl-la' uná bè' bxuz uná bè'
 nasóla'què' neda'. ¹³Cni guc, bönni'
 uná bè', Agripa. Cati' ni' zija' la'
 nöz, ni' nac gdu huagbídZ, blé'ida'
 tu yení' luzxbá le buzení'r ca gbídZ.
 Buzení' ga na' zoa' len ga nacua'
 nup zjaclen neda'. ¹⁴Ni'r yúgu'tètu'
 gdzö'tu' lyu, ati' byönda' chi'i nu
 bulídZ neda'. Bè'è didza' hebreo,
 gnè': “Saulo, Saulo, ñbixz quiè
 rbia ladxu'u neda'? Run zi' cuinu',
 rdá'bagu'u neda'. Rac quiu' ca
 rac queèba' bèdx, run zi' cuinba',
 rchégu'ba' yag tuchi' le tundè'-ba'
 zi'.” ¹⁵Ni'r gudxa'-nè': “¿Nuzxa
 li', Xan?” Xanru' gudxè' neda':
 “Neda' ni Jesús, Nu na' rbia ladxu'u.
¹⁶Na'a, gyas, len gzui, le buluí'
 lahua' li' na'a, quiè uzóa' li' gunu'
 xchina' len gunu' lna' lau qui lè ni
 chblé'ínu', lenca' quegac le uluí'ida'
 li', uluí' lahua' ga zu'. ¹⁷Uslá' li' lu
 na'què' bönni' uládZ quiu', len lu
 na'què' bönni' gza'a, laugac nup
 ni' rsóla'a li' na'a. ¹⁸Rsóla'a li' ga
 na' nacu'è quiè gunu' ga luhuóálj
 yöj lauquè' len luhuóaquè' queè'
 Dios, luca'nè' le nac chul xöhui'
 len la'dxinè' lu yení'. Lurujè' lu na'
 Satanás tu' xöhui' len la'yaziè' lu
 nè'è Dios. Chqui' la'yejlè'è neda',
 Dios unít lahuè' lequè', len ugúè'
 dul-la' nabága'què', ati' la'dél-li'nè'
 la'báblenè' bunách chnubijè' quizi
 queè' Dios.”

**Benè' Pablo ca nac le
 buluí'inè' lè' Xanru'**

¹⁹Gnè' ca' Pablo:

—Qui lè ni na', bönni' uná bè',
 Agripa, cutu gdá'baga'a guna' le
 buluí'inè' neda' Dios, zoè' yehua'
 yubá. ²⁰Buzéjni'da' nup nacua' yödZ

Damasco, len gdöd ni' nup nacua'
 Jerusalén len nup nacua' luyú Judea,
 len bunách yugu' yödz zi'tu' quië
 lubí'i ládxi'gac len luhuóac queë'
 Dios, len lun le lac bè' chgulubí'i
 ládxi'gac. ²¹Le bena' cni, gulazönë'
 neda' bönni' judío cati' ni' zoa' lö'a
 gdau', ati' glë'nnë' ludöddë' neda'.
²²Ni'r gúclenë' neda' Dios, ati' ga
 rdxintë' na'a dza zoa' gdu ladxa'a,
 runa' lna' lau lauquë' bönni' ca'z len
 lauquë' bönni' blau. Cutu ru'a didza'
 yubl, san ca gulanazë' zi'al bönni'
 glu'ë didza' uláz queë' Dios lenca' ca
 gnë' Moisés ca ral-la' gac. ²³Gulané':
 "Saca' qui'ë Cristo, len töd gatië'
 gaquë' nu su lau ubán tsaz lu yöl-la'
 gut, quië ulu'ë lahui nac löz la'dxín
 latj yení' bunách, len gac lban
 quegac lë ni laugac bunách uládz
 queëtu' lenca' laugac bunách gza'a."

**Pablo ruzéjni'në' Agripa
 quië tsejlë'ë Cristo**

²⁴Cati' chbë'ë yugu' didza' ni
 Pablo, le bè'ë uláz queë', ni'r bè'ë
 zidz didza' Festo, gnë':

—Nachixi icju', Pablo. Le nazëdu'
 szxöni, chbchixi icju'.

²⁵Ni'r Pablo gudxë' lë':

—Cutu nachixi icja', rëpa' li', Festo,
 ati' didza' ni ru'a nac gdu'të li, len
 nac lsaca'. ²⁶Lëczë' Agripa, bönni'
 ni rna bè'ë, nöczcnë' yugu' lë ni,
 len qui lë ni na', gdu ladxa'a ru'a
 didza' lahuë' lë'. Nöczcnë' yugu' lë
 ni, le cutu guc bagachi'z lë na' guc.

²⁷Bönni' uná bè', Agripa. ¿Naru'
 réjle'u le gulané' bönni' glu'ë didza'
 uláz queë' Dios? Nözda' réjle'u lë ni.

²⁸Ni'r Agripa gudxë' Pablo:

—Yelati'z la' ráquinu' gdél-li'nu'
 neda' gaca' queë' Cristo.

²⁹Pablo gudxë' lë':

—Ni'a queë' Xanru' Dios rë'nda',
 zal-la' yelati'z o szxöni, clëgz li', san
 lëzca' yúgu'të nup ni ta'yöni neda',
 gacli' gdu ca naca' neda', náquida'
 queë' Cristo, san clëg gága'li' du
 guia ca ni nága'a neda'.

³⁰Cati' budx bè'ë didza' ni Pablo,
 gyasë' bönni' blau uná bè' na',
 ati' gulayasë' ca' bönni' rna bè'ë
 len Berenice len nup ró'lengac
 lequë'. ³¹Cati' gularujë' quizi, glui'
 xtídza'quë', ta'né':

—Cutu bi nunë' bönni' ni le
 nabaguë'ë zxguia' gatië' len clëg
 tsazië' lidx guia.

³²Agripa gudxë' Festo:

—Huac usana'-në' bönni' ni
 la'naru' cu gnabë' tsijë' lahuë' César
 ga cuequi xbeynë' lë'.

Ta'sölë'ë Pablo yödz Roma

27 Cati' chglunë' quequë'
 la'sölë'ë netu' lë'i

barco tsajitu' Roma, luyú Italia,
 gulaguel-lë'ë Pabló len yela'gac nup
 nadzungac, ati' guludödë' lequë'
 lu në'ë Julio, bönni' yu'lu lu në'ë
 tu cö' bönni' rjaquë' gdil-l nazi'
 lei: "Bönni' Queë' Augusto Rjaquë'
 Gdil-l". ²Grentu' tu lë'i barco qui
 luyú Adramitio, le ral-la' töd yugu'
 yödz gap ta'dxín barco ga nac luyú
 Asia, ati' yu'uztu' ca' lë'i barco na',
 gza'tu' Cesarea. Dzagüë' ca' netu'
 Aristarco, bönni' Tesalónica, le
 nabáb Macedonia. ³Cati' za' rení'
 yetú dza, bdxintu' yödz Sidón,
 ati' ni' Julio, bönni' na' nacu'ë lu
 në'ë bönni' rjaquë' gdil-l, lu yöl-la'
 dxi'i ladxi' queë', bè'ë Pablo latj
 tsijë' ga nacu'ë böchi' lzë'ë quië
 láclenë' lë' bi ryadzj queë'. ⁴Gdöd

ni', bubentu' lè'i barco, ati' gza'tu' ni'. Gdödtu' tsla'a ga dè luyú bidx Chipre ga rø' dxi bö' na' reycj, le za' zaca' lautu' bö' reycj lu nis zxön na'.⁵Ni'r gdödtu' lu nis zxön ga nalá' luyú Cilicia len luyú Panfilia, ati' bdxintu' Mira, tu yödz nabáb Licia.

⁶Bönni' na', nacu'è lu në'è bönni' rjaquè' gdil-l, naché'è netu', yajxaquè'è ni' tu barco narúj yödz Alejandría, barco na' zeaj luyú Italia. Lè'i barco na' glu'è netu'.

⁷Zian dza gza' tsahui' láchxi'dau' barco na', ati' len yöl-la' rzaca'z bdxintu' ga nalá' luyú bidx nazí' lei Gnido, ati', le ruzaga' netu' bö' na' reycj, gdödtu' tsla'a luyú bidx nazí' lei Creta ga rø' dxi bö' na' reycj, len gdödtu' ga nalá' yödz Salmón.⁸Lu yöl-la' rzaca'z gdödtu' tsla'a ga dè luyú bidx Creta na', len bdxintu' tu latj ga ta'dxín barco, nazí' lei Buenos Puertos, le dè gal-la' ga na' dè yödz Lasea.

⁹Le chgdzéytsquitu', chgul-la' zoa banádx gac ditj bíti'tèz barco rza' lu nis zxön na', le chgdöd yugu' dza tunè' gubás cati' zi'a gdxin beo' ziaq cati' reycjtsca bö'. Qui lè ni na' buzéjni'nè' lequè' Pablo,¹⁰rnè':

—Lbi'ili', bönni', ráquibe'ida' ga tseaj barco ni, huazóa banádx gac ditj barco ni len yugu' yua' dzø' lè'i, len lèzca' soa banádx queèru' gatrau'.

¹¹Bönni' na', nacu'è lu në'è bönni' rjaquè' gdil-l, gyéjlè'rè' le gulané' bönni' na' dè lu në'è barco len bönni' xancz, ca le gnè' Pablo.¹²Le cunác dxi'a latj ni' ga ta'dxín barco, nazí' lei Buenos Puertos, quiè luga'nè' ni' yugu' beo' ziaq, qui lè ni na' yelati'z cuguluhoatè' bönni' nacu'è lè'i barco na' glun tuz

xtídza'què' luzé'è ni', chqui' huac la'dxinè' ga ta'dxín barco lu yödz Fenice, lèzca' dè luyú bidx na' nazí' lei Creta, le dè tsla'a ga rbia gbidz, ati' ni' glè'nnè' luga'nè' yugu' beo' ziaq.

Reycj bö' bduunu' lu nis zxön

¹³Le reycj tu bö'dau' za' zaca' tsla'a ga rdöd gbidz beo' ziaq, táquinè' chrac lunè' ca tèn'nè', ati' gululisè' guia zi'i naga' du guia le ruzóa dxiz barco, ati' gdöd barco na' gal-la' ra' luyú bidx na' nazí' lei Creta.¹⁴Yetú chi'z ca', gyeycj bö' bduunu' za' lautu', nazí' lei Euroclidón.¹⁵Le ruzéaj tsla'l barco bö' na' reycj, ati' le cutu guc tseaj barco ga za' bö', ni'r bë'tu' latj bö' na' buzéaj barco na' ga rè'ni.¹⁶Cati' gdöd barco na' ga bdxintu' tsla'a tu luyú bidxdau' nazí' lei Cauda, tsla'a ni' cutu reycjtsca bö', ni' lu yöl-la' rzaca'z buchistu' bárcodau' na'yj barco zxön ga na' yu'utu'.¹⁷Gdöd burentu' lei lahui barco zxön na', ni'r béga'ratu' barco zxön na'. Zxanti barco na' buchólitu' du, cui gguindj lu nis. Le gúdxitu' tød barco na', nidx lu yuzx lu nis zxön na', buzötjtju' lari' qui, le rutúb bö' rusá' barco na'. Cniz bë'tu' latj buzéaj barco bö' na' reycj.¹⁸Cati' za' rení' yetú dza, len ni' ruzejtsca barco na' bö' bduunu' reycj, ni'r gru'ntu' lu nis zxön lati' yua' dzø' lè'i barco na'.¹⁹Dza bunn, len na' cuintu' gru'ntu' lu nis zxön le tun dxin qui barco na'.²⁰Cati' chguc zian dza cutu rlé'itu' gbidz ni bölj, len le reycjtsca bö' na' ruzéaj barco na' yu'utu', cutur runtu' löz ulatu'.

²¹Le chguc zian dza cutu nágutu', gzuinè' Pablo gatsj lahui'l lequè', len gudxè' lequè':

—Lbi'ili, bönni, dxi'ar gac la'naru' uzé nagli' neda', len cutu uza'ru' luyú Creta, len cutu dutsagru' lë ni rzaca' rgui'ru', len yugu' lë ni rac ditj qui barco ni. ²²Na'a, rëpa' lbi'ili': Tsutsu gul-gún lãdxi'li', le cutu gatli' nituli' lbi'ili' tscali' zoali' ni, zal-la' gac ditj barco ni. ²³Cni gac le dului' lahuë' neda' gdyël gbaz la'y queë' Dios. Dios ni náquida' queë' len runa' xchinë'. ²⁴Gudxë' neda' gbaz la'y na', gnë': "Pablo, cutu gádxinu'. Run bayúdx gdxinu' lahuë' César. Le nadxi'inë' li' Dios, uslé' yúgu'të bunách nacua'len li' lë'i barco ni." ²⁵Qui lë ni na', tsutsu gul-gún lãdxi'li', le ruzxöni lãdxa'a-në' Dios, gac ca na' chgudxë' neda' gbaz la'y queë'. ²⁶Cni gac zal-la' run bayúdx gac ditj barco ni tu luyú bidxdau', ga ni' tsajcán rë'tu.

²⁷Cati' ni' chgdöd chidá' dza, ati' bö' na' reycj ruzéaj barco na' lu nis zxön nazí' lei Adriático, gdu lãdxi' yël gláquinë' bönni' tunë' dxin lu barco na' chzoa gdxin barco gal-la' tu luyú bidx. ²⁸Gularu'në' du lu nis zxön na', ati' gulanöznë' galj bös nac ga bdxintë ga rë' lu nis. Cati' gdöd yeláti'dau' barco na', gularu'në' du na' leyúbl, len gulanöznë' chnac chinu bös. ²⁹Le glãdxi'në' tsajdín lu guiöj barco na', qui lë ni na', zaca' tsla'a cudzi'l barco na' gularu'në' lu nis tap guía zi'i nága'gac du guía le tu'zóa dxiz barco. Lu yöl-la' ruúbi ruguí'iz lãdxi'dau'quë' gulabözë' tsení'. ³⁰Ni'r glë'nnë' bönni' tunë' dxin lu barco luzxundjë' lë'i barco na'. Guluzötjë' lu nis zxön bárcodau' na' dë lahui barco zxön na'. Glunë' ca të'nnë' lu'ë yelati' zi'tu' guía zi'i na'

naga' du guía le ruzóa dxiz barco na', le zoa zaca' tsla'a lahuil. ³¹Ni'r Pablo gudxë' bönni' na' nacué' lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l len bönni' na' rjaquë' gdil-l, gnë':

—Chqui' culuga'në' bönni' ni lë'i barco ni, cutu gac ulali'.

³²Ni'r gulachuguë' du naga' bárcodau' na' bönni' na' rjaquë' gdil-l, ati' glu'ë latj gbix lu nis zxön.

³³Cati' chza' rení', gúta'yüë' lauquë' Pablo bi lahuë' yúgu'të'. Gudxë' lequë':

—Na'a chguc chidá' dza rubíj yen lauli' len runli' gubás, cutu bi náguli'. ³⁴Qui lë ni na', ráta'yua' lauli' gáguli' quië huöac lãdxi'li', le cutu ca' gatli' nituli' lbi'ili'.

³⁵Cati' budx bë'ë didza' ni Pablo, gdë'l-lë'ë yöt xtil, len gudxë' Dios: "Xclenu'." Cni benë' lauquë' yúgu'të'. Ni'r buzxuzxjë' yöt xtil na' len gzu lahuë' rahuë'. ³⁶Ni'r guladíp lãdxi'quë' yúgu'të', len glahuë'. ³⁷Tscatu' zoatu' lë'i barco na', guctu' gdu chop gayuá' yu tsonnlalj yu chizxoptu'. ³⁸Gdöd glahuë', guluhuöljnë', ni'r gularu'në' lu nis zxo'a' xtil dë lë'i barco na', quië lulahuë' yua' dzö' lë'i barco na'.

Rac ditj barco lu nis zxön

³⁹Cati' chguc lahui' dza, cutu guluúnbë'ë luyú na' bönni' tunë' dxin lu barco na', ati' gulalé'inë' ga rajró' nis zxön na' gatsj lahui'l luyú bidx na', len dë latj ni' ga nac lachi' ra' nis zxön. Glë'nnë' lunë' ga tsaz ni' barco na'. ⁴⁰Ni'r gulusedxë' yugu' du guía nága'gac guía zi'i tu'zóa dxiz barco na', len gulusanë' leygac, ati' gulabíx lu nis zxön. Gulusedxë' ca' du naga'

nè'i yag ruzéycj rudxí'i barco. Ni'r guluchisè' lari' qui, le rutúb bô' le zoa tsla'a lahuil barco na', ati' gzu lau rdöd barco zaca' ga rajró' nis zxön gatsj lahuil' luyú bidx na'. ⁴¹Cati' bdxin barco na' tu latj ga rdzag nis, ni' gnidx tsla'a lahuil barco na' lu yuzx lu nis zxön na', ati' bugá'nz ni' barco na'. Cutur guc bi utá lei, ati' tsla'a cudzi'l barco na', gzu lau rguitsj lei nis zxön na', len yöl-la' rza' qui. ⁴²Ni'r glè'nnè' bönni' rjaquè' gdil-l ludödcdè' bönni' nadzunquè', cui la'zxundjè', la'zxóè' lu nis. ⁴³Gu'nnè' uslé' Pablo bönni' nacu'è lu në'è bönni' na' rjaquè' gdil-l, ati' gna bé'inè' bönni' na' rjaquè' gdil-l cutu lunè' ca na' tè'nnè'. Ni'r gna bé'inè' bönni' tac la'zxóè' lu nis, zi'al lequè' la'yaziè' lu nis quiè la'dxinè' luyú bidx. ⁴⁴Gna bé'inè' ca' bönni' naga'nquè' la'zxóè' lu blag, len yela'què' láhuigac yagdau' qui barco na'. Cni guc, gululé' yúgu'tè'. Cniz guladxinè' luyú bidx na'.

Le benè' Pablo luyú bidx nazí' lei Malta

28 Cati' chbulatu' yúgu'tètu', gnózitu' nazí' lei Malta luyú bidx ga na' zoatu'. ²Lu yöl-la' dxi'i ladxi' quequè' glunè' netu' ba la'n bönni' xidza' nacu'è luyú bidx na'. Gulabequè' gui', ati' gululidzè' netu' yúgu'tètu' dutsè'i cuintu', le ral guiöj len runtsca ziaq. ³Ni'r gúchè'è tsalén huag zxisi bidxdau' Pablo, len cati' glu'è lei lu gui', brujba' ladjl zxisi na' tuba' bël snia', rrxundjba' böchla qui gui' na', ati' yajti'nba' yen në'è Pablo. ⁴Cati' gulalé'inè' bël na' bönni' xidza' na',

nála'ba' yen në'è Pablo, glè' tuè' yetúè':

—Le nactè naquè' gdödi bunách bönni' ni. Zal-la' bulé' lu nis zxön, cutu ru'è lé' latj soè' gbanè' dios queèru' lè Tshahi'.

⁵Butít në'è Pablo, busládzu'è-ba' bël snia' na'. Yajxóatèba' lu gui', ati' lé' cutu bi guc queè'. ⁶Tu'yúè' Pablo bönni' xidza' nacu'è ni', bat cal cö'è gui, o tsö'tè' gatiè'. Ni'r cati' chgdzey ta'bözè', len gulalé'inè' cutu bi rac queè', yetú le gláquinè', ati' gulané' naquè' dioscz.

⁷Latj ni'z dè xyuè' Publio, bönni' blau qui luyú bidx na', ati' benè' netu' ba la'n bönni' ni. Lu yöl-la' dxi'i ladxi' queè' glu'è netu' lidxè' gdu tsonn dza. ⁸Dza na' dèl ré'inè' xuzè' Publio na', yu'è tu xla len ré'inè' guidz rön. Gyaziè' Pablo zajyúè' lé', ati' gdöd bulidzè' Dios, ni'r bxoa në'è bönni' huè' na', len bunè' lé'. ⁹Le benè' lè ni Pablo, lèzca' guladxín ga zoè' nup te'i, nacuá' luyú bidx ni', ati' guluhuöaquè'. ¹⁰Glunè' netu' ba la'n bönni' ni, zian le glunè' queètu'. Cati' chzoa uza'tu' luyú ni', gulunödzejè' queètu' yugu' le naquínitu'.

Rdxinè' Pablo lu yödZ Roma

¹¹Cati' chguc tsonn beo' zoatu' ni', ni'r grentu' tu lè'i barco qui yödZ Alejandría, le bugá'n luyú bidx na' yugu' beo' ziaq. Barco ni da'gac tsla'a lahuil bdau' yag lègac Cástor len Pólux, dios cuach quegac bunách Alejandría na'. ¹²Gza' ni' barco na', ati' bdxin yödZ Siracusa, ga ni' buga'ntu' tsonn dza. ¹³Buza'tu' ni', ati' gdödту' tsla'l luyú ni', len bdxintu' yödZ Regio. Cati' za'

rení' yetú dza, le reyçj bö' za' zaca' ga rdöd gbidz beo' ziaç, buza'tu' ni', ati' dza buróp na' bdxíntëtu' yödç Puteoli. ¹⁴Lu yödç na' yajxáca'tu' bóçhi'ru' ta'yejlë'ë Cristo, ati' gláta'yuë' lautu' ugá'nlentu' lequë' gdu xunu' dza. Cati' bza'a dza na' buza'tu' ni' quië tseajtu' Roma, rzë'i ní'atu'. ¹⁵Chgulayönnë' bóçhi'ru' nacu'ë Roma chzoa gdxintu' ni', ati' gularujë' duxí'gal-la'quë' netu'. Guladxinë' tu yödçdau' nazí' lei Yëly Qui Apio. Yela'quë' guladxinë' tu latj nazí' lei Tsonn Yu'u Quequë' Bönni' Yu'quë' Nöz. Cati' blé'inë' lequë' Pablo, bdip ladxë'le len gudxë' Dios: "Xclenu'."

¹⁶Cati' bdxintu' Roma, bönni' na' nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l, bchë'ë bönni' na' nadzunquë', ati' budödë' lequë' lu në'ë bönni' blau nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l, ati' bë'ë Pablo latj soë' queëzë', zóalenë' lë' tu bönni' rijë' gdil-l ruyüë' lë'.

Runë' Pablo Iban lu yödç Roma

¹⁷Cati' chgdöd tsonn dza, bulidzë' Pablo yugu' bönni' blau quequë' bönni' judío nacu'ë Roma. Cati' chguludubë' ga na' zoë' Pablo, lë' gudxë' lequë':

—Lbi'ili', böcha'a, zal-la' cutu bi bena' quegac bunách ladzru', len clëç quegac le nalëbiru' runru' ca na' glunë' xuz xtau'ru', guludödë' neda' bönni' judío nacu'ë Jerusalén lu na'quë' bönni' Roma nacu'ë Jerusalén quië luseyjë' neda' lidx guía. ¹⁸Ni'r cati' chgulanabi yudxnë' neda' bönni' Roma, glë'nnë' lusanë' neda', le gláquibe'inë' cutu nabaga'a zxguia' gatia'. ¹⁹Guladá'baguë'ë

nup na' glë'ni lusan neda' bönni' judío ni', ati' ben bayúdx gnaba' tsiya' lahuë' César ga cuequi xbeynë' neda', len clëç quië uquía' bunách uláz queëru'. ²⁰Qui lë ni na' bulidza' lbi'ili' quië glé'ida' lbi'ili' len güi'lëna' lbi'ili' didza', le nága'a du guía ni le runa' löz le runru' löz rë'u, bunách Israel, gactë lë na' gzxí' lu në'ë Dios gata' queëru'.

²¹Ni'r lequë' glë' Pablo:

—Cutu rdxini queëtu' guich le za' luyú Judea ca nac lë na' rac quiu', len nutu nu rdxini nu nac bóçhi'ru' judío, nu quixjöi' netu' nu bi rnë quiu' le cunác. ²²Na'a, ré'nitu' yónitu' xtidzu'u, le rguindj icju', le chnózitu' yúgu'të latj ta'në bunách quegac nup ta'dá' didza' cub ni.

²³Cni guc, guludxíë' bë' tu dza, ati' dza na' guladxinë' ga na' zoë' Pablo zianë'. Gzu lahuë' Pablo zildau' ati' ni' güli'ni buzéjni'në' lequë' len busálj la'në' le rna bë'ë Dios. Gu'nnë' ului'inë' lequë' nac gdutë li lban runë' queë' Jesús. Quië gunë' cni bugunë' dxin le rna bë' zxba queë' Moisés lenca' le gulanë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios. ²⁴Gulazí' lu na'quë' didza' bë'ë Pablo la'quë', san yela'quë' cutu ca' gulayejlë'ë. ²⁵Le gularujë' chopl, gulazú lauquë' tu'zë'ë ni', ati' gudxë' lequë' Pablo, rnë':

—Didza' nacz bë'ë Dios Bö' La'y, lë na' gnë' Isaías, bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios, ca na' buzéjni'në' xuz xtau'ru', gnë':

²⁶Gyeaj laugac bunách ni', yjödç lequë':

Yöni nagli', san cutu tséjni'li'.
Uyuli' gna'li', san cutu glé'ili'.

²⁷ Bönni' ni chnazíd icj ládxi'dau'quë'
 Len cutu ryaz icj nagquë'.
 Glunë' ca tun nup nachúl láhuigac
 Cui la'lé'inë' len yöj lauquë'
 Len cui la'yöni nagquë'
 Len cui luzejni'i ládxi'quë'
 Len cui lë'nnë' luhuöaquë' queë'
 Dios
 Quië gac una' lequë'.

²⁸ Na'a, ral-la' gnózili' lë ni. Dios
 rsölë'ë netu' laugac bunách gza'a
 quië lulá, ati' lequë' la'yönnë'.

²⁹ Cati' budx bë'ë didza' ni Pablo,
 gularujë' bönni' judfo, ta'dil-ltsca
 didzë'ë la' légaczë'.

³⁰ Gdu chop iz buga'në' ni'
 Pablo, zoë' lu yu'u ga na'
 rguizxjë', ati' benë' ba la'n
 yúgu'të nup duyugac Lë'. ³¹ Lu
 yöl-la' rugu ladxi' benë' lban ca
 rna bë'ë Dios. Busëdnë' bunách
 ca nac queë' Xanru' Jesucristo,
 ati' nutu nu buzaga' xnözë'. Ca'
 nac.